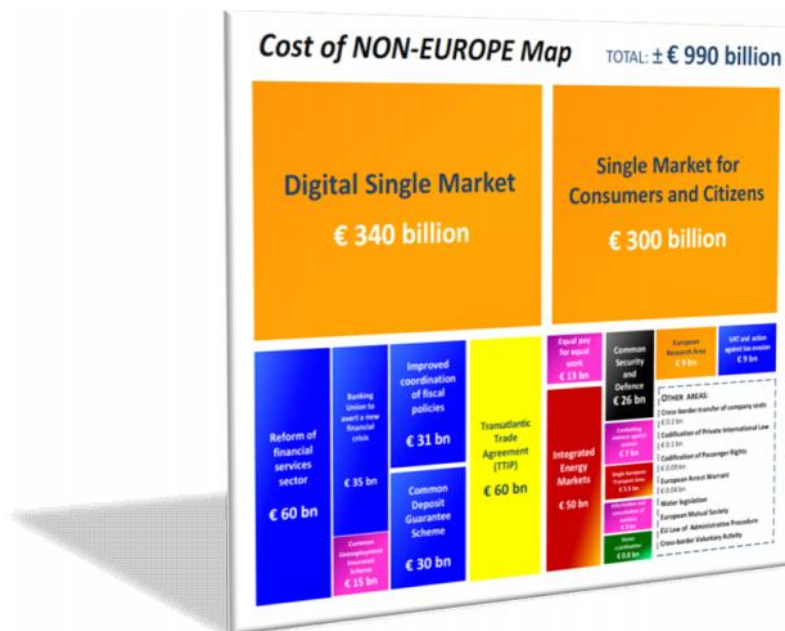

De kosten van een niet- verenigd Europa in kaart brengen 2014-19

STUDIE

Afdeling Europese Meerwaarde
Onderzoeksdienst van het Europees Parlement
Europees Parlement
PE 563.350
Tweede uitgave: Juli 2014

AUTEUR:**Joseph Dunne**E-mail: joseph.dunne@ep.europa.eu**DIT DOCUMENT WERD OPGESTELD DOOR:**

de afdeling Europese Meerwaarde,
directoraat Effectbeoordeling en Europese Meerwaarde,
directoraat-generaal Parlementaire Onderzoeksdiensten (DG EPRS)
Europees Parlement,
B-1047 Brussel.

Met de ondersteuning van:

het EP-team langetermijntrends 2025,
het kabinet van de secretaris-generaal en
de afdeling Ondersteuning economische governance,
directoraat-generaal Intern Beleid van de Unie (IPOL).

TAALVERSIES:

Origineel: EN

Manuscript voltooid in juli 2014.

Brussel, © Europees Parlement, 2014

Deze tekst is de tweede uitgave van een studie die voor het eerst in maart 2014 is gepubliceerd.

VERKLARING VAN AFWIJZING VAN AANSPRAKELIJKHEID

Nadruk en vertaling met bronvermelding voor niet-commerciële doeleinden toegestaan, mits de uitgever daarvan vooraf op de hoogte wordt gesteld en een exemplaar krijgt toegestuurd.

ISBN: 978-92-823-5854-2

DOI: 10.2861/66747

CAT: QA-01-14-665-EN-C

De kosten van een niet-verenigd Europa in kaart brengen

Deze studie omvat de lopende werkzaamheden in het kader van een langetermijnproject dat wordt uitgevoerd door de afdeling Europese Meerwaarde van het Europees Parlement in samenwerking met het kabinet van de secretaris-generaal en de afdeling Ondersteuning economische governance. Hiermee wordt gepoogd de kosten van een niet-verenigd Europa op bepaalde beleidsterreinen te achterhalen en te analyseren. Het is de bedoeling een bijdrage te leveren aan de steeds breder wordende discussie over de beleidsprioriteiten van de Europese Unie in de komende vijfjarige institutionele cyclus 2014-2019. (Het document is voor het eerst gepubliceerd in maart 2014 en is nu bijgewerkt om rekening te houden met verder onderzoek dat in het tweede kwartaal 2014 is verricht).

Het concept van de kosten van een niet-verenigd Europa dateert uit de jaren tachtig. Toen werd het voor het eerst opgenomen in het algemene politieke taalgebruik met de rapporten van Albert Ball en Paolo Cecchini uit respectievelijk 1983 en 1988. In deze rapporten werd geprobeerd het aanzienlijke economische batenpotentieel van de voltooiing van de interne markt in Europa te achterhalen en vervolgens te kwantificeren. Het kernidee is dat als er geen gemeenschappelijk optreden op Europees niveau is in een specifieke sector, de efficiëntie van de economie in haar geheel eronder lijdt en/of een bepaald collectief goed dat er normaliter zou kunnen zijn, niet beschikbaar wordt. Dit concept houdt nauw verband met dat van "Europese meerwaarde", met dien verstande dat met het laatstgenoemde begrip een poging wordt gedaan te achterhalen welk economisch voordeel beleidsoptreden op Europees niveau op een bepaald gebied oplevert, terwijl met het eerstgenoemde concept wordt nagegaan wat de collectieve economische kosten van niet-optreden zijn. Het economische batenpotentieel van optreden kan worden gemeten in termen van extra gegenereerd bruto binnenlands product (bbp) of van besparingen op openbare of andere uitgaven door middel van een efficiëntere middelenallocatie in de economie. Een voorbeeld van extra gegenereerd bbp is het potentieel multiplicatoreffect dat na verloop van tijd ontstaat bij de uitdieping en verbreding van de digitale interne markt op continentale schaal. Een voorbeeld van meer efficiëntie in de overheidsuitgaven is een betere coördinatie van het nationaal en Europees ontwikkelings- of defensiebeleid, waar momenteel sprake is van aanzienlijke duplicaties of tekortkomingen.

De analyse in dit document bouwt grotendeels voort op een reeks gedetailleerde werkzaamheden die gedurende de afgelopen twee jaar zijn verricht door de afdeling Europese Meerwaarde ten behoeve van afzonderlijke commissies van het Europees Parlement, en heeft de vorm gekregen van *Beoordelingen van de Europese meerwaarde* (bij door het Parlement voorgestelde wetgevingsinitiatieven) en Verslagen over de kosten van een niet-verenigd Europa in specifieke beleidssectoren. Hierin wordt ook gebruik gemaakt van gedetailleerde lijsten met andere belangrijke verzoeken die het Parlement in de afgelopen jaren in zijn diverse wetgevingsinitiatief- en initiatiefverslagen heeft gedaan.

Op de omslag en op bladzijde 8 van de tekst is een grafiek opgenomen met de kosten van een niet-verenigd Europa. Aldus wordt getracht een grafische presentatie te geven van de efficiëntiewinst die geboekt kan worden wanneer een aantal van de tot dusverre door het

Parlement gedane verzoeken of een aantal van de andere, op stapel gezette beleidsmaatregelen volledig ten uitvoer worden gelegd. Elk van de afzonderlijke segmenten wordt dan verder ontleed in een daaropvolgende gedetailleerde analyse waarin verwijzingen zijn opgenomen naar de relevante interne of externe studies waaraan de basisberekening is ontleend. Uiteraard kunnen noch met de kaart noch met de daaraan ten grondslag liggende gedetailleerde analyses nauwkeurige voorspellingen worden gedaan. Alle voorspellingen zijn immers afhankelijk van aannames die voortdurend moeten worden verfijnd. Wel kan aan de hand hiervan min of meer worden aangegeven binnen welke orde van grootte de efficiëntiewinst op deze gebieden zich zal bewegen als gemeenschappelijk wordt opgetreden.

De potentiële winst voor de Europese economie zoals die in dit document naar voren komt, kan per definitie pas na verloop van tijd worden gerealiseerd. Indien de genoemde beleidsmaatregelen op een effectieve manier ten uitvoer worden gelegd zouden, uitgaande van de huidige berekeningen, de economische baten zo ver oplopen dat jaarlijks ongeveer 990 miljard EUR - hans zo'n 7,5 procent van het EU-bbp - aan de Europese economie kan worden toegevoegd.

Er zij vermeld dat de analyse in dit document nauw aansluit op breder onderzoek in de academische wereld en door think-tanks, zowel ten aanzien van specifiek EU-beleid als de voordelen van het EU-lidmaatschap als zodanig. In een studie die dit voorjaar door Campos, Coricelli en Moretti is gepubliceerd en veel aandacht in de publieke opinie kreeg¹, werd bijvoorbeeld getracht de economische voordelen van het EU-lidmaatschap te berekenen voor de 19 lidstaten die tijdens de opeenvolgende uitbreidingen van 1973 tot 2004 zijn toegetreden. Hoewel de omvang en de aard van de economische voordelen van lidstaat tot lidstaat kunnen verschillen en van geval tot geval voornamelijk van verschillende factoren afhankelijk zijn - of het nu gaat om de handelsliberalisatie binnen de EU (voor de tien lidstaten die in 2004 zijn toegetreden), de interne markt (voor het Verenigd Koninkrijk) of de arbeidsproductiviteit (voor Finland, Zweden en Oostenrijk) - was de algehele conclusie dat dankzij het lidmaatschap en de hiermee verbonden economische integratie de nationale inkomens van die landen momenteel gemiddeld 12% hoger zijn dan zij anders zouden zijn geweest. In de studie bleek tevens dat dergelijke voordelen doorgaans permanent zijn en met de tijd toenemen.

Joseph DUNNE

Waarnemend directeur

Directoraat Effectbeoordeling en Europese Meerwaarde

Juli 2014

¹ Nauro Campos, Fabrizio Coricelli en Luigi Moretti, *Economic Growth and Political Integration: Estimating the Benefits from Membership in the European Union using the Synthetic Counterfactuals Method*, april 2014, IZA discussiedocument nr. 8162, mei 2014.

Inhoud

Inleiding.....	6
Huidige werkzaamheden: beleidsterreinen waarvan de potentiële efficiëntiewinsten tot dusver zijn berekend	10
1. De digitale interne markt	10
2. Verwezenlijking en voltooiing van de bestaande interne markt voor consumenten en burgers ...	15
3. Bankenunie en bankwetgeving om een nieuwe financiële crisis af te wenden	22
4. Afronding van de hervorming van de financiële dienstensector	24
5. Een gemeenschappelijke werkloosheidsverzekering voor de eurozone	28
6. Een betere coördinatie van het begrotingsbeleid.....	31
7. Gemeenschappelijk depositogarantiestelsel.....	34
8. Gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid	36
9. Trans-Atlantisch partnerschap voor handel en investeringen (TTIP)	39
10. Geïntegreerde energiemarkten in Europa.....	43
11. Gelijk loon voor gelijk werk.....	48
12. BTW en bestrijding van belastingontduiking	51
13. Bestrijding van geweld tegen vrouwen	53
14. Informatie en raadpleging van werknemers	56
15. Interne Europese vervoersruimte	59
16. Europese onderzoeksruimte.....	63
17. Betere EU-donorcoördinatie op het gebied van ontwikkelingsbeleid.....	65
18. Vennootschapsrecht betreffende de grensoverschrijdende verplaatsing van zetels van vennootschappen.....	68
19. EU-codificatie van het internationaal privaatrecht.....	71
Toekomstige werkzaamheden: beleidsterreinen waarvan de potentiële efficiëntiewinsten nog moeten worden berekend.	74
20. Betere gebruikmaking van het Europees aanhoudingsbevel.....	74
21. Codificatie van passagiersrechten	77
22. Waterwetgeving	79
23. Europese onderlinge maatschappij.....	81
24. Bestuursprocesrecht van de EU	83
25. Grensoverschrijdend vrijwilligerswerk in de EU	85
De kosten van een niet-verenigd Europa per beleidsterrein (in miljard euro per jaar).....	87

Inleiding

Het proces inzake beter wetgeven binnen de Europese Unie omvat diverse stadia en loopt van de agendabepaling via raadpleging vooraf tot aan wetgevend optreden en vervolgens uitvoering, gevolgd door de beoordeling of toetsing achteraf. Er is een wetgevings- of beleidscyclus waarvan deze - en andere - elementen deel uitmaken. Idealiter moet deze cirkel aansluiten op hetgeen reeds bestaat, zodat de resultaten en de effecten van bestaande wetgeving en van bestaand beleid naar behoren kunnen worden beoordeeld en in aanmerking kunnen worden genomen bij het vaststellen van nieuwe initiatieven.

De traditie wilde dat het proces inzake het bepalen van de EU-agenda voornamelijk het domein was van de Europese Commissie. Nu is de Commissie echter niet meer de enige speler op dit gebied. Het met het Verdrag van Lissabon ingevoerde artikel 17 van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU) bepaalt dat de Commissie het algemeen belang van de Unie bevordert en daartoe passende initiatieven neemt, en daarnaast initiatieven tot de jaarlijkse en meerjarige programmering van de Unie neemt om interinstitutionele akkoorden tot stand te brengen. Bij dit proces zijn per definitie de Commissie, de Raad en het Europees Parlement gezamenlijk betrokken. Wat specifiek het Parlement betreft, wordt in het Verdrag tevens bepaald dat het Parlement het recht heeft om wetgevingsinitiatieven aan de Commissie voor te stellen en de Commissie kan verzoeken passende voorstellen in te dienen inzake aangelegenheden die naar het oordeel van het Parlement besluiten van de Unie voor de tenuitvoerlegging van de Verdragen vergen (artikel 225 VWEU, dat ook werd ingevoerd met het Verdrag van Lissabon).

Het Parlement vat op zijn beurt zijn recht en verantwoordelijkheid om bij te dragen aan het proces inzake het bepalen van de agenda steeds serieuzer op. Daartoe maakt het gebruik van niet alleen de traditionele "initiatiefverslagen" waarin het zijn algemene beleidspreferenties tot uiting brengt, maar momenteel van een toenemend aantal "initiatiefverslagen van wetgevende aard" waarin het de Commissie specifiek verzoekt om nieuwe wetsvoorstellen. Daarbij ziet het Parlement nauwlettend toe op het subsidiariteitsbeginsel op grond waarvan optreden van de Unie overwogen moet worden wanneer de doelstellingen niet voldoende door de lidstaten kunnen worden verwezenlijkt, maar vanwege de omvang of de gevolgen van het overwogen optreden beter door de Unie kunnen worden bereikt (artikel 5 VEU).

In zijn algemeen streven naar een sterkere capaciteit op het gebied van effectbeoordeling en analyse van de potentiële meerwaarde is het Parlement onlangs begonnen zijn diverse initiatieven te onderwerpen aan een stelselmatigere analyse van de mogelijke economische en andere baten van de maatregelen die het eventueel zal voorstellen. Met deze publicatie wordt een volgende fase in dit proces ingeluid, met dien verstande dat hierin onlangs verrichte of nog lopende werkzaamheden met betrekking tot ideeën op 25 beleidsterreinen worden bijeengebracht. Daarbij gaat het in de regel om beleidsterreinen waarop onlangs met grote meerderheden door het Parlement initiatiefverslagen of initiatiefverslagen van wetgevende aard zijn aangenomen. Over het geheel genomen kunnen de hier uiteengezette werkzaamheden een nuttige bijdrage leveren aan de totstandbrenging van een breed opgezette beleidsagenda voor de komende institutionele cyclus in de Europese Unie (2014-2019).

Het Europees Parlement is de instelling bij uitstek om werkzaamheden op dit gebied te verrichten. Het concept van een niet-verenigd Europa werd immers dertig jaar geleden voor het eerst door het Parlement ontwikkeld toen het twee toonaangevende economen, Michel Albert en James Ball, opdracht gaf een rapport hierover op te stellen. Net als nu was ook het begin van de jaren tachtig een periode van economische crisis en pessimisme ten aanzien van de toekomst. De speciale commissie van het Parlement voor het economisch herstel in Europa heeft gezocht naar wegen en middelen om deze cyclus te doorbreken en Michel Albert en James Ball gevraagd om op creatieve wijze na te denken over nieuwe economische scenario's. Het rapport van Albert en Ball, dat in augustus 1983, werd voorgelegd is verrassend actueel. Hierin wordt een voorproefje gegeven van de uitdagingen en keuzes waarmee de Unie - zij het in een andere context dan toen - wordt geconfronteerd. Hierin wordt betoogd dat "de belangrijkste hinderpaal voor economische groei in de Europese landen datgene is wat wij het "niet-verenigd Europa" moeten noemen... dat het hellend vlak van niet-groei afglijdt". Beschreven wordt hoe hetgeen was bedoeld als een gemeenschappelijke markt geleidelijk aan een niet-gemeenschappelijke markt wordt. Het verslag schetst een Europese economie waarin de toekomst wordt opgeofferd aan het heden doordat voorrang wordt gegeven aan de korte termijn en aan nationale overwegingen in plaats van aan de lange termijn en aan collectieve doelstellingen. Uit de analyse van Albert en Ball komt naar voren dat het "ontbreken van een echte gemeenschappelijke markt... samen met alle andere handelsbelemmeringen neerkomt op een extra financiële last waarvoor elk gezin in Europa gemiddeld ongeveer een week per jaar moet werken", ofwel op extra kosten van ongeveer 800 ECU per jaar (uitgedrukt in de indertijd gebruikte munt). Met andere woorden, elke werknemer in Europa moet "een week per jaar werken voor het niet-verenigd Europa, dat extra kosten veroorzaakt in de orde van grootte van twee procent van het bruto binnenlands product (bbp)". Om te kunnen profiteren van het potentiële multiplicatoreffect van gemeenschappelijk optreden moet het herstel "Gemeenschapsbreed zijn, want anders is er geen herstel".

Het concept van de kosten van een niet-verenigd Europa was de rode draad die door het rapport-Cecchini van april 1988 liep. Dit rapport was een mijlpaal en leverde een sterke economische onderbouwing van het programma om de interne markt tegen 1992 te voltooien. Hierin werd geschat dat dit programma een winst zou opleveren voor het communautaire bbp in de orde van grootte van 4,5 procent (en mogelijk zelfs 6,5 procent). De analyse van Cecchini gaf een impuls aan de inspanningen voor de voltooiing van de interne markt en deze inspanningen zijn sindsdien voortgezet. De centrale gedachte daarachter lijkt echter geleidelijk aan uit het debat te zijn verdwenen naarmate de positieve effecten van een diepere en bredere markt als vanzelfsprekend worden beschouwd. In de afgelopen jaren ging het in het openbare debat vaker over de "kosten van een niet-verenigd Europa" dan over de bbp-winst die met geschikte beleidsvormen op Europees niveau gerealiseerd zou kunnen worden.

Er gaat ook nu nog een sterk multiplicatoreffect uit van de uitdieping van het bestaand Europees optreden of van de uitvoering van nieuwe beleidsmaatregelen op bepaalde gebieden. Deze studie bevat een reeks ramingen met betrekking tot de mogelijke economische winst, of het nu gaat om extra gegenereerd bbp of een rationelere toewijzing van openbare middelen dankzij een betere coördinatie van de uitgaven op nationaal en Europees niveau. Deze winst zal de Europese economie na verloop van tijd een stevige impuls geven. Deze ramingen wijzen naar een strategie voor "groei zonder schuld", nu de Unie

geleidelijk aan uit de recente economische en financiële crisis opduikt. Enkele van de daarin genoemde cijfers zijn veelbetekenend, zoals de 340 miljard EUR extra bbp, een bedrag dat gegenereerd kan worden door de digitale interne markt en dat hoger ligt dan het bbp van diverse lidstaten. Andere cijfers zijn wellicht minder opvallend - zoals de cijfers met betrekking tot de harmonisatie van het internationaal privaatrecht of de vereenvoudiging van openbare documenten - maar ook zij wijzen op reële kostenbesparingen voor individuele burgers, waardoor hun dagelijks leven gemakkelijker wordt gemaakt.

De werkzaamheden in het kader van dit project lopen nog en zullen regelmatig worden bijgewerkt. In de eerste uitgave van dit document, dat in maart 2014 is gepubliceerd, werd een eerste cijfer van 800 miljard EUR genoemd voor de cumulatieve efficiëntiewinst die kan worden geboekt dankzij een volledige tenuitvoerlegging van een reeks beleidsmaatregelen op Europees niveau. Op basis van verder onderzoek in het tweede kwartaal van dit jaar is het cijfer nu opgewaardeerd naar circa 990 miljard EUR. Dit zou in huidige prijzen ongeveer 7,5 procent van het bbp van de EU belopen.

Klaus WELLE
Secretaris-generaal

Anthony TEASDALE
Directeur-generaal

Cost of NON-EUROPE Map

TOTAL: ± € 990 billion

Huidige werkzaamheden: beleidsterreinen waarvan de potentiële efficiëntiewinsten tot dusver zijn berekend

1. De digitale interne markt

Potentiële efficiëntiewinst: 340 miljard EUR per jaar

Kernproblematiek

Bestaand onderzoek wijst erop dat een diepere en vollediger interne markt op digitaal gebied ervoor zou kunnen zorgen dat het bbp van de EU28 op lange termijn met ten minste 4 procent stijgt, oftewel met ongeveer 520 miljard EUR tegen huidige prijzen.² Uit de voorlopige resultaten van een gedetailleerd *rapport over de kosten van een niet-verenigd Europa*, dat in opdracht was gegeven door de Commissie interne markt en consumentenbescherming om specifieke aspecten door te lichten - zoals elektronische handel, digitale betalingen, cloud computing en de werking van consumentenwetgeving (het *consumentenacquis*) in de praktijk -, blijkt dat deze jaarlijkse stijging van het bbp op de lange termijn wellicht iets hoger zal uitkomen - naar thans wordt aangenomen in de orde van 656 miljard EUR per jaar.³ Het openbreken van de bestaande markten op dit gebied is qua regelgeving een zeer ingewikkelde aangelegenheid, hetgeen betekent dat het enige tijd kan duren voordat dit potentieel volledig tot ontplooiing komt. Derhalve mag worden aangenomen dat zelfs met het juiste beleid in de komende jaren niet die gehele winst voor de Europese economie kan worden gerealiseerd. Met het oog op deze analyse wordt momenteel uitgegaan van een voorzichtiger cijfer van 340 miljard EUR.

Nadere analyse

Een volledig functionerende digitale interne markt zal na verloop van tijd belangrijke winst opleveren via de bevordering van:

- een hogere productiviteit, dankzij een snellere informatiestroom, hetgeen vooral de kennisindustrie ten goede zal komen die voor haar dienstverlening afhankelijk is van informatie;
- structurele veranderingen in de EU-economie waarmee de activiteiten worden verplaatst van de maakindustrie en de traditionele dienstensectoren naar kennisdiensten;
- grotere efficiëntie en lagere transactiekosten in traditionele sectoren, zoals het vrij verkeer van goederen en diensten;
- verbeteringen van het consumentenwelzijn dankzij een hoger niveau van elektronische handel.

De huidige situatie op digitaal gebied wordt echter nog steeds in grote mate gekenmerkt door de fragmentatie van een onvolledige interne markt in 28 nationale markten. De grensoverschrijdende elektronische handel is relatief gering van omvang, terwijl deze handel binnen de lidstaten snel is gegroeid, ofschoon moet worden toegegeven dat het vertrekpunt daarbij laag lag. Er zijn nog steeds

² Copenhagen Economics, *Economic Assessment of the Barriers to the Internal Market for Services*, eindrapport, januari 2005; Copenhagen Economics, *Study on the Economic Impact of the Electronic Commerce Directive*, eindverslag, september 2007.

³ Studie die in opdracht is gegeven door de afdeling Europese Meerwaarde van het EP voor de Commissie interne markt en consumentenbescherming en die in september 2014 zal worden gepubliceerd.

teveel belemmeringen die de vrije, grensoverschrijdende stroom van goederen en onlinediensten tegenhouden.

De grootste belemmeringen houden verband met e-privacy, elektronische betalingen, btw-betalingen, consumentenbescherming en geschillenoplossing, gegevensbescherming en geografische beperkingen (toegang tot elektronisch verkochte producten die door wetgeving of de praktijk beperkt is tot bepaalde geografische gebieden). Er is duidelijk behoefte aan geactualiseerde en aan het digitale tijdperk aangepaste voorschriften voor de interne EU-markt, een gemeenschappelijke ruimte voor onlinebetalingen, elektronische facturering, bescherming van intellectuele-eigendomsrechten en duidelijkere btw-voorschriften, opdat het vertrouwen in de elektronische handel wordt versterkt en de consumenten van de EU op het internet adequaat worden beschermd. De op dit gebied vereiste maatregelen zijn zeer ingewikkeld waardoor het volledige potentiële voordeel ervan pas kan toenemen op de lange termijn. Toch kan er redelijkerwijze worden aangenomen dat ongeveer de helft van deze toename reeds in de komende jaren kan worden gerealiseerd.

Tot de in eerdere studies geraamde economische baten behoorden de gevolgen van het toegenomen gebruik van online-diensten voor de productiviteit en werkgelegenheid. Een aanvullend, nu ingecalculerd element wordt gevormd door de verbeteringen van het consumentenwelzijn dankzij een hoger niveau van de elektronische handel in termen van lagere online-prijzen en een grotere keuze (door de Europese Commissie geraamd op circa 12 miljard EUR).⁴ Mocht de elektronische handel tot 15 procent van de totale detailhandelssector groeien, hetgeen redelijkerwijze kan worden verwacht, en mochten de belemmeringen voor de interne markt worden weggenomen, dan wordt het totale gewin voor het consumentenwelzijn geraamd op circa 204 miljard EUR, hetgeen overeenkomt met 1,6 procent van het bbp van de EU. Er kunnen nog meer voordelen uit de verbeterde werking van de markt worden gehaald, zoals de invoering van de onlinebeslechting van consumentengeschillen (ODR), die tot besparingen in de orde van 22 miljard EUR kunnen leiden.⁵

Andere ramingen van de kosten van een niet-verenigd Europa

Diverse bestaande studies bevestigen de grote omvang van de potentiële winst die naar verwachting geboekt zal worden met de verwezenlijking van de digitale interne markt in Europa. Zoals reeds aangegeven, kan volgens gedetailleerde werkzaamheden van Copenhagen Economics in 2005, 2007 en 2010⁶, de toename van het bbp op de lange termijn worden geschat op meer dan 4 procent of rond 520 miljard EUR per jaar tegen huidige prijzen, dankzij de versnelling van de digitale economie, die gepaard gaat met een toenemend gebruik van onlinediensten, een verbeterde digitale infrastructuur en betere e-vaardigheden.

In een recente studie van The Conference Board⁷ wordt betoogd dat er dringend behoefte is aan een geïntegreerde interne, digitale en telecommarkt om gebruik te maken van het potentieel van de digitale economie, de digitale innovatie en de digitale dienstverlening. Daarin worden vier scenario's ontvouwd, die aantonen dat de informatie- en communicatietechnologie (ICT) een belangrijke bron van groei kan zijn voor de Europese economie (de helft van de potentiële bbp-toename in de Unie). Andrea Renda, van het Centrum voor Europese beleidsstudies (CEPS), wijst erop dat de verwezenlijking van een sterker geïntegreerde digitale interne markt een ingrijpende heroverweging

⁴ Een recente studie van de Europese Commissie over de elektronische handel in goederen: http://ec.europa.eu/consumers/consumer_research/market_studies/docs/study_ecommerce_good_en.pdf.

⁵ Europese Commissie, effectbeoordeling bij het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de alternatieve beslechting van consumentengeschillen (Richtlijn ADR consumenten) en het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende onlinebeslechting van consumentengeschillen (Verordening ODR consumenten) - COM (2011)793 def.; SEC(2011) 1409 def.

⁶ Copenhagen Economics, *op. cit.*

⁷ The Conference Board, *Unlocking the ICT Growth Potential in Europe: Enabling People and Business*, januari 2014.

van het regelgevingskader vereist.⁸ De Europese Commissie schat dat als men van de huidige situatie - waarin bij slechts 5 procent van alle transacties tussen bedrijven gebruik wordt gemaakt van elektronische facturering - overstapt op een breedschalige toepassing hiervan, dit een winst van ongeveer 40 miljard EUR per jaar kan opleveren.⁹ Deze besparingen zullen zelfs nog toenemen als het gemeenschappelijk eurobetalingsgebied (SEPA) in werking is getreden.¹⁰ De Commissie betoogt dat de lopende invoering van SEPA ideaal is voor het lanceren van een succesvol Europees initiatief voor elektronische facturering met mogelijke besparingen voor bedrijven die worden geraamd op ongeveer 64,5 miljard EUR per jaar.

Volgens het laatste scorebord van de consumentenvoorwaarden van de Commissie¹¹ neigen de consumenten in de EU er nog steeds heel sterk toe om bij online-aankopen de voorkeur te geven aan nationale aanbieders (41 procent) boven aanbieders in andere lidstaten (11 procent). Het belangrijkste probleem is het consumentenvertrouwen. In een recente studie van het European Policy Centre (EPC)¹² wordt gewezen op het ontbreken van een effectieve pan-Europese wetgeving ter bescherming van de consumenten tegen fraude, malafide handel en identiteitsdiefstal, hetgeen wordt gezien als een onvermogen om in een belangrijk collectief goed te voorzien. De studie concludeert dat overheidsop treden voor de invoering van een wetgevingskader tot bescherming van consumenten op EU-niveau economisch gerechtvaardigd is. Dit zou een win-winsituatie moeten zijn voor zowel consumenten als bedrijven, daar een voortduren van de huidige situatie allesbehalve optimaal is voor de samenleving in haar geheel.

Een recente herziening van de EU-regels inzake overheidsopdrachten (in april 2014) zou het voor kleine en middelgrote bedrijven makkelijker moeten maken om overheidsopdrachten binnen te slepen en zou de bureaucratische rompslomp moeten terugdringen, die vaak met deze procedure in verband wordt gebracht. Uit een raming van de Commissie blijkt dat overheidsdiensten jaarlijks 100 miljard EUR zouden kunnen besparen, indien alle openbare aanbestedingen online zouden kunnen worden afgehandeld.¹³ In de strategie van de Commissie inzake cloud computing¹⁴ zijn maatregelen opgenomen om een nettoverhoging van 2,5 miljoen nieuwe Europese banen te verwezenlijken en om tegen 2020 een jaarlijkse stijging van 160 miljard EUR van het bbp van de EU te halen door het gebruik van cloud computing in de hele economie te versnellen en te vergroten.

Bouwstenen - Potentiële bbp-winsten dankzij de voltooiing van de digitale interne markt	De kosten van een niet-verenigd Europa (miljard EUR per jaar)
Elektronische handel	204
Elektronisch aanbesteden	100
De gemeenschappelijke eurobetalingsruimte (SEPA) en elektronische betalingen	65
Elektronische facturering	40
Cloud computing	160

⁸ Andrea Renda, *The Digital Infrastructure as the Next 'EU Grand Project'*, Istituto Affari Internazionali, 2014.

⁹ Europese Commissie, *De voordelen van elektronische facturering voor Europa benutten*, december 2010, COM(2010)0712.

¹⁰ CapGemini Consulting, *SEPA: Potential benefits at stake*, 2010.

¹¹ Europese Commissie, *The Consumer Conditions Scoreboard - Consumers at home in the single market*, SWD(2013)0291.

¹² Fabian Zuleeg en Robert Fontana-Reval, *Economic Rationale for a Digital Single Market*, European Policy Centre, 2010.

¹³ Richtlijnen 2014/24/EG en 2014/25/EG (De goedkeuring van "eigen verklaringen" als voorlopig bewijs en de benadering van "winnende inschrijver" voor de schriftelijke bewijsstukken zouden de administratieve rompslomp in verband met openbare aanbestedingen met 80 procent verminderen).

¹⁴ Mededeling van de Commissie *"Het aanboren van het potentieel van cloud computing in Europa"*. COM(2012)0529 def.

Bouwstenen - Potentiële bbp-winsten dankzij de voltooiing van de digitale interne markt	De kosten van een niet-verenigd Europa (miljard EUR per jaar)
EU-wetgeving inzake roamingtarieven	5.0
EU-wetgeving inzake mobiele afgiftetarieven	2.0
Wetgeving inzake consumentenbescherming;	58
Regeling voor onlinegeschillenbeslechting	22
Totaal:	656 miljard

Standpunt van het Europees Parlement ter zake

Het Parlement is van mening dat de voltooiing van de digitale interne markt van essentieel belang is voor de stimulering van groei en het creëren van werkgelegenheid in de Europese economie. Volgens het Europees Parlement zijn fragmentatie en het gebrek aan rechtszekerheid de belangrijkste punten van zorg op dit gebied en moet tevens de inconsequente handhaving van de huidige EU-voorschriften in de lidstaten worden aangepakt. De fragmentatie is ten dele ook te wijten aan de gebrekkige toepassing en late omzetting van de richtlijnen door de lidstaten. Daarom moet het toezicht van de EU-instellingen hierop worden verscherpt. In december 2012 heeft het Parlement aangedrongen op gerichte wetsvoorstellen om de toegang van consumenten tot en hun vertrouwen in het online kopen van producten en diensten te verbeteren en om hun een eenloketregeling aan te bieden voor de oplossing van hun problemen. Het Parlement pleit voor de ontwikkeling van gemeenschappelijke Europese normen om de grensoverschrijdende elektronische handel te vergemakkelijken en te ondersteunen via de instelling van een Europees financieel instrument voor krediet- en debetkaarten. Het heeft het potentieel van cloud computing erkend en de Commissie verzocht om voor deze belangrijke markt snel een strategie op Europees niveau voor te stellen.

In zijn meest recente resolutie heeft het Parlement zich verheugd getoond over de goedkeuring van de EU-code voor onlinerechten en heeft het een aantal aanbevelingen voor toekomstige wetgeving gedaan ten einde het vertrouwen van de consumenten in de digitale markt te vergroten, met name via maatregelen ter bestrijding van de discriminatie van consumenten in de interne markt die ontstaat doordat ondernemingen bij grensoverschrijdende elektronische handel soms verzendrestricties hanteren. De leden onderstreepten tevens de noodzaak van een hoog niveau van netwerk- en informatiebeveiliging om de goede werking van de interne markt en het vertrouwen van de consumenten te waarborgen. Een desbetreffend wetsvoorstel werd in maart 2014 in eerste lezing aangenomen.

Resolutie van het Europees Parlement van 4 juli 2013 over het voltooiën van de digitale interne markt (2013/2655(RSP)).

Corapporteurs: Pablo ARIAS ECHEVERRÍA (PPE-Fractie) en Malcolm Harbour (ECR-Fractie, voorzitter), Commissie interne markt en consumentenbescherming.

Stemming in de plenaire vergadering: VOOR: 587 - TEGEN: 48 - ONTHOUDINGEN: 4.

Resolutie van het Europees Parlement van 11 december 2012 over het voltooiën van de digitale interne markt (2012/2030(INI)).

Rapporteur: Pablo ARIAS ECHEVERRÍA (PPE-Fractie), Commissie interne markt en consumentenbescherming.

Stemming in de plenaire vergadering: VOOR: 604 - TEGEN: 45 - ONTHOUDINGEN: 15.

Standpunt van de Europese Raad ter zake

De Europese Raad heeft het concept van een digitale interne markt in Europa consequent gesteund. In juni 2010 steunde de Europese Raad het vlaggenschipinitiatief van de Commissie "Een digitale agenda voor Europa" en de opstelling van een ambitieus plan op basis van concrete voorstellen met als doel om tegen 2015 een volledig functionerende digitale interne markt te creëren. In oktober 2011 en juni 2012 verzocht de Europese Raad om voorstellen ten einde de elektronische handel en het grensoverschrijdende gebruik van onlinediensten te vergemakkelijken, vooral in verband met breedbanddekking, de facilitering van veilige elektronische identificatie en authenticatie, en de modernisering van het Europese auteursrechtstelsel. In oktober 2013 erkende de Europese Raad dat de voltooiing van de digitale interne markt een extra stijging van het bbp met 4 procent in de periode tot 2020 kan opleveren en betoonde hij zijn steun voor nieuwe investeringen in infrastructuur en de ontplooiing van nieuwe technologieën, zoals 4G, met behoud van de technologische neutraliteit. De Europese Raad drong tevens aan op de vaststelling van het algemeen kader inzake gegevensbescherming van de EU en de richtlijn betreffende cyberveiligheid als zijnde van doorslaggevend belang voor de voltooiing van de digitale interne markt tegen 2015.

2. Verwezenlijking en voltooiing van de bestaande interne markt voor consumenten en burgers

Potentiële efficiëntiewinst: 300 miljard EUR per jaar

Kernproblematiek

De bestaande interne markt voor goederen en diensten heeft reeds in belangrijke mate bijgedragen aan de economische groei en het consumentenwelzijn in de Europese Unie. De Commissie schat dat dankzij de vooruitgang op dit gebied het EU-bbp en de werkgelegenheid gedurende de periode 1992-2006 met respectievelijk 2,2 procent en 1,3 procent oftewel met respectievelijk 233 miljard EUR en 2,8 miljoen banen is toegenomen.¹⁵ Als de nog resterende belemmeringen kunnen worden weggenomen en de bestaande Europese wetgeving naar behoren wordt toegepast, kan een verdere uitdieping van deze "klassieke" interne markt echter nog veel extra winst opleveren voor de EU-consumenten en -burgers, waarbij het bbp van de EU28 gedurende een periode van tien jaar met nog eens 2,2 procent per jaar zal toenemen. Op basis van de voorlopige resultaten van een studie, die in opdracht was gegeven door de Commissie interne markt en consumentenbescherming van het Europees Parlement over de voltooiing van de interne markt op een reeks terreinen, zoals overheidsopdrachten, vrij verkeer van goederen en diensten en het consumentenacquis, schatten wij dat de potentiële stijging van het bbp in de orde van 300 miljard EUR per jaar (2,3 procent van het bbp) zal uitvallen.

Een door het Europees Parlement in 2013 in opdracht gegeven studie over dit onderwerp¹⁶ is te downloaden op:

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/JOIN/2013/494463/IPOL-JOIN_ET\(2013\)494463_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/JOIN/2013/494463/IPOL-JOIN_ET(2013)494463_EN.pdf)

Nadere analyse

De interne markt heeft reeds een grote mate van economische integratie bereikt in wat nu de grootste gecombineerde markt ter wereld is. De grondslag daarvoor werd gelegd met de succesvolle opheffing van de meeste niet-tarifaire belemmeringen (NTB's) voor het vrij verkeer van goederen en diensten en het wegnemen van de meeste fysieke, fiscale en juridische belemmeringen en de technische hinderpalen (productnormen) voor de handel binnen de EU. Ofschoon gedurende de afgelopen dertig jaar meer dan 3 500 individuele interne-marktmaatregelen op merendeels succesvolle wijze konden worden aangenomen en geïmplementeerd, zijn er nog steeds belangrijke uitdagingen en 'ontbrekende schakels'. Daaronder valt ook het potentieel voor:

- een verdere versoepeling van de grensoverschrijdende dienstverlening, die ongeveer 70 procent van de meerwaarde in de EU, maar slechts 20 procent van de handel binnen de EU voor haar rekening neemt;
- een efficiënter stelsel voor consumentenbescherming op Europees niveau;

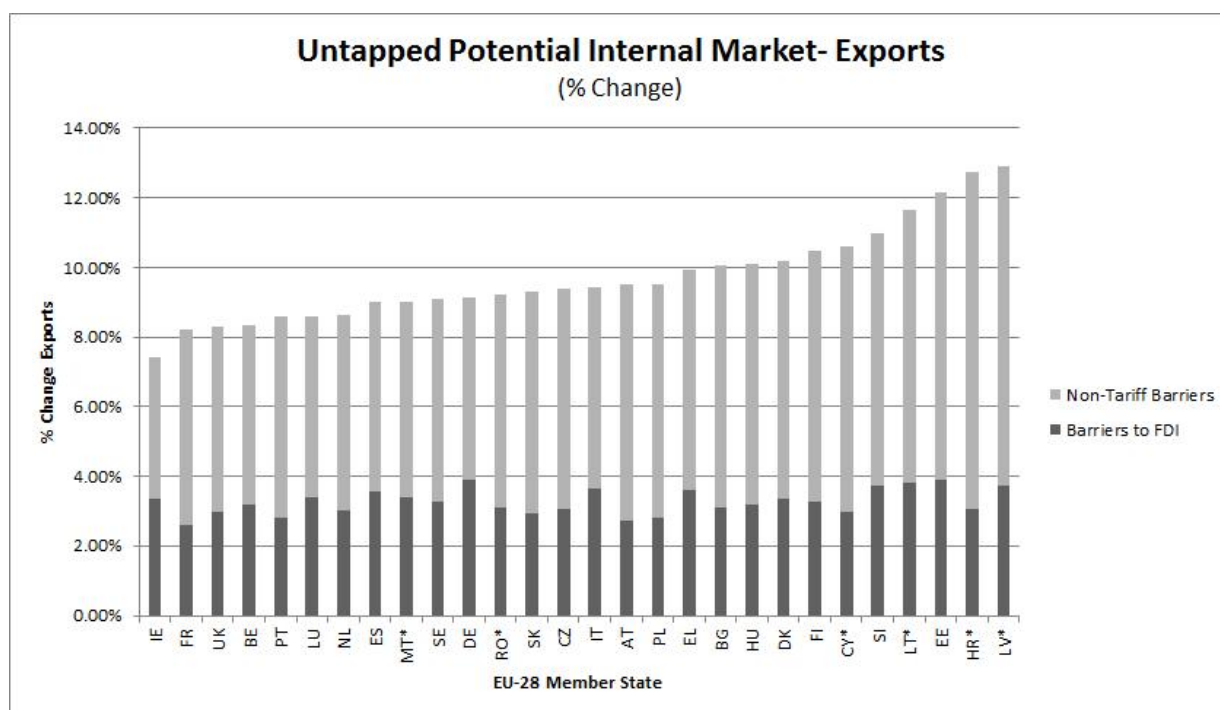
¹⁵ Zie het document van de afdeling Europese Meerwaarde van het Europees Parlement, *The Added Value of the European Single Market*, juni 2013.

¹⁶ Patrice Muller *et al*, London Economics, voor de afdeling Europese Meerwaarde, Europees Parlement, *Better Governance of the Single Market: European Added Value Assessment*, januari 2013.

- een beter markttoezicht op het in de handel brengen van producten;
- meer grensoverschrijdende overheidsopdrachten: hoewel door de verplichte bekendmaking van overheidsopdrachten boven een bepaalde drempel de sector van de overheidsopdrachten concurrentiëler is geworden, wordt minder dan 4 procent van alle opdrachten gegund aan buitenlandse aanbieders in de EU;
- een betere omzetting, uitvoering en handhaving van bestaande interne-marktwetgeving.

De voorlopige resultaten van een nog niet afgeronde studie die door het Parlement in opdracht is gegeven over het resterende, nog niet aangeboorde potentieel van het vrij verkeer van goederen in de EU wijzen erop dat, zelfs als deze markt reeds in een relatief vergevorderd stadium is, het bbp op de langere termijn met nog eens 269 miljard EUR (2,1 procent van het bbp) zou kunnen stijgen. Bij dit cijfer wordt tot dusverre alleen rekening gehouden met de statische gevolgen van de toegenomen handel in goederen binnen de EU en het cijfer omvat noch kwantificeert wat de economen aanduiden als de "welzijnseffecten van het dynamische evenwicht", met andere woorden het multiplicatoreffect van toegenomen handel via bijvoorbeeld grotere schaalvoordelen, lagere consumentenprijzen en verbeterde innovatie.

Het onbenut potentieel van de interne markt - uitvoer (procentgewijze verandering)
 Procentgewijze verandering van de uitvoer
 Non-tarifaire belemmeringen
 Hinderpalen voor DBI
 Lidstaat van de EU-28

Lopend parallel onderzoek inzake de consumentenwetgeving van de EU (het consumentenacquis) wijst erop dat de nadelen die de consumenten ondervinden van de onvoltooide interne markt zo'n 58 miljard EUR per jaar belopen, uitgaande van een vergelijking van de prijsconvergentie in de EU en de Verenigde Staten. Verdere voordelen van de verbeterde naleving van de bestaande wetgeving¹⁷

¹⁷ De Europese consumentenrechten efficiënter handhaven, Europese consumententop, 2013.
http://ec.europa.eu/consumers/enforcement/docs/07032013_consumer_summit_discussion_paper_nl.pdf

zouden leiden tot een gelijkere toepassing van dat consumentenacquis in heel Europa, een grotere rechtszekerheid voor marktdeelnemers, meer concurrentie op de detailhandelsmarkten, een groter vertrouwen van de consumenten, minder nalevingskosten voor bedrijven, minder kosten van geschillen en over het algemeen minder nadelen voor de consumenten.

Bouwstenen - Potentiële bbp-winsten dankzij het opvullen van de lacunes in de "klassieke" interne markt van de EU	De kosten van een niet-verenigd Europa (miljard EUR per jaar)
Het onbenut potentieel van het vrij verkeer van goederen	269
Het onbenut potentieel van het vrij verkeer van diensten	39
Grensoverschrijdende overheidsopdrachten en concessies	50
Betere consumentenbescherming	<i>Nog nader te becijferen</i>
Beter markttoezicht (consumptieproducten)	<i>Nog nader te becijferen</i>
Voorlopig totaal:	358 miljard

Andere ramingen van de kosten van een niet-verenigd Europa

Hoewel tot dusverre reeds aanzienlijke economische voordelen konden worden behaald, wordt in een aantal andere studies beweerd dat met een vollediger en diepere interne markt nog meer baten kunnen worden verkregen.¹⁸ In het rapport van Mario Monti uit 2010¹⁹ werd gesteld dat zich bij de helft van alle interne-marktrichtlijnen op de een of andere manier uitvoeringsmoeilijkheden voordoen. In een recente studie naar de baten van de interne markt²⁰ wordt geschat dat, als alle resterende handelsbelemmeringen binnen de Unie volledig worden opgeheven, het niveau van het EU-bbp op de lange termijn met niet minder dan 14 procent kan worden verhoogd in vergelijking met een scenario zonder verdere integratie. Aan de hand van deze benadering komt een andere studie²¹ tot de conclusie dat zelfs als bij de vermindering van de nog resterende handelsbelemmeringen binnen de EU een bescheidener doel wordt aangehouden, namelijk slechts met 50 procent, het langetermijnniveau van het EU-bbp zal stijgen met 4,7 procent. In weer een andere belangrijke studie van november 2013 worden gebieden afgebakend waarop de interne markt verder moet worden ontwikkeld (bouw, detailhandel, zakelijke dienstverlening, groothandel, logistiek en accommodatie). Ook worden hierin overeenkomstige beleidsopties voorgesteld.²² Uit een econometrische analyse blijkt dat van de voltooiing van de interne markt in deze sectoren een impuls zal uitgaan van 5,3 procent, terwijl het EU-bbp op de lange termijn een impuls van 1,6 procent zal ontvangen.

Standpunt van het Europees Parlement ter zake

Het Europees Parlement is van mening dat het vrij verkeer van goederen, kapitaal, diensten en mensen nog steeds een onbenut potentieel bezit qua efficiëntie, groei en werkgelegenheid voor zowel de burgers als het bedrijfsleven. Het is van oordeel dat de interne markt thans sterk behoefte heeft aan een nieuwe impuls, en heeft er daarom bij de Commissie op aangedrongen met wetsvoorstellen ter zake te komen. Deze druk heeft geleid tot de mededelingen van de Commissie over de Single Market Act en de Single Market Act II. Voor het Parlement is het ook zeer belangrijk dat de sociale en milieudimensie naar behoren worden geïntegreerd in de interne-marktstrategie. Daartoe is het noodzakelijk: de totstandbrenging van een duurzame interne markt te ondersteunen via de ontwikkeling van een inclusieve, koolstofarme, groene en op kennis gebaseerde economie, waarin ook maatregelen worden getroffen voor de bevordering van innovatie op het gebied van schonere technologieën; de consumentenbelangen en het sociaal beleid in het middelpunt van de interne markt te plaatsen; te zorgen voor de bescherming van de diensten van algemeen economisch belang; en de informele mechanismen voor probleemoplossing binnen de interne markt (zoals SOLVIT) te verbeteren. Ten slotte heeft het Parlement aangedrongen op een betere governance van de interne markt, bijvoorbeeld door het ontwikkelen van een analyse-instrument voor het meten van de integratie van de interne markt in het kader van de pijler "interne markt" van het Europees semester, afgezet tegen de landenspecifieke aanbevelingen.

Resolutie van het Europees Parlement van 20 mei 2010 over het verwezenlijken van een interne markt voor consumenten en burgers (2010/2011(INI)).

Rapporteur: Louis GRECH (S&D-Fractie), Commissie interne markt en consumentenbescherming.

¹⁸ F. Izkovitz, A. Dierx, V. Kovacs en N. Sousa, 'Steps towards a deeper economic integration: the Internal Market in the 21st century'. Een bijdrage aan de Single Market Review, *European Economy*, Economic Papers No 271, januari 2007.

¹⁹ Mario Monti, *A new strategy for the Single Market: At the service of Europe's economy and society*, 2010.

²⁰ V. Aussilloux, C. Emlinger en L. Fontagné, 'What Benefits from Completing the Single Market?', *La Lettre du CEPII*, nr. 316, 15 december 2011.

²¹ Y. Decreux, 'Completing Single Market II', in the HM Government and Centre for Economic Policy Research (CEPR) study, *Twenty Years On: The UK and the Future of the Single Market*, 2012.

²² London Economics en PwC, *The cost of non-Europe: the untapped potential of the European Single Market*, april 2013.

Stemming in de plenaire vergadering: VOOR: 578 - TEGEN: 28 - ONTHOUDINGEN: 16

Resolutie van het Europees Parlement van 25 februari 2014 over de governance van de interne markt binnen het Europees semester 2014 (2013/2194(INI))

Rapporteur: Sergio Gaetano COFFERATI (S&D-Fractie), Commissie interne markt en consumentenbescherming.

stemming in de plenaire vergadering VOOR: 607 - TEGEN: 64 - ONTHOUDINGEN: 9

Andere belangrijke verslagen die tijdens de zittingsperiode 2009-2014 van het Parlement op dit gebied werden aangenomen zijn onder meer:

Een interne markt voor Europeanen (2010/2278(INI))

Rapporteur: Antonio CORREIA DE CAMPOS (S&D-Fractie); Commissie interne markt en consumentenbescherming.

Een interne markt voor ondernemingen en groei (2010/2277(INI))

Rapporteur: Cristian BUȘOI (ALDE-Fractie), Commissie interne markt en consumentenbescherming.

Governance en partnerschap op de interne markt (2010/2289(INI))

Rapporteur: Sandra KALNIETE (PPE-Fractie), Commissie interne markt en consumentenbescherming.

Ontwerpresolutie van 14 juni 2012 over "de toekomst van de Single Market Act:de volgende stappen naar groei"

Rapporteur: Malcolm HARBOUR (ECR-Fractie), Commissie interne markt en consumentenbescherming.

De 20 belangrijkste zorgpunten van Europese burgers en ondernemingen ten aanzien van de werking van de interne markt (2012/2044(INI))

Rapporteur: Regina BASTOS (PPE-Fractie), Commissie interne markt en consumentenbescherming.

De governance van de interne markt (2012/2260(INI))

Rapporteur: Andreas SCHWAB (PPE-Fractie), Commissie interne markt en consumentenbescherming.

Standpunt van de Europese Raad ter zake

De Europese Raad was verheugd over het rapport van Mario Monti van juni 2010 en steunde een jaar later het door het Parlement aangedragen en door de Commissie overgenomen idee van een Single Market Act waarbij de medewetgevers werden opgeroepen om tegen eind 2012 een eerste reeks prioritaire maatregelen vast te stellen om een nieuwe impuls aan de interne markt te verlenen. Hierbij werd met name het accent gelegd op maatregelen om groei en banen te creëren. Deze wens werd in maart 2012 andermaal geuit. In december 2013 drong de Europese Raad aan op versterkte inspanningen met het oog op de spoedige goedkeuring van de resterende wetgeving uit hoofde van de Single Market Acts I en II en de snelle tenuitvoerlegging door de lidstaten van de daarin opgenomen maatregelen.

3. Bankenunie en bankwetgeving om een nieuwe financiële crisis af te wenden

Potentiële efficiëntiewinst: 35 miljard EUR per jaar

Kernproblematiek

De verwezenlijking van een volledig werkende bankenunie op basis van een gedegen bankwetgeving kan hoge herkapitalisatiekosten en verlies aan bbp in de komende jaren helpen vermijden doordat de bankenunie een hoofdrol zal spelen bij het afwenden en indammen van elke toekomstige financiële crisis. Volgens initieel onderzoek op dit gebied mag ervan worden uitgegaan dat de potentiële winst voor de Europese economie - ten opzichte van het verleden - ten minste omtrent 35 miljard euro per jaar bedraagt.

Een studie van het Europees Parlement over dit onderwerp²³ is te downloaden op:

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2012/494458/IPOL-JOIN_NT\(2012\)494458_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2012/494458/IPOL-JOIN_NT(2012)494458_EN.pdf)

Andere ramingen van de kosten van een niet-verenigd Europa

Door de recente financiële, economische en staatsschuldencrisis was in de periode 2008-2012 inderdaad een enorm cumulatief bbp-verlies ontstaan. Dit verlies werd geschat op ten minste 2,12 triljoen EUR binnen de EU²⁴. Bovendien werd meer dan 12 procent van het bbp van de EU gebruikt om de ineenstorting van het financiële systeem te voorkomen via staatssteun. De effectieve maatregelen die op alle niveaus zijn ingevoerd om een herhaling van een dergelijke crisis te voorkomen of op te vangen, zullen in de toekomst een belangrijke welvaartswinst opleveren. In de huidige analyse wordt de potentiële winst voorzichtig geschat op 37 miljard EUR per jaar, afgaande op de ondergrens in de laatste raming van de Europese Commissie.

Deze kwantificering heeft betrekking op geselecteerde financiële hervormingen, te weten de hogere kapitaalvereisten uit hoofde van de verordening kapitaalvereisten (CRD IV) en de bepalingen inzake de inbreng van de particuliere sector en het afwikkelingsfonds van de richtlijn herstel en afwikkeling van banken (BRRD). De potentiële nettowinst wordt in de orde van 0,3 tot 0,8 procent van het bbp geschat, oftewel van 35 tot 100 miljard EUR per jaar. De Europese Commissie en de Europese Centrale Bank hebben een zeer lange lijst van kwalitatieve en kwantitatieve voordelen gegeven.²⁵

Standpunt van het Europees Parlement ter zake

Het Europees Parlement heeft aangedrongen op maatregelen voor de afwikkeling van falende banken binnen een Gemeenschapskader en met een echte verantwoordingsplicht, waarbij wordt gezorgd voor gemeenschappelijke spelregels en een gemeenschappelijke reeks instrumenten en triggers voor interventie, en tegelijkertijd de betrokkenheid van belastingbetalers tot een minimum wordt beperkt door middel van de oprichting van geharmoniseerde afwikkelingsfondsen die door de sector zelf

²³ Graham Stull, afdeling Europese Meerwaarde, Europees Parlement, *Towards a Genuine Economic and Monetary Union: European Added Value Dimensions*, oktober 2012.

²⁴ Eurostat, *Statistical impact on government deficit and Statistical impact on government debt* (2013): uit deze studie blijkt dat de totale kosten van de overheidsinterventie 16,3 procent van het bbp van de EU28 beliepen.

²⁵ Europese Commissie, *Economic Review of the Financial Regulation Agenda*, SWD(2014) 158.

worden gefinancierd. Het Parlement heeft gepleit voor een grensoverschrijdend kader voor verzekeringsgarantieregelingen in alle lidstaten. Ook heeft het Parlement zich gebogen over het vraagstuk van het beloningsbeleid in de financiële sector. Ten slotte heeft het een beroep gedaan op de lidstaten om te zorgen voor de volledige tenuitvoerlegging van CRD IV. In april 2014 heeft het Europees Parlement drie cruciale teksten aangenomen ter afronding van de wetgevingswerkzaamheden die de bankenunie schragen. Door de aanneming van de teksten werd het concept van een dergelijke unie in minder dan twee jaar een feit.

Resolutie van het Europees Parlement van 20 november 2012 met aanbevelingen aan de Commissie over het verslag van de voorzitters van de Europese Raad, de Europese Commissie, de Europese Centrale Bank en de Eurogroep "Naar een echte Economische en Monetaire Unie" - wetgevingsinitiatiefverslag overeenkomstig artikel 42 van het Reglement (2012/2151 (INI)).
Rapporteur: Marianne THYSSEN (PPE-Fractie), Commissie economische zaken.
Stemming in de plenaire vergadering: VOOR: 482 - TEGEN: 160 - ONTHOUDINGEN: 35.

Standpunt van de Europese Raad ter zake

In december 2013 toonde de Europese Raad zich verheugd over de definitieve overeenkomst tussen de wetgevers inzake de richtlijn betreffende depositogarantiestelsels en de richtlijn betreffende het herstel en de afwikkeling van banken (BRRD). De Europese Raad was tevens te spreken over de algemene aanpak en de specifieke conclusies van de Raad over het gemeenschappelijk afwikkelingsmechanisme (GAM). Volgens de Europese Raad zal het GAM, naast het reeds goedgekeurde gemeenschappelijk toezichtsmechanisme, een cruciale stap zijn op weg naar de voltooiing van de bankenunie. In maart 2014 was de Europese Raad blij met de definitieve overeenkomst over het GAM waardoor de weg werd vrijgemaakt voor de voltooiing van de bankenunie hetgeen "opnieuw een cruciale stap op weg naar een sterkere en veerkrachtigere economische en monetaire unie [is]".

4. Afronding van de hervorming van de financiële dienstensector

Potentiële efficiëntiewinst: 60 miljard EUR per jaar

Kernproblematiek

De potentiële voordelen van een volledig geïntegreerde en goed geregelde, EU-brede financiële dienstensector kunnen, alleen al dankzij besparingen op rente, oplopen tot 60 miljard EUR per jaar. De extra kosten en baten moeten nog worden geëvalueerd.

Nadere analyse

Als er geen barrières en asymmetrische kosten zijn, zou de marktintegratie normaal gezien gepaard moeten gaan met prijsconvergentie op lagere niveaus, zoals is gebleken uit een toonaangevende studie naar de marktintegratie in de autosector.²⁶ Dit concept kan worden toegepast op de markt voor woninghypotheken in de eurozone en op de bankkredieten aan de KMO's.

De in 2014 aangenomen richtlijn inzake hypothecair krediet is gericht op het vaststellen van een hoog niveau van consumentenbescherming waarbij het onverantwoorde verstrekken en opnemen van leningen wordt aangepakt en een concurrerende markt wordt gecreëerd. De potentiële efficiëntiewinst van deze richtlijn zou dankzij de prijsconvergentie in de orde van 63 miljard EUR per jaar kunnen liggen, alleen al gemeten in besparingen op rente. Bovendien zijn ongeveer 75 procent van de bedrijven in de eurozone voor hun externe financiering afhankelijk van banken. Na een succesvolle periode van infasering kunnen de voordelen voor KMO's, die 99 procent van alle bedrijven in de EU vormen en 70 procent van alle banen voor hun rekening nemen, oplopen tot ongeveer 53 miljard euro.²⁷

Aangezien er ongetwijfeld - afgezien van insluitingseffecten, verticale integratie en eventueel prijsstelling op basis van een aan een land verbonden risico - taalbarrières en andere belangrijke beperkingen zullen blijven voortbestaan, zelfs indien de financiële markten verder geïntegreerd raken, moet de potentiële winst van 116 miljard EUR naar beneden worden bijgesteld tot een bescheidener bedrag, namelijk ongeveer 60 miljard EUR per jaar. Tot dusverre is er geen rekening gehouden met mogelijke bijkomende effecten, zoals efficiëntieverhogingen door andere kredietvormen, alsmede de onrechtstreekse positieve weerslag op de transacties van bedrijven die goedkopere financieringsvormen gebruiken.

Bouwstenen - Potentiële efficiëntiewinst dankzij de voltooiing van de hervorming van de financiële dienstensector	De kosten van een niet-verenigd Europa (in miljard EUR per jaar)
Financieel toezicht	<i>Nog nader te becijferen</i>
Regulering van de financiële markten	19

²⁶ P.K. Goldberg en F. Verboven, *Market Integration and Convergence to the Law of One Price: Evidence from the European Car Market*, NBER Working Paper, 2001.

²⁷ Graham Stull, afdeling Europese Meerwaarde, Europees Parlement, *Towards a Genuine Economic and Monetary Union: European Added Value Dimensions*, oktober 2012.

Bouwstenen - Potentiële efficiëntiewinst dankzij de voltooiing van de hervorming van de financiële dienstensector	De kosten van een niet-verenigd Europa (in miljard EUR per jaar)
Verzekeringen en pensioenen	<i>Nog nader te becijferen</i>
Financiële retaildiensten en consumentenbescherming	60
Financiële criminaliteit	<i>Nog nader te becijferen</i>
Voorlopig totaal:	79 miljard

Andere ramingen van de kosten van een niet-verenigd Europa

De Europese instellingen hebben een reeks hervormingen gepresenteerd in reactie op de uitdagingen van de financiële crisis. Deze worden samengevat in een recente mededeling van de Europese Commissie getiteld "Een hervormde financiële sector voor Europa".²⁸ Toch blijft er een risico van een niet-verenigd Europa in de financiële dienstensector bestaan, dat diverse vormen aanneemt. De werkzaamheden inzake het financieel toezicht zijn nog niet afgesloten. Mogelijke voordelen van de harmonisatie van de wetgeving en regelgeving (het zogenaamde "single rulebook") zullen zonder een consequente tenuitvoerlegging en toepassing teniet worden gedaan. Een aantal wetgevingsmaatregelen zijn slechts onlangs van kracht geworden en vele maatregelen vallen onder langere invoeringsperioden of moeten middels gedelegeerde en uitvoeringshandelingen worden aangevuld.

De "Economic Review of the Financial Regulation Agenda"²⁹, die de mededeling van de Commissie vergezelt, omvat een analyse van de Commissie zelf van de kosten en baten van de EU-wetgeving op dit gebied, alsmede een overzicht van de bestaande studies ter zake. De belangrijkste conclusie is dat de baten van de onlangs vastgestelde financiële regelgeving in de EU de kosten grotendeels zullen compenseren.

De Commissie is van oordeel dat de onlangs goedgekeurde hervormingen van de financiële markten zullen resulteren in een kostenvermindering van ten minste 19 miljard EUR per jaar. Deze berekening heeft betrekking op de hervorming van de derivatenregeling, de vermindering van de extra kosten van transactieverwerkingen en de consolidatie van de posttransactionele markt, alsmede op de Target2Securities.³⁰

Op het gebied van *verzekeringen* kan de EU aanzienlijke voordelen behalen dankzij het nieuwe kader voor de regelgeving en het toezicht inzake verzekeringen in de EU (Solvabiliteit II-richtlijn/de Omnibus II-richtlijn), dat vanaf januari 2016 van kracht wordt. Deze voordelen, die tevens afhangen van de wisselwerking tussen primaire, secundaire wetgeving en de uitvoering en handhaving, worden hier niet in cijfers uitgedrukt.

Op het gebied van *betalingrekeningen* is de Commissie van oordeel dat de vastgestelde richtlijn betreffende de vergelijkbaarheid van kosten in verband met betaalrekeningen, overstappen van betaalrekening en toegang tot betaalrekeningen met basisfuncties aanzienlijke voordelen voor de consumenten oplevert. Hoewel grote nettovoordelen zijn berekend, komt de Commissie niet met één enkel cijfer waarin alle effecten worden samengevat.³¹

²⁸ Europese Commissie (COM(2014)279).

²⁹ Europese Commissie (SWD(2014) 158).

³⁰ Europese Commissie, *Economic Review*, blz. 107-108 en 173.

³¹ http://ec.europa.eu/internal_market/finservices-retail/docs/inclusion/20130508-impact-assessment-resume_en.pdf

Met betrekking tot de *financiële criminaliteit* heeft het Internationaal Monetair Fonds (IMF) berekend dat elk jaar in de wereld tussen de 2 en 5 procent van het mondiale bbp aan geld wordt witgewassen. De Commissie schat dat, ervan uitgaande dat de witgewassen bedragen gelijkelijk over de wereld verdeeld zijn, het in de EU witgewassen bedrag jaarlijks in de orde van 245 tot 613 miljard EUR ligt. In een door de Commissie verrichte, consequente extrapolatie op basis van een meer recente raming van het VN-Bureau voor drugs- en misdaadbestrijding wordt dit cijfer op circa 330 miljard EUR per jaar berekend.

Standpunt van het Europees Parlement ter zake

In 2012 heeft het Europees Parlement een initiatiefresolutie aangenomen over schaduwbankieren waarin werd onderstreept dat schaduwbankieren "een van de voornaamste oorzaken van of factoren achter de financiële crisis is geweest en dat het de stabiliteit van het financiële systeem kan bedreigen". Het Parlement behandelt momenteel bijkomende maatregelen om de uit het stelsel van schaduwbankieren voortvloeiende problemen aan te pakken, bijvoorbeeld de verordening inzake geldmarktfondsen en het voorstel inzake de rapportage en de transparantie van effectenfinancieringstransacties.

Het Parlement heeft andermaal erop gewezen hoe belangrijk het is een transparanter kader voor staatssteun aan de financiële dienstensector ten uitvoer te leggen (inhakend op het tijdelijke kader dat werd ingevoerd ten gevolge van de financiële crisis van 2008) teneinde distorsies binnen de interne markt en buitensporig hoge overheidsuitgaven te voorkomen (het nieuwe kader is in augustus 2013 van kracht geworden en moet nog worden geëvalueerd).

Op het gebied van pensioenen heeft het Parlement een resolutie aangenomen over een agenda voor adequate, veilige en duurzame pensioenen. Hierin wordt er bij de Commissie op aangedrongen aan het beleggingspotentieel van de pensioenfondsen en andere pensioenverstrekkers niet in gevaar te brengen en hun uiteenlopende kenmerken te respecteren, met name wanneer zij de richtlijn over de activiteiten van en het toezicht op de bedrijfspensioenfondsen herziet.

Het Parlement is van oordeel dat de consumentenbescherming op het gebied van de financiële diensten moet worden versterkt en dat de financiële vaardigheden van de consumenten moeten worden vergroot in het licht van de potentiële schade die de financiële diensten aan de individuele consumenten en de interne markt kunnen berokkenen. Meer transparantie en transacties die met kennis van zaken worden aangegaan, zullen leiden tot betere oplossingen voor de consumenten en tot een grotere efficiëntie van de markt.

Resolutie van het Europees Parlement over schaduwbankieren (2012/2115(INI))

Rapporteur: Saïd EL KHADRAOUI (S&D-Fractie), Commissie economische zaken.

Stemming in de plenaire vergadering: Bij handopsteking

Resolutie van het Europees Parlement over een agenda voor adequate, veilige en duurzame pensioenen (2012/2234(INI))

Rapporteur: Ria OOMEN-RUIJTEN (PPE-Fractie Group), Commissie werkgelegenheid.

Stemming in de plenaire vergadering: VOOR: 502 - TEGEN: 138.

Georganiseerde misdaad, corruptie en witwassen: aanbevelingen inzake de benodigde acties en initiatieven (2013/2107(INI))

Rapporteur: Salvatore IACOLINO (PPE-Fractie), Bijzondere Commissie georganiseerde misdaad, corruptie en witwassen.

Stemming in de plenaire vergadering: VOOR: 526 - TEGEN 25.

Georganiseerde misdaad, corruptie en witwassen: aanbevelingen inzake de benodigde acties en initiatieven (tussentijds verslag) (2012/2117(INI))

Rapporteur: Salvatore IACOLINO (PPE-Fractie), Bijzondere Commissie georganiseerde misdaad, corruptie en witwassen.

Stemming in de plenaire vergadering: Bij handopsteking

Standpunt van de Europese Raad ter zake

In december 2013 deed de Europese Raad een beroep op de Unie en de lidstaten om met name werk te maken van "een beter functioneren en meer flexibiliteit van de eengemaakte markt voor producten en diensten, een gunstiger ondernemingsklimaat, alsook van een verdere reparatie van bankbalansen teneinde financiële fragmentatie tegen te gaan en normale kredietverstrekking aan de economie te herstellen."

5. Een gemeenschappelijke werkloosheidsverzekering voor de eurozone

Potentiële winst: 15 miljard EUR

Kernproblematiek

De totstandbrenging van een gemeenschappelijke werkloosheidsverzekering (of werkloosheidsherverzekering) voor de eurozone kan fungeren als een automatische stabilisator gedurende toekomstige perioden van ernstige economische neergang. Volgens een analyse van de potentiële baten gedurende de recente crisis zou een dergelijke verzekering het bbp-verlies in de sterkst getroffen lidstaten hebben verminderd met 71 miljard EUR gedurende vijf jaar, hetgeen overeenkomt met bijna 15 miljard EUR per jaar.

Nadere analyse

Verwacht mag worden dat een dergelijke verzekering vele baten zal opleveren zodra is voldaan aan bepaalde voorwaarden, zoals financiering van alleen kortetermijnwerkloosheid en beperking in de tijd, teneinde permanente financiële overdrachten naar bepaalde lidstaten te voorkomen. Onder die voorwaarden kan een dergelijke verzekering onder meer ervoor zorgen dat:

- een ernstige economische crisis wordt beperkt dankzij het stabiliserend effect van een dergelijk verzekering op het beschikbare inkomen en dus op de particuliere consumptie en de totale vraag;
- een goed gerichte stimulans wordt geboden, omdat de verzekering zou worden toegepast in gebieden met hogere werkloosheidspercentages;
- een soort buffer wordt geboden voor het individueel beschikbaar inkomen, waardoor een rechtstreekse positieve werking ontstaat voor het welzijn van actoren die risico's schuwen;
- er minder druk is om sociale beleidsmaatregelen te gebruiken als een variabele van belastingaanpassing in het geval van asymmetrische schokken (waardoor de zogenaamde race naar de bodem wordt vermeden bij sociale uitkeringen in crisisperioden).

In de eigen evaluatie van het Europees Parlement zijn een aantal ramingen opgenomen inzake de stabiliserende effecten van een werkloosheidsverzekering van de EU voor nationale crisisperiodes waarvan de ernst steun uit een centraal fonds rechtvaardigt. De stabilisatie zou slechts in het geval van ernstige recessies in werking treden. De stabiliserende effecten worden gemeten door de netto-instroom uit de werkloosheidsverzekering te combineren met een multiplicator, waarbij ervan wordt uitgegaan dat overheidsuitgaven een input in groei genereren die hoger ligt dan de uitgaven zelf.³²

Voor het uitwerken van de berekeningen werden de zes landen die gedurende de recente recessie het zwaarst hadden geleden, onder de loep genomen, te weten Estland, Griekenland, Ierland, Letland, Litouwen en Spanje. Hieruit bleek dat het verlies aan bbp over een periode van vijf jaar met 71 miljard EUR had kunnen worden beperkt. In het Spaanse geval bijvoorbeeld genereert de netto-instroom,

³² De multiplicator varieert naargelang van het soort uitgaven en volgens de kenmerken van de economie. In het kader van de eigen evaluatie van het Parlement werd een multiplicator van 1,5 veilig geacht, hetgeen een voorzichtige aanname is, die in de buurt ligt van die welke in de vijf studies werden geanalyseerd. Ter vergelijking: schattingen in de Amerikaanse economische literatuur over dit onderwerp lopen uiteen van 0,7 tot 3 dollar voor elke dollar die aan werkloosheidsverzekering wordt besteed.

vermenigvuldigd met de fiscale multiplicator, een bijkomende opbrengst van tussen de 13 en 19 miljard EUR per jaar vanaf 2009, hetgeen overeenkomt met 1,3 tot 1,8 procent van het bbp.

Ten aanzien van het financieren van de centrale verzekering werden twee hoofdopties overwogen. De eerste variant zou bestaan uit een stelsel in het kader waarvan de nodige inkomsten zouden worden gegenereerd via een specifieke belasting op consumptie of arbeid. Volgens de tweede variant zouden de inkomsten worden verworven via een bijdrage van de nationale regeringen die niet rechtstreeks aan een specifieke belasting is gekoppeld. In de evaluatie van het Parlement werd tevens gekeken naar het fiscale aspect van het centrale stelsel en werden andermaal verschillende opties geanalyseerd - te weten een stelsel dat elk jaar zou worden gesaldeerd, een stelsel dat over de economische cyclus zou worden gesaldeerd of een flexibel stelsel zonder fiscale regels.

Andere ramingen van de kosten van een niet-verenigd Europa

In 2008 berekende Zandi in de Verenigde Staten dat een verhoging van de werkloosheidsuitkeringen met één dollar op de korte termijn een geschatte 1,46 dollar voor het bbp zou opleveren. In 2010 was Vroman van oordeel dat deze weerslag nog groter is en hij schatte dat elke dollar die aan werkloosheidsuitkeringen wordt besteed, twee dollar extra voor de economische activiteit zou opleveren. In een eerder onderzoek door het Amerikaanse ministerie van Arbeid werd geraamd dat één dollar aan werkloosheidsuitkering gemiddeld een toename van het bbp met 2,15 dollar genereert. Monacelli *et al* bevestigen dat in reactie op een verhoging van de overheidsuitgaven ten belope van 1 procent van het bbp naar schatting een opbrengstmultiplicator van duidelijk boven de 1 ontstaat, in de orde van 1,2 tot 1,5 (respectievelijk op een termijn van één en twee jaar). De vooruitzichten van de begrotingsdienst van het Congressional Budget Office uit 2010 zijn minder precies. Volgens deze vooruitzichten zou een verhoging van de bijstand aan werklozen met één dollar een stijging van het bbp met tussen de 0,7 en 1,9 dollar opleveren gedurende de periode 2010-2015.

Een in 2012 door S. Dullien gepresenteerde studie³³ suggereerde dat een gemeenschappelijke verzekering de economische schommelingen in sommige landen van de eurozone zou hebben verminderd. In Spanje bijvoorbeeld - de op drie na grootste economie van de eurozone - zou een dergelijk fonds de neergang met bijna 25 procent hebben beperkt.³⁴ In dat geval zouden de kosten van de crisis in Spanje met bijna 11 miljard EUR lager zijn uitgevallen. Ook in Ierland en Griekenland zou sprake zijn geweest van een stabilisatie van ten minste 10 procent, hetgeen mogelijkwijs had kunnen leiden tot een vermindering van de kosten van de crisis aldaar met respectievelijk 1,6 en 2,3 miljard EUR. Deze besparingen belopen een totaal van 15 miljard EUR.

In 2014 werd in een studie van de Bertelsmann Stiftung beweerd dat, hoewel de positieve gevolgen van een werkloosheidsverzekering van land tot land zullen verschillen, in tijden van ernstige crisis de stabiliserende invloed van een werkloosheidsverzekering in de eurozone in een vrij groot aantal landen aanzienlijk zou zijn geweest³⁵ Evenzo wordt in een recent onderzoeksdocument van de Universiteit van Namur³⁶ beweerd dat de financiële crisis heeft aangetoond dat de eurozone nieuwe stabilisatie- en aanpassingsmechanismen nodig heeft en dat een werkloosheidsverzekeringstelsel op EU-niveau een waardevolle weg naar meer stabiliteit in de lidstaten biedt.

³³ http://www.diw.de/documents/publikationen/73/diw_01.c.413714.de/diw_econ_bull_2013-01_2.pdf

³⁴ Bron: www.tradingeconomics.com. De stijging van het bbp in Spanje beliep in 2009 -3.7 % en bereikte in juni 2009 een dieptepunt van -4.4 %.

³⁵ S. Dullien, A European Unemployment Benefit Scheme, How to provide for more stability in the Euro zone. Bertelsmann Stiftung edition, 2014.

³⁶ Alain de Crombrughe, Universiteit van Namen, Faculteit Economische Wetenschappen, maart 2014.

Standpunt van het Europees Parlement ter zake

Het Europees Parlement is van oordeel dat werkloosheidsuitkeringen gedurende een crisis een aanzienlijk macro-economisch stabilisatiepotentieel hebben, zoals uit de ervaringen in de EU en de VS is gebleken. Een tweede belangrijke voordeel is dat dit soort uitgaven daar terechtkomen waar zij het nodigst zijn: als steun aan de consumptiecapaciteit van huishoudens wier inkomsten uit arbeid plotseling zijn geslonken waardoor aldus de anders onvermijdelijke daling van de vraag van huishoudens wordt opgevangen. Hierdoor krijgen de getroffen economieën meer fiscale ruimte om structurele hervormingen door te voeren en om te investeren waar dit nodig is voor het duurzame herstel op lange termijn.

Het Parlement heeft opgeroepen tot concrete stappen bij het creëren van een daadwerkelijke sociale en werkgelegenheidspijler als onderdeel van de Europese Monetaire Unie, met name door ervoor te zorgen dat de flexibiliteit van de arbeidsmarkt wordt gecompenseerd door toereikende niveaus van sociale bescherming.

Resolutie van het Europees Parlement van 23 oktober 2013 over het Europees semester voor economische beleidscoördinatie: uitvoering van de prioriteiten voor 2013 (2013/2134(INI))

Rapporteur: Elisa FERREIRA (S&D-Fractie), Commissie economische en monetaire zaken

Stemming in de plenaire vergadering: VOOR: 476 - TEGEN: 96 - ONTHOUDINGEN: 25.

Resolutie van het EP van 4 februari 2014 over het Europees semester voor economische beleidscoördinatie: sociale en werkgelegenheidsaspecten in de jaarlijkse groeianalyse 2014 (2013/2158(INI))

Rapporteur: Sergio GUTIERREZ PRIETO (S&D-Fractie), Commissie werkgelegenheid.

Stemming in de plenaire vergadering: VOOR: 545 - TEGEN: 120 - ONTHOUDINGEN

Standpunt van de Europese Raad ter zake

In het verslag van Van Rompuy uit 2012 getiteld *Towards a genuine Economic and Monetary Union* – dat door de voorzitters van de Europese Raad en de Europese Commissie, de president van de Europese Centrale Bank en de voorzitter van Eurogroep werd ingediend, – werd aangedrongen op een verzekeringsstelsel dat de lidstaten zou helpen aan bepaalde macro-economische shocks het hoofd te bieden zonder permanente netto-overdrachten te genereren.

In 2012 bereikte de Europese Raad overeenstemming over een stappenplan voor de voltooiing van de EMU waarin de sociale dimensie is opgenomen in de vorm van onderling overeengekomen contractuele afspraken en bijbehorende solidariteitsmechanismen. Bovendien herinnerde de Europese Raad in 2013 eraan dat de sociale dimensie moet worden versterkt, met name door het gebruik van passende sociale en werkgelegenheidsindicatoren in het kader van het Europees Semester, en wees hij erop dat het zaak is voor een betere coördinatie van het sociaal en werkgelegenheidsbeleid te zorgen met volledige eerbiediging van de nationale bevoegdheden.

6. Een betere coördinatie van het begrotingsbeleid

Potentiële efficiëntiewinst: 31 miljard EUR per jaar

Kernproblematiek

Als het begrotingsbeleid niet op doelmatige wijze wordt gecoördineerd, kunnen er aanzienlijke negatieve overloopeffecten ontstaan tussen de aan de Economische en Monetaire Unie (EMU) deelnemende lidstaten en meer in het algemeen in heel de Europese Unie. De bovengrens van de bandbreedte van dergelijke overloopeffecten ligt naar schatting op 0,25 procent van het bbp.³⁷ Voor de gehele EU kunnen door een gebrekkige of ontbrekende coördinatie van het begrotingsbeleid totale kosten ontstaan van ongeveer 31 miljard EUR per jaar.

Het desbetreffende onderzoeksdocument van het Europees Parlement³⁸ kan worden gedownload op:

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2012/494458/IPOL-JOIN_NT\(2012\)494458_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2012/494458/IPOL-JOIN_NT(2012)494458_EN.pdf)

Andere ramingen van de kosten van een niet-verenigd Europa

In een recent werkdocument³⁹ onderzocht het Internationaal Monetair Fonds (IMF) de rol die een sterkere begrotingsintegratie kan spelen bij het corrigeren van de structurele zwaktes van het EMU-systeem, alsmede bij het verminderen van de incidentie en de ernst van toekomstige crises en het versterken van de geloofwaardigheid op lange termijn van de genomen crisismaatregelen. Hoewel de correctiemaatregelen op het niveau van de landen en de ondersteuning via het Europees stabiliteitsmechanisme (ESM), het Europees systeem voor financieel toezicht (ESFS) en het vangnet voor rechtstreekse monetaire transacties, samen met vorderingen in de richting van een bankenunie, belangrijke verworvenheden zijn, is het erg belangrijk dat er een duidelijkere aanpak ex ante komt van begrotingsdiscipline en -overdrachten, teneinde de EMU verder te versterken en de stabiliteit van de eurozone in de toekomst te helpen verzekeren.

Ook wordt er langetermijnonderzoek verricht naar doeltreffende mechanismen voor de coördinatie van het begrotingsbeleid in de EU, dat door de Europese Commissie wordt gefinancierd in het kader van Horizon 2020.⁴⁰

Standpunt van het Europees Parlement ter zake

Het Europees Parlement heeft aangedrongen op een alomvattende herziening van het raamwerk voor economisch bestuur. Daarbij moet worden gezorgd voor een sterker begrotingstoezicht en een effectieve toepassing van de versterkte regels van het stabiliteits- en groeipact. Het Parlement is van

³⁷ A. Ivanova, S. Weber, *Do fiscal spillovers matter?*, Internationaal Monetair Fonds, werkdocument, 2011.

³⁸ Graham Stull, afdeling Europese Meerwaarde, Europees Parlement, *Towards a Genuine Economic and Monetary Union: European Added Value Dimensions*, oktober 2012.

³⁹ Internationaal Monetair Fonds, *Toward a Fiscal Union for the Euro Area*, 2013.

⁴⁰ Meer informatie over dit onderzoek, dat nog in een vroeg stadium verkeert, vindt u op:

<http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/h2020/topics/2077-euro-1-2014.html#tab1>
<http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/h2020/topics/2077-euro-1-2014.html> - tab1

mening dat een geïntegreerd begrotingskader een essentieel onderdeel is van een echte EMU, gebaseerd op een goed werkend "six-pack" en "two-pack", een begrotingspact op grond van de communautaire methode, een met eigen middelen gefinancierde Europese begroting, een geleidelijke roll-over van oninbare vorderingen in een aflossingsfonds en maatregelen ter bestrijding van belastingfraude samen met betere belastingpraktijken. Een echte EMU, een betere coördinatie ex ante van het economisch en het begrotingsbeleid (via een verbeterd proces van het Europees semester) moeten eveneens de regel worden. Een nieuw sociaal pact op Europees niveau met bindende minimumeisen wordt tevens gezien als een belangrijk onderdeel van een nieuw, geïntegreerd economisch kader en als een stap vooruit in de richting van toekomstige crisispreventie.

Resolutie van het Europees Parlement van 20 november 2012 met aanbevelingen aan de Commissie over het verslag van de voorzitters van de Europese Raad, de Europese Commissie, de Europese Centrale Bank en de Eurogroep "Naar een echte Economische en Monetaire Unie" (2012/2151(INI)).
Rapporteur: Marianne THYSSEN (PPE-Fractie), Commissie economische zaken.
Stemming in de plenaire vergadering: VOOR: 482 - TEGEN: 160 - ONTHOUDINGEN: 35.

Standpunt van de Europese Raad ter zake

In oktober 2012 drong de Europese Raad erop aan dat nieuwe mechanismen, met inbegrip van een toereikende begrotingscapaciteit, worden onderzocht voor de eurozone, in het kader van een geïntegreerd begrotingsbestel. In juni 2012 onderstreepte de Raad het volgende: "Op een aantal gebieden willen de lidstaten die een gemeenschappelijke munt hebben, en andere lidstaten die ook aan de inspanning willen deelnemen, verder gaan in hun streven naar coördinatie en integratie van hun financieel, budgettair, en economisch beleid in het raamwerk van de Europese Unie, met volledige eerbiediging van de integriteit van de eengemaakte markt en van de Europese Unie als geheel."

7. Gemeenschappelijk depositogarantiestelsel

Potentiële efficiëntiewinst: 30 miljard EUR per jaar

Kernproblematiek

Op basis van onderzoek tijdens de recente economische en financiële crisis wordt het potentiële voordeel van het instellen van een gemeenschappelijk depositogarantiestelsel (DGS) binnen de eurozone voor drie kwetsbare landen (Griekenland, Ierland en Spanje) geschat op 13 miljard EUR per jaar. Dit cijfer zou mogelijk kunnen oplopen tot 30 miljard EUR indien andere kwetsbare landen (Portugal, Italië, Cyprus en Slovenië) hierin zouden worden opgenomen.

Het desbetreffende onderzoeksdocument van het Europees Parlement⁴¹ kan worden gedownload op:

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2012/494458/IPOL-JOIN_NT\(2012\)494458_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2012/494458/IPOL-JOIN_NT(2012)494458_EN.pdf)

Nadere analyse

Als gevolg van de crisis zijn de bankdeposito's in sommige lidstaten sinds 2010 significant gedaald, namelijk in Spanje met 11 procent, in Griekenland met 30 procent, in Ierland met 4 procent en in Cyprus met 29 procent (ten opzichte van juni 2012). Een gemeenschappelijk DGS zou bankruns kunnen helpen voorkomen, waardoor het risico en de last van de herkapitalisatie van banken zouden afnemen. De weerslag van een gemeenschappelijk stelsel ter voorkoming van deposito-overdrachten buiten crisislanden (met hun grote gevolgen voor herkapitalisatiebehoeften) moet verder worden geëvalueerd. In een studie in één betrokken lidstaat, Ierland, werden de kosten van de status quo met betrekking tot gedeelde leningen geraamd op ongeveer 0,9 procent van het bbp.⁴²

Standpunt van het Europees Parlement ter zake

Het Europees Parlement heeft geconstateerd dat de eurozone zich in een unieke situatie bevindt, met deelnemende lidstaten die één munt gemeen hebben maar die geen gemeenschappelijk begrotingsbeleid of gemeenschappelijke obligatiemarkt hebben. Het Parlement acht het van essentieel belang de haalbaarheid van een gemeenschappelijk aflossingsfonds voor oninbare vorderingen en de gemeenschappelijke uitgifte van euro-obligaties nader te onderzoeken. Deze suggesties hebben tot dusver echter geen vervolg gekregen in de vorm van wetsvoorstellen. Het Commissievoorstel voor het bijwerken van de bestaande richtlijn inzake depositogarantiestelsels is evenwel in april 2014 door het Parlement aangenomen met een depositogarantie van maximaal 100 000 EUR. Hoewel een dergelijke garantie sedert het begin van de crisis bestond, was er onvoldoende dekking om het risico te verminderen dat geld van de belastingbetaler zou worden gebruikt voor nationale fondsen of vergelijkbare regelingen die worden gefinancierd via bankenheffingen. De lidstaten moeten thans de richtlijn vóór juli 2015 omzetten.

⁴¹ Graham Stull, afdeling Europese Meerwaarde, Europees Parlement, *Towards a Genuine Economic and Monetary Union: European Added Value Dimensions*, oktober 2012.

⁴² S.Holten and F. McCann, Irish SME credit supply and demand: Comparisons across surveys and countries, Central Bank of Ireland, 2012.

Resolutie van het Parlement van 16 januari 2013 over de haalbaarheid van de invoering van stabiliteitsobligaties (2012/2028(INI)). Rapporteur: Sylvie GOULARD (ALDE-Fractie), Commissie economische zaken.

Stemming in de plenaire vergadering: VOOR: 361 - TEGEN: 268 - ONTHOUDINGEN 33.

8. Gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid

Potentiële efficiëntiewinst: 26 miljard EUR per jaar

Kernproblematiek

De efficiëntiewinst door nauwere samenwerking op Europees niveau op het gebied van het veiligheids- en defensiebeleid varieert naar wordt aangenomen tussen zo'n maximaal 130 miljard EUR en minimaal 26 miljard EUR per jaar gebaseerd op de hier gebruikte, meer voorzichtige raming. Indien de lidstaten op een meer geïntegreerde wijze te werk zouden gaan, zouden hun uitgaven aanzienlijk lager liggen dan hun huidige collectieve defensiebegroting van 190 miljard EUR.

Het recente verslag van het Europees Parlement over de *kosten van een niet-verenigd Europa* in dit verband⁴³ – opgesteld voorafgaand aan de Europese Raad van 18 en 19 december 2013, die ten dele aan het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB) was gewijd – kan worden gedownload op:

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2013/494466/IPOL-JOIN_ET\(2013\)494466_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2013/494466/IPOL-JOIN_ET(2013)494466_EN.pdf)

Nadere analyse

De kosten van een niet-verenigd Europa qua veiligheid en defensie vloeien, in eerste instantie, voort uit de gebrekkige integratie van de militaire structuren van de lidstaten. De EU-strijdkrachten worden, ondanks hun deelname aan multinationale contingents, op een strikt nationale basis georganiseerd. Ten tweede ontstaan kosten door het gebrek aan een daadwerkelijk geïntegreerde markt voor overheidsopdrachten op defensiegebied, die momenteel gedeeltelijk is vrijgesteld van de interne markt. Het bestaan van 28 versnipperde nationale markten, elk met hun eigen administratieve rompslomp en elk afzonderlijk gereguleerd, belemmert de concurrentie en leidt tot een gemiste kans voor schaalvoordelen voor het bedrijfsleven en de productiesector.

In het verleden werd een maximum van 130 miljard EUR aan potentiële besparingen op overheidsuitgaven op dit gebied berekend door de kosten in de Verenigde Staten en Europa te vergelijken, ervan uitgaande dat de Europese efficiëntieniveaus slechts 10 tot 15 procent van die in de VS bedragen.⁴⁴ Die raming ging uit van een hypothetisch eengemaakt EU-defensiesysteem, met dezelfde kostenstructuur, bedrijfsomstandigheden en begrotingsefficiëntie als die van de VS. Een dergelijke situatie zou hebben geleid tot een totale defensiebegroting in Europa van 62,9 miljard EUR in plaats van de 193 miljard EUR die daadwerkelijk werd uitgegeven.

Een alternatief "bottom-up"-cijfer, dat in het verslag van het Parlement over de *kosten van een niet-verenigd Europa* wordt gebruikt, kan worden verkregen door de specifieke potentiële efficiëntiewinst per gebied te berekenen. Met 10 procent efficiëntiewinst in het bedrijfsleven dankzij een grotere samenwerking, komt het cijfer neer op minstens 26 miljard EUR per jaar (tegen prijzen van 2011). Hierbij wordt, bij een voorzichtige raming, uitgegaan van een efficiëntiewinst van 10 miljard EUR in de industrie en van 2 miljard EUR bij de standaardisering en certificatie van munitie.

⁴³ Blanca Ballester, afdeling Europese Meerwaarde, Europees Parlement, *European Common Security and Defence Policy. Cost of Non-Europe Report*, december 2013.

⁴⁴ Unisys, 2005.

Andere ramingen van de kosten van een niet-verenigd Europa

Over dit onderwerp is steeds meer literatuur beschikbaar. In een recente studie van het Istituto Affari Internazionali⁴⁵ wordt de potentiële winst dankzij de vermindering van dubbele of veelvoudige operationele structuren, voorraden en onderzoeksactiviteiten en -programma's berekend op 120 miljard EUR per jaar. In een studie van de Bertelsmann Stiftung⁴⁶ wordt gesteld dat er potentieel is voor significante economische winst door over kleinere, geconsolideerde landstrijdkrachten te beschikken: de potentiële besparing voor de lidstaten zou circa 6,5 miljard EUR per jaar bedragen.

Bouwstenen - Potentiële efficiëntiewinsten door meer samenwerking	De kosten van een niet-verenigd Europa (miljard EUR per jaar)
Efficiëntiewinst in het bedrijfsleven	10
Certificering van munitie	0.5
Standaardisering van munitie	1.5
Compensatie	6.6
Efficiëntiewinst bij landstrijdkrachten	6.5
Efficiëntiewinst bij infanterievoertuigen	0.6
Efficiëntiewinst bij bijtanken in de lucht	0.2
Efficiëntiewinst bij logistieke basissteun	0.03
Efficiëntiewinst bij fregatten	0.4
Totaal:	26,4 miljard

Standpunt van het Europees Parlement ter zake

Voorafgaand aan de Europese Raad, die in december 2013 ten dele aan het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB) was gewijd, heeft het Europees Parlement twee resoluties over het GVDB en de Europese industriële en technologische defensiebasis aangenomen. Het standpunt van het Parlement in deze resoluties komt grotendeels overeen met de conclusies van de Europese Raad van december 2013, maar het is niettemin ambitieuzer.

In het algemeen heeft het Parlement de aandacht gevestigd op het veranderende wereldwijde strategische landschap en op verlaagde defensiebegrotingen – een ontwikkeling die door de economische en financiële crisis wordt versneld. Het heeft er bij de lidstaten op aangedrongen de industriële samenwerking op EU-vlak te versterken door efficiënte militaire en veiligheidscapaciteiten te ontwikkelen en te produceren, en hierbij gebruik te maken van de meest geavanceerde technologieën. Het Parlement is voorstander van een Europese strategie voor de defensie-industrie die tot doel heeft de capaciteiten van de lidstaten te optimaliseren middels coördinatie van de

⁴⁵ Istituto Affari Internazionali, *I costi della Non-Europa della Difesa*, 2013.

⁴⁶ Bertelsmann Stiftung, 'The Fiscal Added Value of Integrated European Land Forces', in *The European Added Value of EU Spending: Can the EU help its Member States to Save Money?*, Bertelsmann Stiftung verkennende studie, 2013.

ontwikkeling, de implementatie en het onderhoud van een reeks capaciteiten, installaties, materieel en diensten. Het Parlement heeft onder andere aangedrongen op:

- een witboek over het veiligheids- en defensiebeleid van de EU dat een actieplan moet omvatten om de doeltreffendheid, zichtbaarheid en invloed van het GVDB te vergroten;
- de uitvoering van vlaggenschipprojecten in verband met bijtanken in de lucht, satellietcommunicatie, systemen van op afstand bestuurdde luchtvaartuigen, cyberdefensie en het gemeenschappelijk Europees luchtruim;
- de oprichting van een permanent militair operationeel GVDB-hoofdkwartier van de EU;
- het verbod op de ontwikkeling, de productie en het gebruik van volledig autonome wapens;
- de verbetering van de transparantie en openheid van de defensiemarkten;
- de ontwikkeling van een beleid ter ondersteuning van de ontwikkeling van multifunctionele ruimtemiddelen.

Resolutie van het Parlement van 21 november 2013 over de uitvoering van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (op basis van het jaarverslag van de Raad aan het Europees Parlement over het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid) (2013/2105(INI)).

Rapporteur: Maria Eleni KOPPA (S&D-Fractie), Commissie buitenlandse zaken.

Stemming in de plenaire vergadering: VOOR: 421 - TEGEN: 104 - ONTHOUDINGEN 80.

Resolutie van het Parlement van 21 november 2013 over de Europese technologische en industriële defensiebasis (2013/2125(INI)).

Rapporteur: Michael GAHLER (EVP-Fractie), Commissie buitenlandse zaken.

Stemming in de plenaire vergadering: VOOR: 451 - TEGEN: 103 - ONTHOUDINGEN 67.

Standpunt van de Europese Raad ter zake

De Europese Raad van december 2012 was het eens over de noodzaak het GVDB te versterken en drong onder andere aan op de volgende maatregelen op dit gebied:

- het versterken van de ontwikkeling van de defensiecapaciteiten van Europa om te voldoen aan de toekomstige civiele en militaire behoeften op basis van een systematische Europese defensiesamenwerking op de lange termijn;
- het ontwikkelen van een meer geïntegreerde, duurzame, innovatieve en concurrerende Europese industriële en technologische defensiebasis;
- het invoeren van een stappenplan voor de ontwikkeling van industriële normen op defensiegebied;
- maatregelen om de Europese defensie- en veiligheidsmarkt open te stellen en de synergie tussen civiel en militair onderzoek en ontwikkeling te verbeteren:
- meer toegang voor de KMO's tot de defensie- en veiligheidsmarkten;
- een stappenplan voor een integrale regeling voor EU-brede voorzieningszekerheid
- de ontwikkeling van systemen voor op afstand bestuurdde luchtvaartuigen en van capaciteit voor bijtanken in de lucht;
- voorbereidingen voor de volgende generatie van gouvernementele satellietcommunicatie; en
- de ontwikkeling van een stappenplan voor de uitvoering van de EU-strategie voor cyberbeveiliging en de bescherming van middelen tijdens missies en operaties van de EU.

9. Trans-Atlantisch partnerschap voor handel en investeringen (TTIP)

Potentiële efficiëntiewinst: 60 miljard EUR per jaar

Kernproblematiek

De succesvolle sluiting van de overeenkomst betreffende het trans-Atlantisch partnerschap voor handel en investeringen (TTIP) waarover momenteel tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten wordt onderhandeld, zou de Europese economie significante potentiële winst kunnen opleveren. Op grond van een onafhankelijk rapport uit 2013⁴⁷ schat de Commissie dat de EU-economie zou worden aangezwengeld met tussen de 60 en 120 miljard EUR per jaar, afhankelijk van de mate van geplande marktliberalisatie. De potentiële winsten zouden voortvloeien uit een verlaging van de tarieven, het wegnemen van non-tarifaire belemmeringen (NTB) voor de handel in goederen en diensten, en de openstelling van overheidsopdrachten. Directe en indirecte overloopeffecten - de verbetering van de handelsmogelijkheden voor derde landen met de EU en de VS, hetzij automatisch hetzij omdat derde landen doelbewust de reguleringsnormen van de EU en de VS overnemen - zouden eveneens aanzienlijke winsten opleveren.

Nadere analyse

In een belangrijke studie die in 2013 door het CEPR voor de Europese Commissie in het kader van haar effectbeoordeling werd verricht, wordt het belang van de bilaterale economische betrekkingen tussen de EU en de VS geëvalueerd. Ook worden hierin op kwantitatieve algemene evenwichtsmodellen gebaseerde ramingen verstrekt voor de weerslag van de beperking van tarifaire en non-tarifaire belemmeringen (NTB's) op de gehele economie.

Bouwstenen - Potentiële efficiëntiewinst dankzij een succesvol TTIP	Kosten van een niet-verenigd Europa (in miljard EUR per jaar)	
	EU	VS
Tariefliberalisatie met 98 procent	25,4	9,8
Verlaging van de NTB's op goederen met 10 procent	29,2	25,5
Verlaging van de NTB's op diensten met 10 procent	3,5	6,9
Directe overloopeffecten	8,0	7,4
Indirecte overloopeffecten	2,2	- 0,07.
Totaal:	68,2	49,5

Bron: CEPR NB: De NTB-totalen omvatten een verwachte winst van 6,1 miljard EUR (EU) en 3,3 miljard EUR (VS) met betrekking tot het openstellen van overheidsopdrachten met 25 procent.

⁴⁷ Joseph Francois, Miriam Manchin, Hanna Norberg, Olga Pindyuk en Patrick Tomberger, *Reducing Transatlantic barriers to trade and investment: an economic assessment*, Centre for Economic Policy Research (CEPR), 2013.

Met een veelomvattende overeenkomst zou het bbp van de EU naar schatting met tussen de 60 en 120 miljard EUR stijgen en het bbp van de VS met tussen de 49,5 en 94,9 miljard EUR stijgen, afhankelijk van de uiteindelijke omvang van de liberalisatie van handel en investeringen. De uitvoer van goederen en diensten van de EU naar de VS zou met 28 procent stijgen, hetgeen overeenkomt met een extra 187 miljard EUR. In het algemeen zou de totale uitvoer in de EU met 6 procent en in de VS met 8 procent toenemen. Deze studie werd onlangs door het Parlement geanalyseerd in een uitgebreide evaluatie van de effectbeoordeling van de Commissie.⁴⁸

Andere ramingen van de kosten van een niet-verenigd Europa

In een eerdere studie van Ecorys van 2009 werd geschat dat het afschaffen van de helft van de NTB's die worden veroorzaakt door verschillen in regelgeving, het bbp van de EU in 2018 met 0,7 procent zou kunnen doen toenemen, vergeleken met het basisscenario waarin niets wordt gedaan.⁴⁹ Dit zou een jaarlijkse potentiële winst van 122 miljard EUR vertegenwoordigen. De studie van Ecorys dient als basis niet alleen voor de CEPR-studie uit 2013, maar ook voor een reeks hiermee verband houdende studies en concentreerde zich op afzonderlijke EU-lidstaten, namelijk Oostenrijk⁵⁰ (FIW, 2013), Zweden⁵¹ (Kommers-kollegium, 2013), Nederland⁵² (Ecorys, 2012) en het Verenigd Koninkrijk⁵³ (CEPR, 2013). Ierland gaf bij Copenhagen Economics een studie in opdracht, die in juni 2014 werd gepubliceerd en waarin een stijging van het bbp met 1,1 procent en een toename van de uitvoer met 2,7 procent werden voorspeld.⁵⁴ Alle studies gaven positieve effecten van de overeenkomst op het nationale inkomen voor beide partijen te zien en bevestigden dat de meeste winsten waarschijnlijk te danken zouden zijn aan een verlaging van de NTB's op goederen.

Een studie van de Bertelsmann Stiftung, *TTIP and the 50 States*,⁵⁵ tevens gebaseerd op het werk van het CEPR, suggereert dat het TTIP de trans-Atlantische handels- en investeringsstromen aanzienlijk kan vergroten en in de VS alleen al 750 000 nieuwe banen kan creëren. Bovendien zouden Amerikaanse huishoudens, door het verlagen van de handelskosten en het stimuleren van meer werkgelegenheid in diverse sectoren, er naar verwachting jaarlijks met ongeveer 865 dollar en hun Europese tegenhangers met 720 dollar (gelijk aan 526 EUR) op vooruitgaan.

Een tweede reeks studies introduceert nieuwe methodes en berekeningen inzake NTB's. Uit een CEP-II-studie⁵⁶, eveneens gepubliceerd in 2013, suggereert dat de handel in goederen en diensten tussen de EU en de VS met gemiddeld ongeveer 50 procent zou toenemen, inclusief een toename van 150 procent voor landbouwproducten. 80 procent van de verwachte expansie van de handel zou

⁴⁸ Jacques Pelkmans, Arjan Lejour, Lorna Schrefler, Federica Mustilli en Jacope Timini (CEPS), *EU-US Transatlantic Trade and Investment Partnership*, gedetailleerde evaluatie in opdracht van de afdeling Effectbeoordeling vooraf van het EP, april 2014.

⁴⁹ Ecorys, *Non-tariff measures in EU-US trade and investment - an economic analysis*, Ecorys Nederland, 2009.

⁵⁰ Francois, J. en O. Pindyuk, 'Modelling the Effects of Free Trade Agreements between the EU and Canada, USA and Moldova/Georgia/Armenia on the Austrian Economy: Model Simulations for Trade Policy Analysis', FIW-Research Reports 2012/13, nr. 3, januari 2013.

⁵¹ Kommerskollegium, 'Potential Effects from an EU-US Free Trade Agreement – Sweden in Focus', rapport, 2013.

⁵² Ecorys, "Study on "EU-US High Level Working Group" – Final Report", rapport voor het Nederlandse ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, oktober 2012.

⁵³ CEPR, 'Estimating the Economic Impact on the UK of a Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) Agreement between the European Union and the United States', eindrapport, 2013.

⁵⁴ Copenhagen Economics, *An economic study on the impact of the EU-US Trade Agreement on Ireland*, 2014 – nog niet gepubliceerd rapport, dat is aangekondigd in een communiqué van de regering.

⁵⁵ Atlantic Council, Bertelsmann Foundation en de Britse ambassade in de VS, *TTIP and the Fifty States: Jobs and Growth from Coast to Coast*, september 2013.

⁵⁶ CEP-II, *Transatlantic Trade: Whither partnership; which economic consequences?*, september 2013.

voortkomen uit verlaagde NTB's. Een jaarlijkse toename van het nationaal inkomen zou derhalve 98 miljard dollar voor de EU en 64 miljard dollar voor de VS kunnen bedragen.

Ten slotte wordt in een "zeer afwijkende" studie van de Bertelsmann Stiftung⁵⁷ geschat dat het TTIP ertoe kan leiden dat het bbp van de VS zelfs verder zal stijgen, namelijk met zo'n 13 procent en het bbp van de EU met 5 procent, uitgaande van veronderstellingen op basis van observaties van de handelsstromen en de toename ervan na vorige overeenkomsten.

⁵⁷ G. Felbermayr, B. Heid en S. Lehwald, *Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP): Who benefits from a free trade deal? Part 1: Macroeconomic Effects*, Bertelsmann Stiftung, 2013.

Standpunt van het Europees Parlement ter zake

In mei 2013 heeft het Parlement een resolutie aangenomen waarin de Raad wordt opgeroepen gevolg te geven aan de aanbevelingen in het eindverslag van de Werkgroep op hoog niveau banen en groei die door de EU-VS-Top in november 2011 werd opgericht, en de Commissie toestemming te geven besprekingen te starten voor een overeenkomst met de VS. Tevens benadrukte het Parlement nogmaals een voorstander te zijn van een diepgaande en uitgebreide handels- en investeringsovereenkomst met de VS, die het scheppen van hoogwaardige banen voor Europese werknemers stimuleert, direct ten goede komt aan Europese consumenten, nieuwe mogelijkheden opent voor bedrijven uit de EU, in het bijzonder kleine- en middelgrote ondernemingen, om in de VS goederen te verkopen en diensten te verlenen, vrije toegang tot de markten voor overheidsopdrachten in de VS garandeert en betere mogelijkheden schept voor EU-investeringen in de VS.

Resolutie van het Parlement van 23 mei 2013 over de handels- en investeringsbesprekingen van de EU met de Verenigde Staten van Amerika, P7_TA(2013)0227.
Rapporteur: Vital MOREIRA (S&D-Fractie), Commissie internationale handel.

Standpunt van de Europese Raad ter zake

Op 17 juni 2013 keurde de Europese Raad het mandaat voor de onderhandelingen goed waarin staat vermeld dat de overeenkomst ambitieus, veelomvattend en evenwichtig zal zijn en zal stroken met, maar ook verder zal gaan dan de regels en verplichtingen van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) en dat zij zal voorzien in wederzijdse liberalisering van de handel in goederen en diensten, alsmede in regels inzake handelsgerelateerde kwesties. De overeenkomst zou uit drie hoofdelementen moeten bestaan: markttoegang, convergentie van de regelgeving (met inbegrip van NTB's) en handelsregels waarmee de gedeelde mondiale uitdagingen worden aangegaan.

10. Geïntegreerde energiemarkten in Europa

Potentiële efficiëntiewinst: 50 miljard euro per jaar

Kernproblematiek

Een economisch en fysiek beter geïntegreerde interne markt op energiegebied zou kunnen leiden tot een efficiëntiewinst van ten minste 50 miljard euro. Voor de berekening van dit cijfer is rekening gehouden met zowel de beoordeling van het Parlement zelf van de situatie op vier specifieke gebieden van de markt – die neerkomt op een minimumwinst van 15 miljard euro – als met een reeks ramingen van andere bronnen die hieronder uiteen worden gezet. Het onlangs door het Parlement opgestelde Verslag over de kosten van een niet-verenigd Europa⁵⁸ kan worden gedownload op:

<http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/documents.html?word=%22Single+market+in+energy%22&documentType=STUDIES&id=&body=EAVA&dateStart=&dateEnd=&action=submit>

Nadere analyse

De analyse van het Parlement heeft zich tot dusver gericht op potentiële winst op de volgende vier gebieden:

- **Gereguleerde prijzen:** Een cumulatief "tarifieringstekort"⁵⁹ wordt opgebouwd voor elke kWh elektriciteit die tegen een gereguleerd tarief wordt geleverd. In landen zoals Spanje of Polen met ongeveer 15 miljoen huishoudelijke verbruikers met een gemiddeld jaarlijks elektriciteitsverbruik van 3.000 kWh (80% geleverd tegen het gereguleerde tarief), zou het totale tarifieringstekort rond 720 miljoen euro per jaar liggen. Dit zou voor de Unie als geheel kunnen neerkomen op 9,5 miljard euro per jaar.
- **Ontwikkeling van hubs en beurzen:** Ter evaluatie van de verschillen tussen een "niet-verenigd Europa" en een "fysiek geïntegreerde" situatie werden de kosten van de niet-geïntegreerde productieportefeuilles in zes lidstaten (Duitsland, Frankrijk, Luxemburg, Nederland, België en Oostenrijk) vergeleken met een fysiek geïntegreerde situatie. Hieruit bleek dat, voor het hele gebied, 16,5 GW minder productiecapaciteit vereist zou zijn – zo'n 8% minder dan bij afzonderlijke portefeuilles nodig zou zijn. De aldus op jaarbasis vermeden kosten werden geschat op 1,2 miljard euro (kapitaalkosten) en 448 miljoen euro (vaste bedrijfskosten). Deze kostenindicatie van het niet-verenigde Europa voor de zes lidstaten zou aldus op EU-niveau op de lange termijn neerkomen op ruim 3 miljard euro per jaar.
- **Het ontbreken van marktkoppeling:** In een situatie waarbij twee markten in zowel fysiek als commercieel opzicht reeds met elkaar zijn verbonden, bewerkstelligt marktkoppeling een nog

⁵⁸ Micaela del Monte, afdeling Europese Meerwaarde, Europees Parlement, *The Cost of Non-Europe in the Single Market for Energy*, september 2013.

⁵⁹ Wanneer gereguleerde eindgebruikersprijzen onder de totale retailkosten zijn vastgesteld, is er sprake van een tarifieringstekort. In een land waar de consumptieprijs voor elektriciteit 0,20 euro per kWh voor huishoudelijke verbruikers bedraagt en het gereguleerde tarief op 0,18 euro per kWh is vastgesteld, zou het tarifieringstekort 0,02 euro per kWh bedragen.

grotere efficiëntie op het stuk van capaciteitstoewijzing. In een casestudy werd gekeken naar de grens tussen Frankrijk en Italië, waarbij het efficiëntieverlies werd geraamd door een vergelijking te maken van de kosten van capaciteitsreserveringen met de waarde van de capaciteiten, de kosten van expliciete veilingen tussen Frankrijk en Italië voor de day-ahead- en de intra-day-veilingresultaten, de kosten van impliciete veilingen en tot slot door het kostenverschil te ramen. Het efficiëntieverlies werd geraamd op 78 miljoen euro per jaar op de grens tussen Italië en Frankrijk.

- Balanceringsmarkt: Transmissiesysteembeheerders (TSB's), wier bevoegdheidsgebied gewoonlijk volgens nationale grenzen wordt afgebakend, beheren hun balanceringsactiviteiten doorgaans afzonderlijk. Door samen te werken zouden de vereiste reservecapaciteit en de hoeveelheid verbruikte energie gereduceerd worden. De International Grid Control Cooperation, waarin zes transmissiesysteembeheerders deelnemen met Duitsland als centrale speler, bespaart rond 300 miljoen euro per jaar.

Andere ramingen van de kosten van een niet-verenigd Europa

Er is uitgebreide literatuur voorhanden over het onbenutte potentieel van nauwere samenwerking op het vlak van energiebeleid in Europa. De onderstaande tabel bevat een korte samenvatting van de meest recente berekeningen van de potentiële voordelen van nauwere samenwerking, waarbij de mogelijke winst volgens sommige berekeningen uitkomt op nagenoeg 500 miljard euro:

Bouwstenen - Potentiële efficiëntiewinsten per energiesector	(in miljard euro per jaar)
Gas en elektriciteit	
Studie van de Europese Commissie naar de voordelen van integratie van de energiemarkt ⁶⁰	12,5 - 40
In een verslag over de kosten van een niet-geïntegreerde EU-energiemarkt voor gas wordt geschat dat de marktvoordelen van de volledige uitvoering van het derde energiepakket in 2015 ten opzichte van 2012 zouden kunnen oplopen tot maximum 8 miljard euro per jaar. ⁶¹	8,0 - 30
EU-consumenten zouden ongeveer 13 miljard euro in totaal kunnen besparen indien zij zouden overstappen op het goedkoopste stroomtarief dat zij zouden kunnen vinden ⁶²	13
Besparingen ter hoogte van 15 miljard euro per jaar zouden mogelijk zijn indien niet-concurrerende prijsverschillen tussen de lidstaten zouden worden aangepakt ⁶³	15
Hernieuwbare energiebronnen	
In een scenario van gecoördineerde investeringen in hernieuwbare energiebronnen is in de periode 2015-2030 een winst van 6 tot 30 miljard euro haalbaar ⁶⁴	16 - 30

⁶⁰ Deze recente studie, die in opdracht van de Commissie is uitgevoerd, kwam uit op de schatting dat de aldus bewerkstelligde toereikendheid van de stroomopwekking binnen de interne elektriciteitsmarkt voor de periode 2015-2030 netto een voordeel zou opleveren van 7,5 miljard euro per jaar. Voorts zou het in de hele EU delen van balanceringsreserves naar verwachting jaarlijks een nettovoordeel opleveren dat kan oplopen tot 0,5 miljard euro. Bijkomende materiële voordelen ten belope van 4 miljard euro zouden kunnen worden gerealiseerd door gebruik te maken van intelligente netwerken om de gebruikersrespons aan de vraagzijde te vergemakkelijken. Booz & Company, *Studie naar de voordelen van het integreren van de Europese energiemarkt*, 2013:
http://ec.europa.eu/energy/infrastructure/studies/doc/20130902_energy_integration_benefits.pdf

⁶¹ *Energy challenges and policy* - Bijdrage van de Commissie aan de Europese Raad van 22 mei 2013.

⁶² http://ec.europa.eu/energy/gas_electricity/consumer/consumer_en.htm

⁶³ *Energy challenges and policy* - Bijdrage van de Commissie aan de Europese Raad van 22 mei 2013.

De totale productie van hernieuwbare energie zou tegen 2020 kunnen toenemen tot 238 Mtoe en zou, bij ongewijzigde brandstofprijzen, in 2020 50 miljard euro aan kosten voor ingevoerde brandstoffen kunnen besparen. ⁶⁵	50
De totale bruto toegevoegde waarde van de sector hernieuwbare energiebronnen in de EU zou tegen 2020 neerkomen op 99 miljard euro (0,8% van het totale bbp). Uitgaande van een versneld beleidsuitvoeringsscenario zou de toegevoegde waarde op 129 miljard euro moeten uitkomen (1,1% van het totale bbp), ofwel 197 miljard euro tegen 2030, voor zover de exportprognoses gunstig uitpakken. ⁶⁶	99 - 197
EU-brede handel in hernieuwbare energie en de effectieve verwezenlijking van een 20%-doelstelling voor energie uit hernieuwbare bronnen in alle lidstaten zouden leiden tot een kostenvermindering voor het algehele energiesysteem van maar liefst 8 miljard euro ⁶⁷	8,0
Energie-efficiëntie	
Tegen 2020 zou een met 20% toegenomen energie-efficiëntie in gebouwen 32% van de primaire energie in Europa kunnen besparen, wat overeenkomt met 2,6 miljard vaten ingevoerde olie per jaar oftewel 193 miljard euro per jaar ⁶⁸	193
Energie-efficiëntie zou de energiefactuur van de EU met ongeveer 200 miljard euro per jaar kunnen verlagen. ⁶⁹	200
Versterking van het concurrentievermogen en lagere netto-energiekosten zouden tegen 2050 nettovoordelen ten belope van ca. 500 miljard euro kunnen opleveren in termen van lagere energierekeningen voor huishoudens en bedrijven. ⁷⁰	500

⁶⁴ Booz&Co, op. cit.

⁶⁵ *Energy Economic Developments in Europe*, januari 2014.

http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2014/pdf/ee1_en.pdf

⁶⁶ *The impact of renewable energy policy on economic growth and employment in the European Union*, studie in opdracht van de Europese Commissie, 2006.

⁶⁷ *Energy challenges and policy* - Bijdrage van de Commissie aan de Europese Raad van 22 mei 2013.

⁶⁸ *Energy Priorities for Europe*, presentatie door José Manuel Barroso aan de Europese Raad van 22 mei 2013.

⁶⁹ *Background on Energy in Europe*, Mededeling van de Commissie aan de Europese Raad, 4 februari 2011.

⁷⁰ Uit onderzoek dat in 2013 is uitgevoerd door het Fraunhofer Instituut is gebleken dat de EU tegen 2030 kan beschikken over een kosteneffectief energiebesparingspotentieel bij het eindgebruik van 41 procent. Benutting van dit potentieel zou de uitstoot van broeikasgassen tegen 2030 kunnen doen verminderen met ten minste 49 à 61 procent ten opzichte van 1990, terwijl het concurrentievermogen erdoor zou worden gestimuleerd en de netto-energiekosten voor huishoudens en bedrijfsleven erdoor zouden kunnen worden gedrukt. Volgens dezelfde studie zouden de nettovoordelen in termen van lagere energierekeningen voor huishoudens en bedrijfsleven tegen 2030 jaarlijks 240 miljard euro bedragen en tegen 2050 ca. 500 miljard euro.

Zie hiervoor: <http://www.isi.fraunhofer.de/isi-en/x/projekte/2030-target-system.php>

Standpunt van het Europees Parlement op dit gebied

In november 2012 heeft de Commissie een mededeling ingediend met als titel "De interne energiemarkt doen werken",⁷¹ die vergezeld ging van een actieplan. In deze context heeft het Parlement er met nadruk op gewezen dat er voortgang moet worden gemaakt met de tenuitvoerlegging van het derde pakket betreffende de interne energiemarkt, en in het bijzonder met de effectieve omzetting daarvan. Tevens heeft het Parlement onderstreept dat de consument ter wille van een transparante prijsstelling en facturering moet kunnen beschikken over vergelijkingsinstrumenten, en heeft het gewezen op de behoefte aan een grotere voorzieningszekerheid en op de noodzaak een einde te maken aan de fysieke isolatie van verscheidene lidstaten op de energiemarkt en meer aandacht te besteden aan de behoeften van kwetsbare consumenten.

Tot de andere belangrijke stappen waartoe het Europees Parlement heeft opgeroepen, behoren de modernisering van de bestaande infrastructuur voor het transport, de distributie en opslag van energie, vooral wat betreft de grensoverschrijdende interconnecties. Waar nodig moeten er ook meer interconnecties tot stand worden gebracht met derde landen; er moet werk worden gemaakt van de tenuitvoerlegging en handhaving van de internemarktwetgeving, in het bijzonder van de mededingingsregels voor alle marktspelers; er moet een studie worden uitgevoerd naar de haalbaarheid van een Europees fonds voor investeringen in energienetwerken, die moet worden gefinancierd door een verplichte heffing op het energieverbruik op het grondgebied van de EU; er moet op basis van een geharmoniseerde methodiek een algehele evaluatie worden opgemaakt van de toereikendheid van de energieopwekking, en er moeten richtsnoeren worden verstrekt omtrent de wijze waarop het aanbod kan worden uitgebreid en in stand gehouden; er moet worden gestreefd naar verlaging van de energierekeningen door vaststelling en implementatie van ambitieuze bindende streefcijfers voor de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen, voor hernieuwbare energiebronnen en energie-efficiëntie.⁷² In maart 2014 heeft het Parlement, in de context van de situatie in Oekraïne, ook de noodzaak onderstreept om de opslagcapaciteit van de EU te vergroten en om voorzieningen te treffen voor een omgekeerde gasstroom van de EU-lidstaten naar Oekraïne.⁷³

Resolutie van het Parlement van 10 september 2013 over een effectief werkende interne energiemarkt (2013/2005(INI)).

Rapporteur: Jerzy BUZEK (EPP-Fractie), ITRE-commissie.

Stemming in de plenaire vergadering: handopsteking.

Resolutie van het Parlement van 5 februari 2014 over een kader voor klimaat- en energiebeleid voor 2030

(2013/2135(INI)).

Rapporteur: Anne DELVAUX (EPP-Fractie), ENVI- en ITRE-commissies.

Stemming in de plenaire vergadering: VOOR: 341 - TEGEN: 263 - ONTHOUDINGEN: 26.

Standpunt van de Europese Raad op dit gebied

Sinds 2011 heeft de Europese Raad het belang onderstreept van een volledig functionerende, onderling verbonden en geïntegreerde interne markt voor energie. In maart 2014 heeft de Europese

⁷¹ Europese Commissie, *De interne energiemarkt doen werken*, COM(2012)663 final, november 2012.

⁷² Resolutie van het Europees Parlement van 5 februari 2014 over een kader voor klimaat- en energiebeleid voor 2030 (2013/2135(INI))

⁷³ Gezamenlijke ontwerp-resolutie van 12 maart 2014 over de invasie van Oekraïne door Rusland, 2014/2627(RSP).

Raad tevens benadrukt dat er een oplossing moet worden gevonden voor het vraagstuk van de externe energie-afhankelijkheid door middel van een verdere diversificatie van leveringen en aanvoerroutes, door vergroting van de energie-efficiëntie, door middel van intelligente netwerken, door het verbeteren van de mogelijkheden tot integratie van hernieuwbare energie in de netwerken, en door verhoging van de productie van binnenlandse energiebronnen. Daarom riep hij de Commissie ertoe op een diepgaande studie te verrichten naar de continuïteit van de energievoorziening van de EU en een alomvattend plan te presenteren voor de vermindering van de energie-afhankelijkheid van de EU tegen juni 2014.

11. Gelijk loon voor gelijk werk

Potentiële efficiëntiewinst: 13 miljard euro per jaar

Kernproblematiek

Er zijn belangrijke aanwijzingen dat het dichten van de loonkloof tussen mannen en vrouwen niet alleen wenselijk is an sich, maar ook ten aanzien van de positieve gevolgen ervan voor de economische groei. Uit een Beoordeling van de Europese meerwaarde⁷⁴ die zou ontstaan door de toepassing van het beginsel van gelijk loon voor gelijke arbeid van gelijke waarde, welke is opgesteld ter ondersteuning van een wetgevingsinitiatief van het Parlement over dit onderwerp, bleek dat voor elke 1 procent vermindering van de loonkloof tussen mannen en vrouwen het bbp met 0,1 procent zou toenemen. Een initiatief op Europees niveau in deze sfeer zou het bbp van de EU met 17 miljard euro per jaar doen stijgen. In dit document is uitgegaan van een voorzichtiger cijfer van 13 miljoen euro.

De door het Parlement over dit onderwerp opgestelde *Europese meerwaardebeoordeling* en de bijbehorende bijlagen, die ten behoeve van zijn Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid (FEMM) is uitgevoerd, kan worden gedownload via:

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/JOIN/2013/504469/IPOL-JOIN_ET\(2013\)504469_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/JOIN/2013/504469/IPOL-JOIN_ET(2013)504469_EN.pdf)
and <http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/>

Nadere analyse

Er is een onderzoek gedaan naar de potentiële economische winst die de voorgestelde herziening van Richtlijn 2006/54/EG betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke kansen en gelijke behandeling van mannen en vrouwen in arbeid en beroep zou opleveren. De minimale en de maximale impact van dergelijke wetgevingsmaatregelen op de vermindering van de loonkloof tussen mannen en vrouwen werden geschat op 1 à 3 procent. Ervan uitgaande dat voor elke 1 procent vermindering van de loonkloof tussen mannen en vrouwen het bbp met 0,1 procent zou toenemen, zou het bbp van de EU met ongeveer 17 miljard euro moeten kunnen stijgen. Deze schattingen houden geen rekening met de heterogene situatie in de lidstaten wat de loonkloof tussen mannen en vrouwen betreft, aangezien sommige lidstaten enkele van de aanbevelingen van het Parlement reeds gedeeltelijk hebben uitgevoerd, en dat andere daarbij wellicht nog een afwachtende houding zouden kunnen aannemen. Daarom wordt hier het eindcijfer van 13 miljard euro per jaar aangehouden.

Andere ramingen van de kosten van een niet-verenigd Europa

Volgens de economische literatuur levert het verminderen van de loonkloof tussen mannen en vrouwen tal van voordelen op, waaronder niet alleen een stijging van de lonen van vrouwen, maar ook een vermindering van de bijstandsuitkeringen voor mensen met lage inkomens, een verandering in

⁷⁴ Micaela del Monte, afdeling Europese Meerwaarde, Europees Parlement, *Beoordeling van de Europese meerwaarde bij toepassing van het beginsel van gelijk loon voor gelijke arbeid van gelijke waarde voor mannen en vrouwen*, juni 2013.

het vruchtbaarheidscijfer en een stijging van de werkgelegenheid voor vrouwen.⁷⁵ Uit een OESO-studie van 2012 kwam naar voren dat een vermindering van de loonkloof tussen mannen en vrouwen van 50 procent in arbeidsmarktparticipatiegraden gemiddeld tot een toename van 0,3 procent van de jaarlijkse groei van het bbp per hoofd van de bevolking leidt.⁷⁶ Indien op dat stuk volledige convergentie zou worden bereikt tegen 2030, zou de toename 0,6% per jaar bedragen.

Specifieke nationale studies staven deze conclusies. In 2010 schatte het Australisch National Centre for Social and Economic Modelling (NATSEM) dat in Australië de loonkloof tussen mannen en vrouwen van 17 procent de economie 8,5 procent van het bbp kost, wat neerkomt op 93 miljard AUD per jaar. Dezelfde studie stelde dat de Australische economie met 0,5 procent van het bbp (5,5 miljard AUD) zou groeien indien de loonkloof tussen mannen en vrouwen al met slechts 1 procent zou verminderen.⁷⁷ Uit een studie in het Verenigd Koninkrijk in 2006 bleek dat een combinatie van factoren, zoals seksesegregatie op de arbeidsmarkt, gebrek aan parttimerollen in leidinggevende functies en verkapte loondiscriminatie, bijdroegen tot een vermijdbaar verlies tussen 1,3 en 2 procent van het bbp (15 miljard en 23 miljard GBP) per jaar.⁷⁸

Volgens een in 2014 opgemaakte raming zouden vrouwen in de Verenigde Staten op basis van het uurloon van zowel full- als part-time werknemers, 84 procent verdienen van het salaris van hun mannelijke collega's.⁷⁹ Uitgaande van deze schatting zou het ongeveer 40 dagen – m.a.w. tot eind februari – duren alvorens vrouwen evenveel hadden verdiend als mannen aan het eind van het voorgaande jaar. De loonkloof, die momenteel nog 16 procent bedraagt, bevindt zich inmiddels dus op een lager niveau dan die van 36 procent in 1980. Uit de Amerikaanse analyses blijkt dus dat de loonkloof nog altijd bestaat omdat vrouwen er duidelijk meer geneigd zijn hun loopbaan te onderbreken om te zorgen voor hun gezin, en dat dergelijke onderbrekingen van invloed zijn op hun langetermijninkomens.

Standpunt van het Europees Parlement op dit gebied

In mei 2012 heeft het Parlement een resolutie aangenomen op grond van een initiatief-wetgevingsverslag over gelijk loon (verslag-Bauer), waarin de Commissie werd opgeroepen Richtlijn 2006/54/EG vóór februari 2013 te herzien, specifiek met betrekking tot definities, functie-evaluatie en -classificatie, instanties voor bevordering van gelijke kansen en rechtsmiddelen, voorkoming van discriminatie, sancties en stroomlijning van regelgeving en beleid betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke kansen en gelijke behandeling van mannen en vrouwen. In haar antwoord op dit verslag heeft de Commissie aangegeven niet voornemens te zijn de richtlijn te herzien teneinde de specifieke oorzaken van de huidige loonkloof tussen mannen en vrouwen binnen de vastgestelde termijn aan te pakken. In plaats daarvan zou zij een verslag opstellen waarin de praktische tenuitvoerlegging van de richtlijn op nationaal niveau wordt geëvalueerd. De Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid (FEMM) van het Parlement heeft verzocht om de opstelling van een *Europese meerwaardebeoordeling* in navolging hiervan en bij wijze van aanvullende motivering bij het wetgevingsinitiatiefverslag.

⁷⁵ Voor een korte uiteenzetting van de economische voordelen wordt verwezen naar: *The economic case for gender equality*, presentatie op de door het Zweedse voorzitterschap georganiseerde conferentie over de gelijkheid van vrouwen en mannen, *What does gender equality mean for economic growth?*, oktober 2009.

⁷⁶ <http://www.oecd.org/inclusive-growth/Closing%20the%20Gender%20Gaps.pdf>

⁷⁷ http://www.actu.org.au/Images/Dynamic/attachments/6895/NATSEM_per_cent20factsheet.pdf

⁷⁸ Women and Work Commission, *Shaping a Fairer Future*, februari 2006.

⁷⁹ <http://www.pewresearch.org/fact-tank/2014/04/08/on-equal-pay-day-everything-you-need-to-know-about-the-gender-pay-gap/>

Het Parlement heeft tevens gepleit voor een herziening van de richtlijn van de Raad betreffende de kaderovereenkomst inzake deeltijdarbeid, met als doel de loonkloof te overbruggen, alsook voor een voorstel inzake collectief verhaal, dat bovendien voorziet in de mogelijkheid van collectief verhaal in geval van schending van het loongelijkheidsbeginsel.

EP-resolutie van 24 mei 2012 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke beloning van mannelijke en vrouwelijke werknemers voor gelijke of gelijkwaardige arbeid (2011/2285(INI)).

Rapporteur: Edit BAUER (EPP-Fractie), FEMM-commissie.

Stemming in de plenaire vergadering: VOOR: 482 - TEGEN: 160 - ONTHOUDINGEN: 35.

Ontwerpresolutie naar aanleiding van een vraag voor mondeling antwoord over de toepassing van het beginsel van gelijke beloning van mannelijke en vrouwelijke werknemers voor gelijke of gelijkwaardige arbeid (2013/2678(RSP))

Edit BAUER (EPP-Fractie), FEMM-commissie.

Stemming in de plenaire vergadering: VOOR: 544 - TEGEN: 34 - ONTHOUDINGEN: 50.

12. BTW en bestrijding van belastingontduiking

Potentiële efficiëntiewinst: 9 miljard euro per jaar

Kernproblematiek

Belastingontduiking is niet alleen illegaal, maar heeft ook een inefficiënte en verstoorde verdeling van de middelen over de economie tot gevolg. Gezien de enorme hoeveelheid gemiste btw-inkomsten, valt zelfs bij een niet al te drastisch optreden van de EU op dit gebied een toename van de inkomsten met ongeveer 9 miljard euro per jaar te verwachten, waarbij met name moet worden gedacht aan standaardisering van Europese facturen en/of een op EU-niveau gecoördineerd of vereenvoudigd grensoverschrijdend belastingsysteem. Middels dit soort maatregelen kan de strijd tegen de btw-fraude, die de financiële belangen van de Unie schaadt, worden opgevoerd en kunnen grensoverschrijdende transacties voor bedrijven en burgers worden vereenvoudigd en de bijbehorende kosten worden gedrukt.

Andere ramingen van de kosten van een niet-verenigd Europa

Door de omvang van de schaduw economie binnen de EU, die wordt geschat op ca. 20 procent van het officiële bbp, terug te dringen zouden de middelen efficiënter over de Europese economie kunnen worden verdeeld. Dit is echter bijzonder moeilijk te realiseren zonder een effectievere EU-brede samenwerking op fiscaal gebied. Het totale effect van een op EU-niveau gecoördineerd of vereenvoudigd grensoverschrijdend belastingsysteem moet nog nader worden berekend.

Volgens een recente studie naar de "btw-kloof" in 26 lidstaten, zijn er in 2011 naar schatting 193 miljard euro (oftewel 1,5 procent van het bbp) misgelopen door niet-naleving van de regels dan wel niet-inning van de btw.⁸⁰ De btw-kloof is het verschil tussen de verwachte btw-inkomsten en de btw die daadwerkelijk door de nationale overheden wordt geïnd. Hoewel niet-naleving zonder meer voor een belangrijk deel verantwoordelijk is voor deze gemiste inkomsten, is de btw-kloof niet uitsluitend te wijten aan fraude. Niet-betaalde btw is onder andere ook het gevolg van faillissementen en gevallen van betalingsonbekwaamheid, statistische fouten, te late betalingen en legale belastingontwijking.

Volgens een recente studie die in opdracht van de Europese Commissie door PWC is uitgevoerd, zou een strakker en beter gecoördineerd beleid van de EU op het stuk van btw-inkomsten kunnen resulteren in extra inkomsten ter waarde van 9 à 20 miljard euro per jaar, al naar gelang de mate van harmonisatie.⁸¹ De invoering op EU-niveau van een "standaard btw-aangifte", die verplicht zou worden gesteld voor de lidstaten, maar facultatief zou zijn voor in meerdere lidstaten geregistreerde bedrijven, zou ca. 9,5 miljard euro per jaar kunnen opleveren.

Standpunt van het Europees Parlement op dit gebied

⁸⁰ CPB Nederland en CPB, *Study to quantify and analyse the VAT gap in the EU-27 Member States*, juli 2013, studie uitgevoerd in opdracht van de Europese Commissie.

⁸¹ PWC, *Study on the Feasibility and impact of a common EU standard VAT return*, uitgevoerd in opdracht van de Europese Commissie, februari 2013.

Het Parlement heeft de Commissie verzocht de spaarbelastingsrichtlijn te herzien om een einde te maken aan de tijdelijke vrijstelling die voor bepaalde lidstaten geldt, het toepassingsgebied daarvan uit te breiden tot trusts en diverse vormen van beleggingsinkomsten, en de bepalingen ervan ook van toepassing te doen zijn op jurisdicties die in trek zijn met het oog op belastingontduiking. Het Parlement heeft ook aangedrongen op een herziening van de moeder-dochterrichtlijn en de rente- en royaltyrichtlijn om belastingontduiking via hybride financiële instrumenten uit te bannen. Voorts heeft het Parlement ook aangedrongen op de invoering van een gestandaardiseerde Europese factuur om grensoverschrijdende transacties en controles te vergemakkelijken.

EP-resolutie van 21 mei 2013 over de strijd tegen belastingfraude, belastingontduiking en belastingparadijzen

[\(2013/2060\(INI\)\)](#).

Rapporteur: Mojca KLEVA KEKUŠ (S&D-Fractie), ECON-commissie.

Stemming in de plenaire vergadering: bij handopsteking.

Resolutie van het Europees Parlement van 13 oktober 2011 over de toekomst van de btw (2011/2082(INI)), op basis van het verslag-Casa.

Rapporteur: David CASA (EPP-Fractie), ECON-commissie.

Stemming in de plenaire vergadering: VOOR: 521 - TEGEN: 50 - ONTHOUDINGEN: 58.

EP-resolutie van 2 april 2014 (raadpleging) over het voorstel voor een richtlijn van de Raad tot wijziging van Richtlijn 2011/96/EU betreffende de gemeenschappelijke fiscale regeling voor moedermaatschappijen en dochterondernemingen uit verschillende lidstaten.

Rapporteur: Mojca Kleva Kekuš (S&D-Fractie, ECON-commissie).

Stemming in de plenaire vergadering: VOOR: 513 - TEGEN: 32 - ONTHOUDINGEN: 81.

Standpunt van de Europese Raad op dit gebied

In maart 2013 heeft de Europese Raad nogmaals gewezen op de noodzaak tot het leveren van nieuwe inspanningen om de efficiëntie van de belastinginning te verbeteren en belastingontduiking te bestrijden, onder meer door de sluiting van spaarbelastingsovereenkomsten met derde landen en door snelle vooruitgang te boeken bij de bestrijding van btw-fraude.

13. Bestrijding van geweld tegen vrouwen

Mogelijkheden tot verlaging van de directe kosten: 7 miljard euro per jaar

Kernproblematiek

Uit de meest recente EU-brede cijfers over geweld tegen vrouwen⁸² blijkt dat 33 procent van de vrouwen op enigerlei moment na de leeftijd van 15 jaar te maken heeft gehad met fysiek en/of seksueel geweld. Maar zelfs indien het geweld middels een EU-beleidskader met slechts 10 procent zou worden teruggedrongen, zouden de directe economische kosten al met ca. 7 miljard euro per jaar afnemen.

Een *Europese meerwaardebeoordeling* inzake dit onderwerp,⁸³ die is uitgevoerd door de Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid van het Europees Parlement, is hier te downloaden:

<http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/documents.html?word=%22Violence+against+women%22&documentType=STUDIES&id=&body=EAVA&dateStart=&dateEnd=&action=submit>

Nadere analyse

In een recente *Beoordeling van de Europese meerwaarde* van de bestrijding van geweld tegen vrouwen, die werd opgesteld ter onderbouwing van een wetgevingsinitiatief van het Europees Parlement, werden de economische kosten van dit geweld geschat op 69 miljard euro per jaar (2011), oftewel 0,5 procent van het bbp van de EU. De cijfers werden berekend door de gevolgen van geweld tegen vrouwen in beeld te brengen (middels schatting van de omvang en de kosten daarvan), door deze kosten aan de respectieve actoren toe te schrijven, en ze vervolgens op te schalen van lidstaat naar EU-niveau, en zijn gebaseerd op een extrapolatie naar de EU als geheel van de cijfers voor het Verenigd Koninkrijk, die in 2004 door het Britse Ministerie van Handel en Industrie (DTI) zijn gepubliceerd.⁸⁴

De drie voornaamste categorieën kosten die in verband met geweld tegen vrouwen konden worden geïnventariseerd en onderzocht kunnen als volgt worden omschreven: (a) in termen van openbare voorzieningen - voor het strafrechtelijk en civielrechtelijk apparaat, de gezondheidszorg (somatisch en geestelijk), en gespecialiseerde diensten (kosten die ten laste komen van overheid en publiek); (b) in termen van verminderde productiviteit- de gevolgen van letsel wat betreft gewerkte uren en van verminderde productiviteit ten gevolge van verminderde concentratie op het werk (kosten voor bedrijfsleven en economie); en (c) in termen van door de slachtoffers ondergaan pijn of leed - berekend volgens een methodiek die ook op andere terreinen wordt gevolgd en die gebaseerd is op schattingen van de bereidheid van de burger om te betalen ter voorkoming van schade en letsel (kosten voor de slachtoffers). De gevolgen voor individuen en de samenleving in bredere zin, waarvoor de exacte omvang van de gevolgen niet nauwkeurig te bepalen was, zijn niet opgenomen in deze kostenberekening.

⁸² EU-Bureau voor de grondrechten, *Violence against Women - an EU-wide survey*, maart 2014, <http://fra.europa.eu/en/press-release/2014/violence-against-women-every-day-and-everywhere>

⁸³ Monika Nogaj, afdeling Europese Meerwaarde, Europees Parlement, *Bestrijding van geweld tegen vrouwen: Europese meerwaardebeoordeling*, november 2013.

⁸⁴ S. Walby, *The Cost of Domestic Violence*, 2004.

Op grond hiervan werden de totale kosten van geweld tegen vrouwen binnen de EU-28 geschat op 228 miljard euro per jaar. Hierin zijn inbegrepen de 45 miljard euro per jaar aan kosten voor sociale voorzieningen, 24 miljard euro aan derving van economische productie en 159 miljard euro per jaar aan kosten van de pijn en het lijden van de slachtoffers. Indien de indirecte kosten hierin niet worden meegerekend – met name de vergoeding van de kosten die voortvloeien uit de pijn en het leed van de slachtoffers – kunnen de kosten van geweld tegen vrouwen worden becijferd op minimaal 69 miljard euro per jaar, oftewel 0,5 procent van het bbp van de EU. Een initiatief in deze zin van het Parlement zou, zelfs indien het geweld daardoor met slechts 10 procent zou worden teruggedrongen, de directe economische kosten dus al met ca. 7 miljard euro per jaar doen afnemen.

Bouwstenen - Kosten van gendergerelateerd geweld tegen vrouwen in de EU (2011)	Kosten van een niet-verenigd Europa (in miljard euro per jaar)
Kosten voor overheid/overheidsdiensten	45
Derving van economische productie	24
Pijn en lijden van slachtoffers	159
Totaal:	228 miljard

Andere ramingen van de kosten van een niet-verenigd Europa

In een onderzoek uit 2006 presenteerde de Raad van Europa een globale vergelijkende analyse van de geschatte kosten van huiselijk geweld in de respectieve lidstaten.⁸⁵ De conclusie uit het onderzoek was dat de kosten varieerden van ca. 20 tot 60 euro per persoon per jaar (prijsniveau 2006). Ook in een ander onderzoek uit 2006, dat door de Commissie was gefinancierd in het kader van het Daphne-programma, lag de nadruk op huiselijk geweld.⁸⁶ In dat onderzoek werden de economische kosten van huiselijk geweld geschat op 16 miljard euro per jaar voor de EU-lidstaten (prijsniveau 2006). De cijfers hadden zowel betrekking op medische kosten als op kosten voor politie en justitie, alsmede sociale en economische kosten.

Standpunt van het Europees Parlement op dit gebied

Het Parlement heeft de Commissie herhaaldelijk verzocht een specifiek en integraal rechtsinstrument voor te stellen voor de bestrijding van geweld tegen vrouwen (bijvoorbeeld in het verslag-Bastos over het Daphne-programma: verwezenlijkingen en toekomstperspectieven (2011/2273(INI)), alsmede in het verslag-Svensson over de prioriteiten en het ontwerp van een nieuw beleidskader van de EU voor de bestrijding van geweld tegen vrouwen (2010/2209(INI)). Het beschouwt het in juni 2013 aangenomen "slachtofferpakket" als een nuttige stap voorwaarts, maar tevens als ontoereikend om het probleem volledig op te lossen.

Daarom heeft het Parlement gepleit voor: aanneming van een wetgevingshandeling ter ondersteuning van het beleid van de lidstaten op het gebied van geweldspreventie; instelling van een consistent systeem voor de verzameling van statistieken op het gebied van gendergerelateerd geweld in de lidstaten; het in gang zetten van de procedure voor toetreding van de EU tot het Verdrag van Istanbul;

⁸⁵ Carol Hagemann-White, *Bestrijding van geweld tegen vrouwen - Verkennende studie over de maatregelen en acties in de lidstaten van de Raad van Europa*, 2006.

⁸⁶ Psytel, Ingénierie de l'information, *Estimated cost of domestic violence in Europe (IPV EU cost - 2006)*, 2006.

en de invoering van een EU-brede strategie en een actieplan voor de bestrijding van geweld tegen vrouwen.

2013/2004(INL): Verslag met aanbevelingen aan de Commissie inzake het bestrijden van geweld tegen vrouwen

Rapporteur: Antonyia PARVANOV (ALDE-Fractie), FEMM-commissie.

Aangenomen op de plenaire vergadering van 25 februari 2014.

Stemming in de plenaire vergadering: bij handopsteking.

14. Informatie en raadpleging van werknemers

Potentiële efficiëntiewinst: 3 miljard euro per jaar

Kernproblematiek

Een meer systematische voorlichting en raadpleging van werknemers, vooral in tijden van reorganisatie, kan significante economische voordelen opleveren: minder scherpe arbeidsconflicten, minder snel vertrek van mensen uit banen (de zogenaamde “quit-rate”), grotere inzetbaarheid op de arbeidsmarkt (“employability”) en/of vermindering van de sociale en gezondheidseffecten voor de sociale zekerheidsstelsels en de daaraan gerelateerde kosten (met name op het gebied van gezondheidszorg). In de door het Europees Parlement opgemaakte *Europese meerwaardebeoordeling* met betrekking tot dit onderwerp⁸⁷ is geanalyseerd op welke wijze middels een passend initiatief op EU-niveau de sociale kosten van structurele aanpassingen zouden kunnen worden ingeperkt, hoe een geïntegreerd en consistent herstructureringsbeleid kan worden uitgewerkt en hoe dit kan bijdragen aan het uitbannen van potentiële concurrentievervalsingen binnen de interne markt en van ongelijke behandeling van werknemers als gevolg van divergenties in de nationale wet- en regelgeving. Een dergelijke maatregel kan binnen de Unie als geheel efficiencyvoordelen genereren van rond de 3 miljard euro per jaar.

De *Beoordeling van de Europese meerwaarde* op dit gebied, die is opgemaakt door de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken van het Europees Parlement, is hier te downloaden:

<http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/documents.html?word=%22Consultation+of+workers%22&documentType=STUDIES&id=&body=EAVA&dateStart=&dateEnd=&action=submit>

Nadere analyse

De voornaamste doelstelling van de door het Parlement opgemaakte eigen evaluatie bestond erin een schatting te maken van de potentiële effecten van de maatregelen die in het wetgevingsinitiatiefverslag-Cercas worden beschreven. De belangrijkste gevolgen betroffen: het effect wat betreft aantal ontslagen, de gevolgen uit een oogpunt van inzetbaarheid (kans op het vinden van een nieuwe baan) en de gevolgen voor de kwaliteit van het werk (werknemers binnen hun bestaande baan). De bevindingen betreffende de gevolgen op ondernemingsniveau werden vervolgens gekoppeld aan de kostengegevens, en aan de hand daarvan werd een eenvoudige kosten-batenanalyse gemaakt. De voornaamste conclusie was dat – gemeten voor alle lidstaten van de EU door elkaar – middels vroegtijdige raadpleging het aantal ontslagen met ongeveer 22 procent zou kunnen worden verminderd. Indien een en ander zo was aangepakt in 2011, toen het aantal geplande ontslagen werd becijferd op 464.000, had deze maatregel kunnen resulteren in naar schatting ca. 100.000 ontslagen minder. Dit gegeven is vervolgens gekoppeld aan de arbeidsproductiviteit, een veel gebruikt criterium om te kunnen inschatten hoe efficiënt een bepaalde populatie bij de productie van goederen en diensten zou kunnen functioneren.

De OESO definieert arbeidsproductiviteit als het bruto binnenlands product (bbp) per gewerkt uur. Eenvoudiger gezegd: productiviteit is een maatstaf voor de per inpuiteenheid geleverde prestatie van een productieproces. De arbeidsinput wordt gedefinieerd als het totale aantal door alle dienstdoende

⁸⁷ Micaela del Monte, afdeling Europese Meerwaarde, Europees Parlement, *European added value of an EU measure on information and consultation of workers, anticipation and management of restructuring processes*, november 2012.

werknemers gewerkte uren, waarbij de gegevens inzake arbeidsinput afkomstig zijn uit de Employment Outlook van de OESO, alsmede uit landelijke jaaroverzichten en statistieken inzake arbeidskrachten/beroepsbevolking. Op basis van deze statistieken varieert de arbeidsproductiviteit in Europa (m.a.w. de bbp-output per gewerkt uur) van 26,2 USD per uur in Polen tot 77,1 USD per uur in Luxemburg. Binnen de eurozone ligt de arbeidsproductiviteit rond de 51 USD per uur. Uitgaande van een voorzichtige hypothese waarbij de gemiddelde arbeidsproductiviteit per uur binnen de EU-28 op 26 USD per uur werd becijferd, werd de economische meerwaarde van de voorgestelde maatregel geraamd op ca. 40,95 USD per jaar per arbeidseenheid. Dit bedrag werd verkregen door de arbeidsproductiviteit te vermenigvuldigen met het aantal gewerkte uren in een bepaalde week, en vervolgens met het aantal arbeidsweken in een jaar (26 USD x 35 uur x 45 weken). Dit bedrag, vermenigvuldigd met het geschatte aantal ontslagen dat in 2011 had kunnen worden voorkomen, levert vervolgens een cijfer op van ca. 4 miljard USD, hetgeen overeenkomt met 3 miljard euro. Het resultaat werd verrekend met de potentiële kosten voor de tenuitvoerlegging van de maatregelen en verder verminderd middels de toepassing van een "nalevingspercentage" (dat wil zeggen de mate waarin de voorgestelde maatregelen doorgang zouden vinden in de lidstaten).

Bouwstenen - Potentiële efficiencyvoordelen die zijn verbonden aan informatie en raadpleging van werknemers	Kosten van een niet-verenigd Europa (in miljard euro)
Vroegtijdige raadpleging en vermindering van het aantal ontslagen met ca. 22 procent	3
35 procent van de ontslagen werknemers aan een nieuwe baan helpen	4,8
Opleidingen om 36 procent van de ontslagen werknemers aan een nieuwe baan te helpen	4,9
Totaal:	12,7 miljard

Andere ramingen van de kosten van een niet-verenigd Europa

Er zijn gegevens waaruit blijkt dat de kans op het vinden van een nieuwe baan in hoge mate afhankelijk is van de eerdere loopbaan van de betreffende werknemers en van de mate waarin deze in de loop van het transitieproces gebruik hebben kunnen maken van een traject voor opleiding en loopbaanbegeleiding.⁸⁸ Met betrekking tot de voordelen van informatie en raadpleging wordt voorts gesignaleerd dat het vooraf informeren over op handen zijnde ontslagen bevorderend werkt voor de kans op het vinden van een nieuwe baan, vooral indien dit gepaard gaat met opleiding en ondersteuning bij het vinden van een nieuwe baan.⁸⁹

Standpunt van het Europees Parlement op dit gebied

Het Europees Parlement is van mening dat ontslag moet worden beschouwd als een laatste redmiddel wanneer alle mogelijke alternatieven zijn overwogen en zonder het concurrentievermogen van ondernemingen aan te tasten. Voorts heeft het Parlement de Commissie verzocht na te gaan of het nodig is op Unieniveau maatregelen te treffen voor het uitoefenen van toezicht op de activiteiten van

⁸⁸ Gazier, Internationale Arbeidsorganisatie (IAO), 2005.

⁸⁹ Torres, *Social accompaniment measures for globalisation: sop or silver lining?*, 2005.

ondernemingen om elke vorm van misbruik met nadelige gevolgen, met name voor werknemers, te voorkomen.

Ook heeft het Parlement de Commissie verzocht op basis van artikel 225 VWEU en na raadpleging van de sociale partners, een wetgevingsvoorstel in te dienen betreffende voorlichting en raadpleging van werknemers en anticipatie op en organisatie van herstructureringen, overeenkomstig de uitgebreide aanbevelingen die het had geformuleerd in Bijlage I bij zijn resolutie van 15 januari 2013. De Commissie heeft in haar antwoord op het wetgevingsinitiatief van het Parlement aangegeven dat zij niet voornemens was een wetgevingsvoorstel in te dienen, maar wel met een mededeling zou komen over het opzetten van een kwaliteitskader voor herstructurering en anticipatie op veranderingen, hetgeen zij in december 2013 heeft gedaan.⁹⁰

Resolutie van het Europees Parlement van 15 januari 2013 inzake informatie en raadpleging van werknemers en de anticipatie op en omgang met herstructureringen (2012/2061(INI)).
Rapporteur: Alejandro CERCAS (S&D-Fractie), EMPL-commissie.
Stemming in de plenaire vergadering: VOOR: 503 - TEGEN: 107 - ONTHOUDINGEN: 72.

⁹⁰ Europese Commissie, *EU-kwaliteitskader voor anticipatie op veranderingen en herstructurering*, COM(2013)0882, december 2013.

15. Interne Europese vervoersruimte

Potentiële efficiëntiewinst: 5,5 miljard euro per jaar

Kernproblematiek

Er is veel voortgang geboekt met de invoering van een gemeenschappelijk vervoersbeleid binnen de Europese Unie, door belemmeringen op te heffen, de concurrentie te stimuleren, en de kwaliteit van diensten en de veiligheid te verbeteren, met name in de sectoren weg-, spoor- en luchtvervoer. Er kan echter nog beduidend meer efficiencywinst worden geboekt door verdergaande maatregelen te treffen met het oog op de totstandbrenging van een nog vollediger geïntegreerde vervoerssector. Er is tot dusver nog geen integrale raming opgemaakt van de kosten van een niet-verenigd Europa met betrekking tot de vervoerssector in zijn algemeenheid. Het Parlement is echter bezig met het opmaken van een evaluatie in de vorm van een *Verslag over de kosten van een niet-verenigd Europa*. Op grond van de voorlopige bevindingen kan ervan worden uitgegaan dat een verdere verdieping van de interne vervoersmarkt een rendement zou opleveren van minimaal 5,5 miljard euro per jaar.

Nadere analyse

De meetbare potentiële voordelen die het opvullen van de hiaten in de interne markt voor spoorvervoer zou opleveren worden inmiddels geraamd op 20 à 55 miljard euro tussen nu en 2035, hetgeen overeenkomt met ten minste 1 miljard euro per jaar. Integratie van het wegvervoer zou een nettowinst van 50 à 90 miljard euro opleveren in de loop van de komende twintig jaar, hetgeen overeenkomt met ca. 2,5 miljard euro per jaar.

Het betreft hier bescheiden ramingen, die aangeven welke efficiencyvoordelen een en ander de economie reëel zou kunnen opleveren. Zij vertegenwoordigen echter slechts een klein percentage van de voordelen – die oplopen tot 10 keer de berekende cijfers, namelijk 200 tot 550 miljard euro – welke kunnen worden gerealiseerd indien serieus werk zou worden gemaakt van de verdere integratie van het spoorvervoer. Indien de overige voordelen die een verbetering van de ecologische duurzaamheid van het vervoer over land, betere informatie voor passagiers en andere initiatieven zouden opleveren worden meegerekend, zou het totale cijfer tegen 2035 kunnen oplopen tot 300 à 800 miljard euro. De kosten van de daaraan verbonden investeringen zouden hoog oplopen, maar de vernieuwing en verbetering van de gehele Europese infrastructuur moeten hoe dan ook vroeg of laat hun beslag krijgen.

In de luchtvervoerssector zou een geleidelijke herverdeling van de intercontinentale groei van het luchtverkeer naar gunstig gelegen luchthavens in de loop van de komende 20 jaar volgens voorzichtige schattingen 15,9 miljard euro aan besparingen kunnen opleveren, hetgeen dus neerkomt op ca. 800 miljoen euro per jaar. Op de maritieme transportmarkt zou de optimalisering van de logistieke containerroutes over zee en via de binnenwateren in de komende 20 jaar 23 miljard euro aan operationele kostenbesparingen in de containertrafiek kunnen genereren, hetgeen neerkomt op ca. 1,15 miljard euro per jaar.

De overige nog te verwachten voordelen die de benutting van het volledige potentieel van de toeristische sector kan opleveren in termen van o.a. efficiencyverbeteringen en economische voordelen als gevolg van de herziening van de visumverplichtingen en -verwerkingsprocessen, van pakketreisarrangementen, van de verdere liberalisering van de dienstensector, van de Europese etiketteringsnormen, en van de ontwikkeling van het plattelands- en cultureel toerisme, moeten nog nader worden becijferd.

Deze voordelen zullen niet alle bedrijven, groepen en regio's in gelijke mate ten goede komen. Over het algemeen zullen zij met name reizigers en de economie als geheel ten goede komen als gevolg van prijsverlagingen en efficiënter vervoer, maar er moet rekening mee worden gehouden dat de noodzakelijke aanpassingen ook kosten met zich mee zullen brengen.

Bouwstenen - Potentiële efficiëntiewinsten per transportsector	Kosten van een niet-verenigd Europa (in miljard euro)
Spoorvervoer Afronding van het marktopenstellingsproces; harmonisatie van voertuigvergunningen en veiligheidscertificatie; meer duidelijkheid omtrent toegangsheffingen en wegwerken van technische belemmeringen	1
Wegvervoer Afronding van het marktopenstellingsproces; harmonisatie van de sociale wetgeving; correcte handhaving van de regels; meer duidelijkheid omtrent voertuignormen en de regelgeving inzake rekeningrijden; verbetering van de verkeersveiligheid	2,5
Luchtvervoer Afronding van het marktopenstellingsproces; integratie van het Europese luchtverkeersbeheer; openstelling van het Europese luchtruim voor derde landen; terugdringen van externe milieueffecten; betere ruimtelijke indeling van luchthavens; netwerkintegratie ter verbetering van de modale interoperabiliteit	0,8
Vervoer over water Afronding van het marktopenstellingsproces; liberalisering van de havenreglementering; vermindering van de administratieve en meldingsformaliteiten; terugdringen van externe milieueffecten; netwerkintegratie ter verbetering van de modale interoperabiliteit	1,2
Toerisme en passagiersrechten Verbetering van de algehele efficiency; ontwikkeling van het plattelands- en cultuurtoerisme; betere pakketreisarrangementen; vrijheid van dienstverlening; Europese etiketteringsnormen voor de toeristische sector.	<i>Nog nader te becijferen</i>
Voorlopig totaal:	5,5 miljard

Andere ramingen van de kosten van een niet-verenigd Europa

Uit bestaand onderzoek valt al af te leiden dat de winst van doelgerichte acties in specifieke sectoren aanzienlijk zal zijn.

Op grond van een kwantitatieve impactstudie voor het spoorvervoer⁹¹ wordt geschat dat verdere openstelling van de markt, meer aanbesteding van overheidscontracten en doorgaan met ontvlechting een nettowinst kan opleveren tussen de 18 en 32 miljard euro over een periode van 15 jaar, namelijk van 2019 tot 2034 (wanneer het volledige effect te verwachten is). Voorzichtigheidshalve uitgaande van het laagste bedrag, zou dit neerkomen op een winst van om en nabij 1 miljard euro per jaar.

Volgens een andere studie mag voorts economisch voordeel worden verwacht van de herziening van het institutionele kader waarbinnen het Europees Spoorwegbureau (ESB) opereert en van de instelling van één Europese spoorwegruimte.⁹² De winst zou met name behaald worden door besparingen op veiligheidscertificering en autorisatie van rollend materieel. De potentiële winst ten gevolge van het samenvoegen van de bevoegdheden van het ESB en de nationale toezichthouders (NSA's) op deze gebieden wordt geschat op 508 miljoen euro voor de periode 2015-2025, oftewel 50 miljoen euro per jaar.

Binnen de sector vervoer over water kunnen omvangrijke winsten worden verwacht van de liberalisering van het aanbieden van havendiensten en van grotere financiële transparantie van havens.⁹³ De havengerelateerde kosten kunnen naar verwachting met ca. 7 procent worden teruggedrongen. Dat komt neer op een besparing van ca. 1 miljard euro per jaar.

In een onderzoek uit 2011 werd een aantal problemen binnen het luchtvervoer onder de aandacht gebracht, waaronder de onderbenutting van de capaciteit van bepaalde luchthavens en de problemen die luchtvaartmaatschappijen ondervinden bij het uitbouwen van hun activiteiten op overvolle luchthavens, waardoor echte concurrentie tegen gevestigde vervoerders niet mogelijk is.⁹⁴ Ook werd daarin gewezen op het tekortschietend functioneren van het proces van slotcoördinatie en het gebrek aan samenhang met het gemeenschappelijk Europees luchtruim. Volgens dit onderzoek zou alleen al een herziening van de Europese regels voor de toewijzing van slots tegen 2025 een efficiencywinst van 5 miljard euro kunnen opbrengen, oftewel 334 miljoen euro per jaar (over een periode van 15 jaar tussen 2010 en 2025).

In een recente studie in opdracht van de Commissie wordt met name de productiviteitskloof in het vrachtvervoer over land geanalyseerd. Dit probleem hangt samen met factoren zoals de beperkte mate van liberalisering, de verkeerscongestie en knelpunten in de infrastructuur. Deze problemen worden in de studie weliswaar niet in geld uitgedrukt, maar wel wordt de productiviteitswinst die haalbaar is binnen de markt voor vrachtvervoer over de weg geschat op 231 tonkilometer per werknemer, hetgeen neerkomt op een vermindering van de productiviteitskloof van 36 naar 10 procent.

Standpunt van het Europees Parlement op dit gebied

Het Parlement heeft het belang onderstreept van een interne Europese vervoersruimte, met interconnectie en interoperabiliteit, op basis van een daadwerkelijk Europees beheer van de

⁹¹ Steer Davies Gleave, *Further action at European level regarding market opening for domestic passenger transport by rail and ensuring non-discriminatory access to rail infrastructure and services*, Steer Davies Gleave voor de Europese Commissie, november 2012.

⁹² Steer Davies Gleave, *Impact assessment support study on the revision of the institutional framework of the EU railway system, with a special consideration to the role of the European Railway Agency*, Steer Davies Gleave voor de Europese Commissie, juni 2012.

⁹³ Europese Commissie, *Impact Assessment accompanying the proposal for a regulation establishing a framework on the market access to port services and the financial transparency of ports*, SWD(2013)0182, mei 2013.

⁹⁴ Europese Commissie, *Impact Assessment accompanying the White Paper - Roadmap to a Single European Transport Area - Towards a competitive and resource-efficient transport system*, SEC(2011)0391, maart 2011.

vervoersinfrastructuur en -systemen. Dit zou moeten worden bewerkstelligd door “grenseffecten” tussen de lidstaten binnen alle vervoersmodi op te heffen.

Het Parlement heeft ook een serie aanbevelingen gedaan voor de specifieke sectoren van het wegvervoer, het scheepsvervoer, het luchtvervoer en het spoorwegvervoer, met name voorstellen voor een Europees luchtruim, een Europese regelgever voor het spoorwegvervoer en het openstellen van de nationale spoorwegmarkten, alsmede voor de scheiding tussen spoorwegdiensten en infrastructuur.

Resolutie van het Europees Parlement van 15 december 2011 over het stappenplan voor een interne Europese vervoersruimte - werken aan een concurrerend en zuinig vervoerssysteem (2011/2096 (INI)).
Rapporteur: Mathieu GROSCH (EPP-Fractie), TRAN-commissie.
Stemming in de plenaire vergadering: VOOR: 523 - TEGEN: 64 - ONTHOUDINGEN: 37.

Standpunt van de Europese Raad op dit gebied

In zijn conclusies van oktober 2012 inzake de vervoerssector onderstreepte de Europese Raad dat het opheffen van belemmeringen op het stuk van de regelgeving en het aanpakken van knelpunten en ontbrekende grensoverschrijdende verbindingen essentieel is om de goede werking van de interne markt te waarborgen en het concurrentievermogen en de groei te bevorderen.

16. Europese onderzoeksruimte

Potentiële efficiëntiewinst: 9 miljard euro per jaar

Kernproblematiek

Momenteel wordt ca. 85 procent van het met overheidsmiddelen gefinancierde onderzoek in Europa uitsluitend op nationaal niveau uitgevoerd, zonder transnationale samenwerking. Slechts 15 procent van de middelen wordt op gecoördineerde wijze ingezet, hetzij binnen intergouvernementele organisaties, hetzij binnen het EU-kaderprogramma voor onderzoek.⁹⁵ Het kader voor de Europese onderzoeksruimte (EOR) is gericht op intensivering van de samenwerking, om versnippering en dubbelwerk op het gebied van onderzoek terug te dringen. Redelijkerwijze mag worden aangenomen dat deze intensivering een efficiencywinst van 9 tot 11 miljard per jaar kan opleveren, tussen nu en het jaar 2030. In opdracht van de Commissie industrie, onderzoek en energie (ITRE) van het Parlement wordt hiernaar een onderzoek ingesteld om te trachten de te realiseren mogelijkheden beter te kwantificeren.

Nadere analyse

De Europese onderzoeksruimte (EOR), een politieke prioriteit die expliciet is voorzien in het Verdrag van Lissabon, is bedoeld om de best mogelijke voorwaarden te creëren voor onderzoek in Europa voor alle belanghebbenden: onderzoekers, instellingen, de particuliere sector, de lidstaten en de geassocieerde landen. Deze ruimte is echter nog verre van voltooid. Een versterking van de EOR impliceert dat meer nationale financieringsstromen worden verlegd naar transnationaal gecoördineerd onderzoek.

In de impactbeoordeling van de Commissie wordt geschat dat het gecombineerde effect van de Barcelona-doelstelling, Horizon 2020 en een uitbreiding van de transnationale bijdrage tussen nu en 2030 tot een extra groei van het bbp met 445 miljard euro zou leiden, en 7,2 miljoen extra banen zou opleveren.⁹⁶ Dat betekent een jaarlijkse extra groei van het bbp met 0,25 procent. Uitgaande van een gelijke verdeling van de voordelen over de jaren, kan de potentiële efficiencywinst voor de economie van de EU als gevolg van een geïntegreerde Europese onderzoeksruimte worden geschat op 22,25 miljard euro per jaar. Op basis van de voorzichtige veronderstelling dat niet al deze winst eenvoudig te verwezenlijken is, wordt uitgegaan van een schatting van 50 procent van dit bedrag, waardoor het uiteindelijk geraamde cijfer uitkomt op ongeveer 9 miljard euro per jaar.

Uit andere studies komt naar voren dat er binnen het met EU-middelen gefinancierde onderzoek sprake is van flinke groei in termen van het aantal betrokken partijen en deelname aan achtereenvolgende kaderprogramma's, en dat dit resulteert in een omvangrijk scala aan netwerken (hetgeen bevorderlijk is voor het creëren van kritieke onderzoeksmassa).⁹⁷

⁹⁵ LERU, *The European Research Area: Priorities for Research Universities*, Advice Paper No 9, december 2011. LERU response to the European Commission Consultation: 'The European Research Area Framework, Untapped areas of potential' – http://www.leru.org/files/publications/LERU_AP9_ERA.pdf

⁹⁶ Europese Commissie, effectbeoordeling, begeleidend document bij de mededeling van de Commissie - *A Reinforced European Research Area Partnership for Excellence and Growth*, SWD(2012)0212.

⁹⁷ T. Roediger-Schluga en M. J. Barber, *R&D collaboration networks in the European framework programmes: data processing, network construction and selected results*, *International Journal of Foresight and Innovation Policy* 4: 321-347, 2008. Breschi en Cusmano, *Unveiling the texture of a European Research Area: emergence of oligarchic networks under EU Framework Programmes*, *International Journal of Technology Management*, Vol. 27, nr. 8, 2004. Europese Commissie, *High Level Panel on the Socio-Economic Benefits of the ERA*, Final report, juni 2012.

Standpunt van het Europees Parlement op dit gebied

De Commissie industrie, onderzoek en energie (ITRE) van het Europees Parlement heeft blijk gegeven van haar belangstelling voor de Europese onderzoeksruimte in een mondelinge vraag aan de Raad en de Commissie van juli 2013 over de nagestreefde voltooiing van de EOR tegen 2014 en de noodzaak van een sterkere betrokkenheid van de lidstaten en organisaties van belanghebbenden. In februari 2014 heeft de ITRE-commissie een openbare hoorzitting over dit onderwerp georganiseerd. Het Parlement heeft aangedrongen op: effectievere nationale onderzoekstelsels; optimale transnationale samenwerking en concurrentie; een open arbeidsmarkt voor onderzoekers; gelijkheid van mannen en vrouwen en de integratie van de genderdimensie in onderzoek; alsmede optimaal verkeer van, toegang tot en overdracht van wetenschappelijke kennis.

Europees Parlement, mondelinge vragen met debat over de voltooiing van de Europese onderzoeksruimte (B7-0503/2013 en B7-0504/2013), ingediend door Amalia Sartori, namens de ITRE-commissie.

Standpunt van de Europese Raad op dit gebied

De Europese Raad onderkent dat de toekomstige groei van Europa voor een groot deel afhangt van onderzoek en innovatie, en heeft in maart 2010 opnieuw bevestigd dat het totaal van de investeringen in onderzoek en ontwikkeling naar 3 procent van het bbp van de EU moet worden verhoogd (de Barcelona-doelstelling). In zijn conclusies van februari 2011 heeft de Europese Raad voorts gepleit voor de totstandbrenging van een echte interne markt voor kennis, onderzoek en innovatie en voor de voltooiing van de Europese onderzoeksruimte tegen 2014.

17. Betere EU-donorcoördinatie op het gebied van ontwikkelingsbeleid

Potentiële efficiëntiewinst: 800 miljoen euro per jaar

Kernproblematiek

Het ontwikkelingsbeleid functioneert binnen de Europese Unie en haar lidstaten op drie verschillende niveaus: i) het supranationale ontwikkelingsbeleid van de Commissie; ii) het intergouvernementele Europees Ontwikkelingsfonds (EOF), dat door de Commissie wordt gecoördineerd namens de lidstaten; en iii) het individuele ontwikkelingsbeleid van de lidstaten. Het potentieel van de Europese ontwikkelingshulp wordt onvoldoende benut, vanwege dubbelwerk en overlappingen. Versnippering en duplicatie van hulp komt op grote schaal voor; nog steeds is er duidelijk sprake van concurrentie tussen EU-ontwikkelingsorganisaties en ngo's; het effect van de Europese ontwikkelingssamenwerking op de bevolking in begunstigde ontwikkelingslanden wordt niet onderkend of is niet zichtbaar, en de EU-procedures worden door ontvangende landen vaak ervaren als ingewikkeld en bureaucratisch.

Met deze tekortkomingen zijn omvangrijke economische en politieke kosten gemoeid. Op grond van de economische gegevens kan naar schatting per jaar niet minder dan 800 miljoen euro worden bespaard (ca. 1,4 procent van de EU-ontwikkelingshulp) door de donorcoördinatie te verbeteren en daardoor de "donortransactiekosten" terug te dringen,⁹⁸ een en ander bij handhaving van het huidige systeem. Deze besparingen kunnen vervolgens worden ingezet om de ontwikkelingshulp uit te breiden ten gunste van de ontvangende landen (of voor andere doeleinden). Zij kunnen de toezegging van de EU dat zij haar ontwikkelingshulp met 0,7 procent van haar BNI zal uitbreiden helpen verwezenlijken. Er zouden aanzienlijk grotere besparingen kunnen worden gerealiseerd indien het huidige beleid van ontwikkelingshulp op drie niveaus wordt vervangen door een gecoördineerd budget.

Het *rapport over de kosten van een niet-verenigd Europa*, dat over dit onderwerp handelt⁹⁹ en is opgesteld ten behoeve van de Commissie ontwikkelingssamenwerking van het Europees Parlement, is hier te downloaden:

<http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/documents.html?word=%22donor+coordination%22&documentType=STUDIES&id=&body=EAVA&dateStart=&dateEnd=&action=submit>

Nadere analyse

De berekening dat jaarlijks tot 800 miljoen euro kan worden bespaard door betere donorcoördinatie is gebaseerd op een update van een studie van Bigsten et al. (2011).¹⁰⁰ Daaruit blijkt dat gebrekkige of

⁹⁸ Transactiekosten zijn de overheadkosten die gemoeid zijn met de programmering, selectie, voorbereiding, onderhandeling, contractuele vastlegging, implementatie, monitoring en evaluatie van hulpprogramma's en -projecten – met inbegrip van het beleid, de procedures en de diverse wet- en regelgevingen van de donorlanden op het gebied van beheer van projecten en programma's, vertaling en aanpassing aan uiteenlopende fiscale periodes – waar donor- en partnerlanden mee te maken krijgen.

⁹⁹ Monika Nogaj, afdeling Europese Meerwaarde, Europees Parlement, *The Cost of Non-Europe in Development Policy: increasing coordination between EU donors*, september 2013.

ondoelmatige donorcoördinatie gevolgen heeft in de zin van transactiekosten, onzekerheid over toekomstige hulp en inefficiënte toekenning van middelen. Betere coördinatie zou het meest direct van invloed zijn op de transactiekosten. De belangrijkste factoren die daarbij bijdragen aan het terugdringen van deze kosten zijn het optimaliseren van de taakverdeling (door hulp te concentreren op minder landen en goed opgezette hulpacties) en de omslag van projectfinanciering naar budgetfinanciering (waarmee minder administratiekosten zijn gemoeid).

In deze analyse wordt eerst geschat hoeveel er bespaard kon worden door het aantal partnerlanden per donorland te verminderen. Door het gemiddelde aantal partnerlanden per donorland (101) met 37 procent (een standaardvariatie binnen de economische wetenschappen) terug te brengen, zouden de jaarlijkse administratiekosten van de EU-donoren met 498 miljoen euro tegen het prijsniveau van 2012 kunnen worden verminderd. Vervolgens werden de potentiële kostenbesparingen geschat die een aanpassing van de "steuninstrumenten" zou kunnen opleveren in de vorm van een omslag van projectfinanciering naar programmafinanciering (waarmee minder administratiekosten zijn gemoeid). Geschat werd dat indien het percentage programmagebaseerde initiatieven (PBA's) zou worden opgetrokken tot 66 procent (de doelstelling volgens de Verklaring van Parijs), de aan de levering van ontwikkelingshulp verbonden administratiekosten met 21 procent zouden kunnen worden verlaagd, hetgeen neerkomt op een jaarlijkse kostenbesparing van 306 miljoen euro tegen het prijsniveau van 2012. De totale besparingen op de transactiekosten door concentratie op minder landen en activiteiten zouden daarmee voor de EU-27 en de Commissie neerkomen op ongeveer 800 miljoen euro per jaar. Dit komt overeen met ca. 1,4 procent van de totale Europese ontwikkelingshulp.

Andere ramingen van de kosten van een niet-verenigd Europa

In een eerdere studie van de Commissie werd onderzocht wat de aard en de omvang waren van de kosten van ondoelmatige en versnipperde hulp, en hoeveel er mogelijk op de transactiekosten kon worden bespaard.¹⁰¹ Daarbij werd gekeken naar de kosten van donorproliferatie, van de versnippering van hulpprogramma's, van gebonden hulp en van de onbestendigheid en onvoorspelbaarheid van hulpstromen, alsmede van de gebrekkige gebruikmaking door donorlanden van hun procedures voor openbare aanbestedingen. De mogelijke besparing werd geschat op tussen de 3 à 6 miljard euro per jaar. Deze studie kwam niet met een harde conclusie omtrent de totale besparingen op transactiekosten. Maar indien de potentiële besparingen door terugdringing van de versnippering op het niveau van landen en sectoren, en de vermindering van de activiteiten (door een betere taakverdeling) bij elkaar worden opgeteld, komt hier een bedrag uit van ten minste 770 miljoen euro per jaar.

Standpunt van het Europees Parlement op dit gebied

Het Europees Parlement heeft de EU en haar lidstaten ertoe opgeroepen hun toezeggingen op grond van de Verklaring van Parijs, de Actieagenda van Accra en het mondiaal partnerschap van Busan voor doeltreffende ontwikkelingssamenwerking na te komen, hetgeen met name wordt belemmerd door een gebrek aan politieke wil, bureaucratische procedures en hoge transactiekosten. In zijn recentste resolutie over dit onderwerp onderstreepte het Parlement dat multilaterale ontwikkelingsorganisaties, door het bundelen van de middelen die door de donorlanden worden aangeleverd, de effectiviteit van de hulp kunnen vergroten en de efficiëntie ervan kunnen optimaliseren. Het EP roept de EU en haar lidstaten ertoe op de wettelijke bepalingen van het VWEU

¹⁰⁰ *The Aid Effectiveness Agenda: the benefits of going ahead* is de tot dusver meest uitgebreide en methodologisch verantwoorde schatting van de potentiële besparingen en de economische voordelen die een betere uitvoering door de EU van de Verklaring van Parijs over de doeltreffendheid van ontwikkelingshulp kan opleveren.

¹⁰¹ Bjorn Tore Carlsson, Carlos Buhigas Schubert en Sarah Robinson, *Aid Effectiveness Agenda: Benefits of a European Approach*, Europese Commissie, 2009.

inzake ontwikkelingssamenwerking, die aansturen op complementariteit tussen de EU en haar lidstaten, ten volle te benutten. Het Parlement dringt aan op de indiening van een voorstel voor een rechtshandeling inzake de regelgevingsaspecten van de EU-donorcoördinatie met betrekking tot ontwikkelingshulp, in aansluiting op de aanneming en tenuitvoerlegging van een stappenplan met voorbereidende acties met het oog op de gezamenlijke programmering en taakverdeling op nationaal niveau.

Resolutie van het Europees Parlement van 11 december 2013 met aanbevelingen aan de Commissie betreffende EU-donorcoördinatie met betrekking tot ontwikkelingshulp (2013/2057(INI)).
Rapporteur: Gay MITCHELL (EPP-Fractie), DEVE-commissie.
Stemming in de plenaire vergadering: bij handopsteking.

Standpunt van de Europese Raad op dit gebied

In zijn conclusies van juni 2010 heeft de Europese Raad verklaard dat de Europese Unie effectiever gebruik moet maken van de middelen voor ontwikkelingshulp.

18. Vennootschapsrecht betreffende de grensoverschrijdende verplaatsing van zetels van vennootschappen

Potentiële efficiëntiewinst: 217 miljoen euro per jaar

Kernproblematiek

Maatregelen om de vrijheid van vestiging van vennootschappen te vergemakkelijken zouden een aanzienlijke besparing kunnen opleveren door de grensoverschrijdende verplaatsing van het hoofdkantoor van vennootschappen te vergemakkelijken. In een door het Europees Parlement opgemaakte analyse wordt aangegeven dat hiermee een winst zou kunnen worden gerealiseerd die zou variëren van 439 miljoen euro (indien 1 procent van de ondernemingen zijn zetel zou overplaatsen) tot minimaal 44 miljoen euro per jaar (indien slechts 0,1 procent van de ondernemingen zijn zetel zou overplaatsen). De door het Parlement opgestelde *Europese meerwaardebeoordeling* met betrekking tot dit onderwerp,¹⁰² die is opgemaakt in opdracht van de Commissie juridische zaken van het Parlement, kan hier worden gedownload:

<http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/documents.html?word=%2214th+company+law%22&documentType=STUDIES&id=&body=EAVA&dateStart=&dateEnd=&action=submit>

Recente cijfers laten zien dat er 1 procent extra bruto binnenlands product (bbp) gegenereerd zou kunnen worden als vennootschappen niet door ingewikkelde procedures ontmoedigd zouden worden om hun zetels te verplaatsen.

Nadere analyse

Een EU-richtlijn over de grensoverschrijdende verplaatsing van vennootschapszetels zou een consistente oplossing bieden voor het gebrek aan vrijheid van vestiging en het vrij verrichten van diensten waarmee vennootschappen te maken hebben die hun zetel willen verplaatsen naar een andere lidstaat. Deze richtlijn zou ook zorgen voor meer rechtszekerheid en zij zou de verplaatsingsprocedures vereenvoudigen en derhalve kosten besparen. Een in universitair verband opgemaakte analyse laat zien dat hoewel vennootschappen wel degelijk gebruik maken van de vrijheid van vestiging om zich te laten registeren buiten hun land van oorsprong, er geen duidelijke trend te bespeuren valt in het aantal grensoverschrijdende verplaatsingen van vennootschapszetels.¹⁰³ Dit zou voornamelijk te wijten kunnen zijn aan de kosten, de tijd en de administratieve formaliteiten die eraan te pas komen. Momenteel is het zo dat een vennootschap normaal gesproken alleen een grensoverschrijdende zetelverplaatsing kan realiseren door een dochteronderneming te vestigen in een andere lidstaat en vervolgens een fusie aan te gaan met die dochteronderneming. Middels de

¹⁰² Blanca Ballester en Micaela del Monte, afdeling Europese Meerwaarde, Europees Parlement, *Beoordeling van de Europese meerwaarde van de richtlijn betreffende de grensoverschrijdende verplaatsing van zetels van vennootschappen (14e richtlijn vennootschapsrecht)*, februari 2013.

¹⁰³ S. Rammeloo, *Zaak C-378/10 VALE Építési Kft., Arrest van 12 juli 2012, nog niet gepubliceerd, Vrijheid van vestiging: grensoverschrijdende verplaatsing van vennootschapszetel - Het laatste stukje van de puzzel?*, *Maastricht Journal of EU Law*, http://www.maastrichtjournal.eu/table_of_content.aspx?sy=2012&pn=4

nieuwe rechtshandeling waarnaar doorgaans wordt verwezen als de 14de richtlijn vennootschapsrecht zouden vennootschappen hun zetel van de ene naar de andere lidstaat kunnen verplaatsen met vermindering van onnodige administratieve lasten en bijkomende kosten, waaronder ook onnodige opstartkosten.

Er is een indicatieve schatting van de kosten die aldus kunnen worden vermeden opgemaakt onder gebruikmaking van de resultaten van het "Doing Business"-onderzoek. Gemiddeld worden de jaarlijkse kosten voor het opstarten van een bedrijf in een lidstaat geraamd op ca. 2.000 euro. Op basis van dat cijfer zouden de vermeden opstartkosten dank zij de beoogde richtlijn minimaal uitkomen op: 22 miljoen euro per jaar in een "hoog" scenario, waarbij in totaal 1 procent van alle ondernemingen hun zetel zouden verplaatsen; 10 miljoen euro per jaar in een "middelhoog" scenario, waarbij 0,5 procent van de momenteel actieve ondernemingen hun zetel zouden verplaatsen; 2 miljoen euro per jaar in een "laag" scenario, waarbij 0,1 procent van alle ondernemingen hun zetel zouden verplaatsen; De fusiekosten die aldus per jaar worden vermeden, zouden ook behoorlijk hoog kunnen oplopen. De Lebrecht Group raamt de fusiekosten per vennootschap op ca. 35.000 euro. De indicatieve kosten die in het middelhoge scenario op die manier zouden worden vermeden, zouden op basis van dat cijfer uitkomen op ca. 200 miljard euro per jaar in de vorm van opstartkosten (als er een nieuwe vennootschap moet worden opgericht) en vermeden fusiekosten. Een en ander zou dus met name het volgende betekenen: in het hoge scenario, waarbij in totaal 1 procent van alle ondernemingen hun zetel zouden verplaatsen, zouden de vermeden kosten 417 miljoen euro per jaar bedragen; in het middelhoge scenario, waarbij 0,5 procent van alle ondernemingen hun zetel zouden verplaatsen, zouden de vermeden kosten 207 miljoen euro per jaar bedragen; in het lage scenario, waarbij 0,1 procent van alle ondernemingen hun zetel zouden verplaatsen, zouden de vermeden kosten 42 miljoen euro per jaar bedragen.

Bouwstenen - Efficiencyvoordelen door bevordering van de grensoverschrijdende verplaatsing van vennootschapszetels	Kosten van een niet-verenigd Europa (in miljoen euro)
Minimale opstartkosten	10
Fusiekosten	207
Totaal:	217 miljoen

Andere ramingen van de kosten van een niet-verenigd Europa

In 2007 heeft de Commissie een effectbeoordeling over een nog in te voeren richtlijn over dit onderwerp¹⁰⁴ gepubliceerd (het idee daarachter was al opgenomen in haar jaarlijkse werkprogramma voor dat jaar). In dat document werden zowel de voor- als de nadelen van een dergelijk initiatief besproken. De Commissie concludeerde toentertijd dat er geen behoefte was aan maatregelen op EU-niveau. Begin 2013 heeft de Commissie een uitvoerige openbare raadpleging over deze aangelegenheid op touw gezet,¹⁰⁵ waaraan werd deelgenomen door 28 bedrijven en 58 andere (zowel overheids- als particuliere) organisaties die vragen te beantwoorden kregen over de kosten waarmee bedrijven die hun zetel naar een ander land verplaatsten op dat moment te maken kregen en over de diverse voordelen die een optreden van de EU in die sfeer met zich mee zou kunnen brengen. De antwoorden liepen sterk uiteen en sinds de publicatie in september 2013 zijn er geen verdere stappen ondernomen.

Standpunt van het Europees Parlement op dit gebied

Het Parlement is van mening dat de mogelijkheid tot grensoverschrijdende verplaatsing van vennootschappen een van de essentiële voorwaarden voor de voltooiing van de interne markt is. Het heeft er bij de Commissie herhaaldelijk op aangedrongen om een voorstel voor een richtlijn in te dienen om de grensoverschrijdende verplaatsing van vennootschapszetels binnen de Europese Unie te faciliteren. Het Parlement wijst erop dat er in deze sector van het vennootschapsrecht meer rechtszekerheid zou heersen indien die mogelijkheid zou worden gecreëerd middels een rechtshandeling en niet alleen maar via de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie. Daarom dringt het Parlement aan op een voorstel voor een richtlijn betreffende de grensoverschrijdende verplaatsing van vennootschapszetels, overeenkomstig de in bijlage I bij zijn resolutie van 2 februari 2012 opgenomen gedetailleerde aanbevelingen.

Resolutie van het Europees Parlement van 2 februari 2012 met aanbevelingen aan de Commissie betreffende een 14e richtlijn inzake het vennootschapsrecht betreffende de grensoverschrijdende verplaatsing van zetels van vennootschappen (2011/2046(INI)).

Rapporteur: Evelyn REGNER (S&D-Fractie), JURI-commissie.

Stemming in de plenaire vergadering: bij handopsteking.

Resolutie van het Europees Parlement van 10 maart 2009 met aanbevelingen aan de Commissie betreffende de grensoverschrijdende verplaatsing van zetels van vennootschappen (2008/2196(INI)).

Rapporteur: Klaus-Heiner LEHNE (EPP-Fractie), JURI-commissie.

Stemming in de plenaire vergadering: VOOR: 608 - TEGEN: 51 - ONTHOUDINGEN: 13.

¹⁰⁴ http://ec.europa.eu/internal_market/company/docs/shareholders/ia_transfer_122007_part1_en.pdf

¹⁰⁵ http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2013/seat-transfer/index_en.htm

19. EU-codificatie van het internationaal privaatrecht

Potentiële efficiëntiewinst: 98 miljoen euro per jaar

Kernproblematiek

Aangelegenheden op het stuk van het internationaal privaatrecht zijn van invloed op bijna alle burgers die persoonlijke banden hebben met ten minste twee verschillende lidstaten. Naar schatting is ca. 3,2 procent van alle Europese burgers geboren in een andere lidstaat dan die waarin zij momenteel verblijven. Bovendien is ca. 4 procent van de bevolking betrokken bij grensoverschrijdende activiteiten of relaties waarop de wetgeving van meer dan één lidstaat van toepassing is. Het ontbreken van een geharmoniseerd Europees beleid op het gebied van het internationaal privaatrecht kan voor deze 20 miljoen Europese burgers duur uitpakken. Er wordt van uitgegaan dat de codificatie van het internationaal privaatrecht een besparing van ten minste 98 miljoen euro per jaar kan opleveren voor met name individuele burgers en kleine en middelgrote ondernemingen.

Het recente verslag van het Europees Parlement met als titel *De kosten van een niet-verenigd Europa*, dat hierover handelt¹⁰⁶ en dat is opgesteld in opdracht van de Commissie juridische zaken van het Parlement, is te downloaden op:

<http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/documents.html?word=%22Private+International+law%22&documentType=STUDIES&id=&body=EAVA&dateStart=&dateEnd=&action=submit>

Nadere analyse

Het door het Parlement uitgevoerde onderzoek beslaat tot nu toe 13 gebieden (zie onderstaande tabel), die overeenkomen met vastgestelde lacunes of ontbrekende schakels welke rechtstreeks betrekking hebben op het dagelijks bestaan van de burgers en die momenteel de facto nog niet op Europees niveau zijn gereguleerd. In sommige gevallen bestaat er op een bepaald terrein helemaal geen Europees internationaal privaatrecht, terwijl er in andere gevallen sprake is van een lacune in het toepasselijke recht of op het punt van de jurisdictie dan wel van de erkenning van arresten.

In een poging om de kosten van de bestaande situatie te kwantificeren, is uitgegaan van de volgende categorieën om het effect van een en ander op de burgers en de samenleving te bepalen:

- de operationele en bedrijfsvoeringskosten;
- de administratieve kosten;
- de juridische kosten;
- de sociale (emotionele) kosten die voor individuele personen en huishoudens voortvloeien uit geleden ongemakken, gezondheidsschade en potentieel veroorzaakte stress. Gemakshalve is ervan uitgegaan dat de emotionele kosten tweemaal zo hoog uitvallen als de juridische kosten die voortvloeien uit de bestaande lacunes in het internationaal privaatrecht;

¹⁰⁶ Blanca Ballester, afdeling Europese Meerwaarde, Europees Parlement, *Europees wetboek van internationaal privaatrecht: De kosten van een niet-verenigd Europa*, juni 2013.

- de economische kosten in bredere zin, voornamelijk als gevolg van de hierboven beschreven onzekerheid en de ongemakken die voortvloeien uit bedrijfs-, juridische en administratieve kosten die een belemmering vormen voor het verkeer van personen, goederen en diensten op de interne markt.

De economische kosten in bredere zin zijn gebaseerd op de eigen ramingen van de Commissie inzake de voordelen die de interne markt tegen 2008 in miljarden euro zou hebben opgeleverd. Ervan uitgaande dat de interne markt (over de periode 2012-2020) vergelijkbare voordelen kan opleveren en dat het internationaal privaatrecht op die basis een marginaal effect van 1 procent kan teweegbrengen op de verwezenlijking daarvan, kon een raming worden opgemaakt van de geldwaarde die dit potentieel zou kunnen genereren.

De kosten zijn becijferd door het volume van de economische activiteiten per sector op te tellen en daarin vervolgens een klein percentage probleemgevallen mee te rekenen (waarin juridische bijstand vereist is) – hoewel dat er in werkelijkheid meer zouden kunnen zijn – en ten slotte door de kosten per probleemgeval voor elk van de geconstateerde lacunes te berekenen.

Bouwstenen - Lacunes in het internationaal privaatrecht op Europees niveau	De kosten van een niet-verenigd Europa (in miljoen euro per jaar)
Juridische handelingsbevoegdheid	7,5
Handelingsonbekwaamheid	16,8
Namen en voornamen	2
Erkenning van feitelijke samenlevingsvormen	8,7
Erkenning van huwelijken tussen mensen van hetzelfde geslacht	4,2
Relaties tussen ouders en kinderen	19,3
Beslissingen over adopties	1,6
Handhaving van feitelijke samenlevingsvormen	13,1
Giften en trusts	5,6
Roerende en onroerende goederen	5,6
Zorgplicht	14
Persoonlijke levenssfeer	1
Rechtspersonen	38,3
Totaal:	137,7 miljoen

De totale kosten van een niet-verenigd Europa voor de Europese burgers worden becijferd op ca. 138 miljoen euro per jaar. Zoals hierboven vermeld, zijn hierin ook de emotionele kosten verrekend, die worden becijferd op ca. 40 miljoen euro per jaar. Deze kosten zijn niet meegenomen in dit document. Een en ander betekent dat de totale kosten van lacunes in het internationaal privaatrecht worden geraamd op ten minste 98 miljoen euro per jaar.

Standpunt van het Europees Parlement op dit gebied

Het Europees Parlement heeft gewezen op de noodzaak tot aanvulling en codificatie van de bestaande wetgeving op het gebied van het internationaal privaatrecht en roept met name op tot de vaststelling van een Europees wetboek van internationaal privaatrecht.

Resolutie van het Europees Parlement van 2 april 2014 over de tussentijdse evaluatie van het programma van Stockholm (2013/2024(INI)).

Corapporteurs Luigi BERLINGUER (S&D-Fractie), JURI-commissie / Carlo CASINI (EPP-Fractie), AFCO-commissie / Juan Fernando LÓPEZ AGUILAR (S&D-Fractie), LIBE-commissie.

Stemming in de plenaire vergadering: VOOR: 367 - TEGEN: 85 - ONTHOUDINGEN: 29.

Resolutie van het Europees Parlement van 23 november 2010 over de civielrechtelijke, handelsrechtelijke, familierechtelijke en internationaal-privaatrechtelijke aspecten van het actieplan tot uitvoering van het programma van Stockholm (2010/2080(INI)).

Rapporteur: Luigi BERLINGUER (S&D-Fractie), JURI-commissie.

Stemming in de plenaire vergadering: bij handopsteking.

Toekomstige werkzaamheden: beleidsterreinen waarvan de potentiële efficiëntiewinsten nog moeten worden berekend.

20. Betere gebruikmaking van het Europees aanhoudingsbevel

Potentiële efficiëntiewinst: 43 miljoen euro per jaar

Kernproblematiek

In een in februari 2014 aangenomen resolutie betoogde het Europees Parlement dat het Europees aanhoudingsbevel (EAB) over het algemeen weliswaar wordt erkend als een succesvol instrument om criminelen voor de rechter te helpen brengen, maar dat de praktische toepassing ervan nog voor verbetering vatbaar is, met name ten aanzien van bepaalde onnodige financiële kosten die daaraan voor de nationale autoriteiten verbonden zijn. Het Parlement heeft deze kosten onlangs becijferd op ca. 215 miljoen euro voor de periode 2005-2009, hetgeen neerkomt op ca. 43 miljoen euro per jaar.

De door het Parlement onlangs over dit onderwerp uitgebrachte *Europese meerwaardebeoordeling*,¹⁰⁷ die is uitgevoerd in opdracht van de Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid (FEMM) van het Parlement, kan worden gedownload via:

<http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/documents.html?word=%22The+European+Added+Value+of+Revising+the+European+Arrest+Warrant%22&documentType=STUDIES&id=&body=EAVA&dateStart=&dateEnd=&action=submit>

Nadere analyse

Ervan uitgaande dat de kosten per eenheid voor de handhaving van een EAB ca. 20.000 euro bedragen, zouden de totale geraamde kosten voor de tenuitvoerlegging van EAB's binnen de EU in de periode 2005-2009 uitkomen op net iets meer dan 232 miljoen euro voor de EU als geheel. Volgens het implementatierapport van de Commissie over 2011 zouden er in de periode 2005-2009 54.689 EAB's zijn uitgevaardigd, waarvan er slechts 11.630 ten uitvoer zijn gelegd.¹⁰⁸ Het feit dat er nagenoeg drie kwart (43.059) van de uitgaande EAB's niet zijn uitgevoerd, betekent echter niet dat bepaalde kosten – met betrekking tot politie, justitie en in sommige gevallen voorarrest – niet zijn gemaakt. In dat geval zouden de geraamde kosten van niet-uitgevoerde EAB's – die in sommige gevallen aan misbruik of verkeerd gebruik zouden zijn toe te schrijven – uitgaande van een voorzichtige schatting en van een minimaal kostenbedrag per eenheid van 5.000 euro – voor de periode 2005-2009 uitkomen op net iets meer dan 215 miljoen euro voor de EU als geheel, hetgeen overeenkomt met 43 miljoen euro per jaar. In deze ruwe schatting zijn de voor particulieren in aanmerking te nemen economische kosten, zoals verloren werkdagen, juridische en emotionele kosten, niet inbegrepen. Alle maatregelen waardoor het niet-uitvoeringspercentage aanzienlijk zou kunnen worden gedrukt,

¹⁰⁷ Micaela del Monte, afdeling Europese Meerwaarde, Europees Parlement, *Herziening Europees aanhoudingsbevel: Europese meerwaardebeoordeling*, maart 2014.

¹⁰⁸ Europese Commissie, *Over de uitvoering, sinds 2007, van het Kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten*, 2011. COM(2011)175,

zouden zowel resulteren in een effectiever strafrechtstelsel als in efficiëncywinst voor de Europese economie.

Andere ramingen van de kosten van een niet-verenigd Europa

Omstandige ramingen omtrent de kosten van het beheer van het EAB-systeem in de EU zijn momenteel helaas niet beschikbaar. De Britse regering schat dat de kosten per eenheid voor de uitvoering van een binnenkomend EAB echter op ca. 20.000 Britse pond.¹⁰⁹ Hierin zijn inbegrepen de kosten van de politie, de Crown Prosecution Service, en de justitiële en rechtsbijstandskosten, alsook de kosten van detentie vóór uitlevering. Op basis hiervan zouden de geschatte kosten voor het Verenigd Koninkrijk van de uitvoering van de 999 EAB's die het in 2011 ontving net iets lager uitvallen dan 20 miljoen pond (ca. 24 miljoen euro). Daarnaast zij nog gewezen op de kosten die verbonden zijn aan de 5.761 EAB's die niet tot uitlevering hebben geleid, maar niettemin consequenties hebben gehad voor het justitieel apparaat. Hoewel deze gegevens niet gewoon op lineaire basis kunnen worden doorberekend voor alle andere lidstaten, kunnen ze wel als uitgangspunt dienen voor de gemiddelde kosten per eenheid die hieraan zijn verbonden.

De omstandigheden waaronder detentie plaatsvindt zijn een bijzonder gevoelig punt, aangezien deze nauw zijn gerelateerd aan de praktische tenuitvoerlegging van het EAB. In verband met het vluchtrisico worden niet-ingezeten verdachten vaak in voorlopige hechtenis genomen, terwijl ingezetenen dikwijls in aanmerking komen voor alternatieve regelingen. Voor zover zij correct worden toegepast, zouden sommige aanbevelingen die zijn vervat in de onlangs door het EP aangenomen resolutie over de herziening van het Europees aanhoudingsbevel het aantal gevallen van voorlopige hechtenis kunnen helpen beperken. Volgens een recente evaluatie van de Commissie kunnen de kosten van een maand voorlopige hechtenis in Europa worden geraamd op ca. 3.000 euro.¹¹⁰

Standpunt van het Europees Parlement op dit gebied

Het Europees Parlement is er vast van overtuigd dat het van essentieel belang is om te zorgen voor een gestroomlijnde uitleveringsprocedure, die geen afbreuk doet aan de fundamentele rechten. Voorts is het Parlement van mening dat de samenhang en consistentie binnen de EU-ruimte voor strafrechtspleging alleen kan worden gewaarborgd door het volgen van een meerlagig, geïntegreerd beleid dat ook diverse instrumenten voor wederzijdse erkenning dient te omvatten. Dit kan een zware politieke uitdaging vormen, maar het wordt als noodzakelijk beschouwd om het EAB-stelsel op een billijke en effectieve manier te kunnen laten functioneren.

In dit verband heeft het Parlement gepleit voor: i) op artikel 82 VWEU gebaseerde wetgevingsvoorstellen overeenkomstig de in bijlage I bij zijn resolutie van 27 februari 2014 opgenomen gedetailleerde aanbevelingen inzake de herziening van het Europees aanhoudingsbevel; ii) een wetgevingsvoorstel tot herziening van het Schengen-informatiesysteem II; iii) een wetgevingsvoorstel dat voorziet in juridische mechanismen ter vergoeding van schade als gevolg van gerechtelijke dwalingen met betrekking tot de werking van de instrumenten voor wederzijdse erkenning; iv) een voorstel om de instelling te faciliteren van een specifiek justitieel EAB-netwerk en van een netwerk van advocaten die actief zijn in de sfeer van strafrechtelijke en uitleveringszaken binnen de EU; en v) een wetgevingsvoorstel ter verbetering van de normen op het gebied van detentieomstandigheden, met inbegrip van de voorwaarden voor voorlopige inhechtenisneming.

¹⁰⁹ Bron: <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm201314/cmselect/cmhaff/615/61504.htm>

¹¹⁰ Europese Commissie, *Impact Assessment Accompanying the Proposal for Measures on Legal Aid for Suspects or Accused Persons in Criminal Proceedings*, SWD(2013)476 final, november 2013.

Resolutie van het Europees Parlement van 27 februari 2014 met aanbevelingen aan de Commissie betreffende de herziening van het Europees aanhoudingsbevel.

Rapporteur: Sylvie GOULARD (ALDE-Fractie), LIBE-commissie.

Stemming in de plenaire vergadering: VOOR: 495 - TEGEN: 51 - ONTHOUDINGEN: 11

21. Codificatie van passagiersrechten

Potentiële efficiencywinst 89 miljoen euro per jaar

Kernproblematiek

Een groot deel van het gemeenschappelijk vervoersbeleid bestaat uit inspanningen om de rechten van passagiers in de Europese Unie te codificeren en te standaardiseren. Ondanks aanzienlijke vooruitgang op dit gebied, bestaan er nog steeds ernstige lacunes. Op verzoek van de Commissie vervoer en toerisme van het Europees Parlement wordt er momenteel een *Verslag over de kosten van een niet-verenigd Europa* opgesteld, in een poging om een gedetailleerd overzicht van de kosten in verband met de complexiteit van het huidige kader op te maken en te kwantificeren, alsook van de voordelen die verwacht kunnen worden van de systematisering, verduidelijking en consolidatie van passagiersrechten in één wet. Hoewel het eindrapport pas in het najaar van 2014 beschikbaar zal zijn, lijken de voorlopige resultaten van dit onderzoek uit te wijzen dat het opvullen van de voornaamste lacunes in de passagiersrechten zou kunnen resulteren in een besparing van minimaal 89 miljoen euro per jaar.

Nadere analyse

In het *Verslag over de kosten van een niet-verenigd Europa* dat momenteel wordt opgesteld, worden eerst de bestaande lacunes en inconsistenties in kaart gebracht waar het de bescherming van de tien essentiële passagiersrechten¹¹¹ in de verschillende takken van vervoer (lucht-, spoor-, water- en wegvervoer) betreft. Op basis daarvan kwantificeert het rapport de economische kosten als gevolg van de problemen die aan deze tekortkomingen te wijten zijn, alsook van de versnippering van de vigerende EU-wetgeving inzake passagiersrechten. Deze kosten omvatten: de juridische kosten in verband met de afhandeling van klachten en geschillen; de kosten als gevolg van tijdverlies door vertragingen, annuleringen en suboptimale intermodale verbindingen; en de kosten als gevolg van de niet-toegankelijkheid van vervoer voor mensen met een handicap. Bovendien kunnen dergelijke problemen ook emotionele stress creëren bij passagiers, welke ook als kosten kunnen worden beschouwd, hoewel deze wellicht moeilijk in geld uit te drukken zijn. Deze kosten worden vervolgens nader bekeken uit een oogpunt van informatie, transparantie, handhaving, aansprakelijkheid, intermodaliteit, en de behoeften van mensen met een handicap of beperkte mobiliteit.

Gebrek aan transparantie en ingewikkelde procedures bij de toepassing van de regels hebben tot gevolg dat de afhandeling van klachten langer duurt en leiden daardoor tot tijdverlies. In het rapport is ook een schatting opgenomen van de tijd die wordt verspild als gevolg van inefficiënties die te wijten zijn aan juridische tekortkomingen. Op grond hiervan en van de tijd die procedures voor de afhandeling van klachten tegenwoordig naar schatting in beslag nemen, wordt in het rapport geconcludeerd dat jaarlijks op dit gebied maar liefst 80 miljoen euro zou kunnen worden bespaard

¹¹¹ 1) Recht op non-discriminatie bij de toegang tot vervoer. 2) Recht op mobiliteit. 3) Recht op informatie. 4) Recht om in geval van verstoring van een reis af te zien. 5) Recht op nakoming van de vervoersovereenkomst in geval van verstoring. 6) Recht op bijstand in geval van vertraging of annulering. 7) Recht op vergoeding onder bepaalde omstandigheden. 8) Recht op aansprakelijkheid van het vervoersbedrijf voor passagiers en hun bagage. 9) Recht op een snel en toegankelijk systeem voor de behandeling van klachten. 10) Recht op de volledige toepassing en effectieve handhaving van de EU-wetgeving.

indien de passagiersrechten duidelijker waren gespecificeerd en gecodificeerd en dus transparanter zouden zijn geformuleerd. Ook de kosten van een niet-verenigd Europa als gevolg van gefragmenteerde intermodaliteit zijn aldus berekend. De te behalen winst zou wat dat betreft uitkomen op ca. 9 miljoen euro per jaar. Andere kostenposten worden momenteel nog nader geanalyseerd.

Standpunt van het Europees Parlement op dit gebied

Het Europees Parlement heeft gewezen op de behoefte aan meer convergentie tussen de respectieve wetgevingsregelingen voor de vier takken van transport (lucht-, spoor-, water- en wegvervoer). Er is behoefte aan een meer integratiegerichte strategie die erop gericht is alle passagiersrechten samen te voegen tot één alomvattend geconsolideerd wetgevingskader, op basis waarvan er op middellange termijn een gemeenschappelijke horizontale passagiersrechtenverordening kan worden uitgewerkt.

Het Parlement heeft de Commissie ertoe opgeroepen een gemeenschappelijk referentiekader (GRK) voor passagiersrechten uit te werken, dat beginselen, definities en modelregels op het gebied van passagierswetgeving voor alle vervoerstakken omvat, als basis voor de verdere consolidatie van het passagiersrecht. De voornaamste probleemgebieden die op het gebied van passagiersrechten om een oplossing vragen, hebben te maken met informatie, transparantie, handhaving, aansprakelijkheid, intermodaliteit, en de behoeften van mensen met een handicap of beperkte mobiliteit.

Resolutie van het Europees Parlement van 23 oktober 2012 over passagiersrechten in alle vervoerswijzen (2012/2067(INI)).

Rapporteur: BACH Georges (PPE-Fractie), de TRAN-commissie.

Stemming in de plenaire vergadering: bij handopsteking.

Resolutie van het Europees Parlement van 29 maart 2012 over de werking en toepassing van verworven rechten van luchtreizigers (2011/2150(INI)).

Rapporteur: Keith TAYLOR (Verts/ALE-Fractie), TRAN-commissie.

Stemming in de plenaire vergadering: VOOR: 509 - TEGEN: 20 - ONTHOUDINGEN: 53.

22. Waterwetgeving

Potentiële winst nog nader te bepalen

Kernproblematiek

Het efficiënte gebruik en beheer van water wordt een steeds belangrijker onderdeel van een efficiënte en ecologisch duurzame economie en samenleving. Momenteel gaat ca. 20% van het water in de EU verloren door inefficiëntie, terwijl zo'n 70% van het water dat steden krijgen aangeleverd mogelijk wordt verspild. Met de inwerkingtreding van de kaderrichtlijn water (KRW) in 2000 heeft de EU voor zichzelf een aantal ambitieuze langetermijndoelstellingen geformuleerd voor het beheer en de verbetering van haar algehele aquatische milieu, en heeft zij eisen vastgesteld voor het geïntegreerde en transparante beheer van stroomgebieden.

Op verzoek van de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid van het Parlement wordt momenteel een onderzoek ingesteld naar de implementatie van de waterbeleidsmaatregelen van de EU, om de economische en maatschappelijke kosten van de tekortkomingen in de bestaande situatie vast te stellen en te kwantificeren en om de haalbaarheid en de voordelen van verdere maatregelen op dit gebied te beoordelen. Het onderzoek zal worden gestructureerd langs de lijnen van vijf actuele thema's die verband houden met het waterbeleid om concrete bouwstenen te kunnen aandragen voor toekomstige maatregelen die de mogelijkheid bieden om efficiëntiewinsten te realiseren: actieprogramma's, hergebruik van afvalwater, ecodesign en watermeters, economische instrumenten en farmaceutische residuen.

Nadere analyse

Nu wij minder dan een jaar verwijderd zijn van de uiterste termijn voor de verwezenlijking van de algemene doelstelling van de KRW – namelijk het bereiken van een "goede toestand" voor alle waterlichamen – staan de EU en haar lidstaten nog steeds voor een geweldig zware opgave. Verwacht wordt dat ongeveer de helft van de waterlichamen onder de "goede status" zal blijven scoren, en de toepassing van uitzonderingsbepalingen is dan ook gangbare praktijk geworden.¹¹² In veel gevallen zal de "goede status" tegen 2027 – de laatst mogelijke termijn – wellicht niet worden bereikt door alleen te vertrouwen op de bestaande nationale en EU-maatregelen.

Van bepaalde nieuwe vormen van milieudruk – met name veranderingen in de morfologie en connectiviteit van waterlichamen en overmatige wateronttrekkingen – is komen vast te staan dat zij een significant effect hebben op de waterstatus, naast de chemische vervuiling waarop het waterbeschermingsbeleid van de EU zich vóór de invoering van de KRW vooral concentreerde, en die nog steeds een van de voornaamste oorzaken van slechte waterkwaliteit is. De bestaande EU-wetgeving op dit gebied moet beter worden uitgevoerd en aangepast aan de nieuwe vormen van milieudruk en technologische verbeteringen, zodat afvalwater op grotere schaal kan worden hergebruikt en gerecycleerd.

¹¹² De leden 3, 4, 5, 6 en 7 van artikel 4 van de KRW voorzien in derogatiemogelijkheden en hebben betrekking op kunstmatige of sterk veranderde waterlichamen, verlenging van de termijnen, de vaststelling van minder strenge doelstellingen, het tijdelijk niet voldoen aan de doelstellingen en dwingende redenen van bijzonder openbaar belang, en leggen bepaalde voorwaarden voor de toepassing daarvan vast.

Standpunt van het Europees Parlement op dit gebied

Het Parlement beschouwt de bestaande kaderrichtlijn water (KRW) (2000/60/EG) als een solide grondslag voor een geïntegreerd waterbeheer in de EU op lange termijn, maar wijst erop dat de toepassing van deze richtlijn aanzienlijk moet worden verbeterd, zodat alle Europese wateren tegen 2015 een goede waterstatus bereiken.

Het Parlement heeft de Commissie daarom verzocht het bestaande wetgevingskader te actualiseren en de bestaande wetgeving aan te passen aan de prioriteiten voor het waterbeleid, de impact van specifieke sectoren en activiteiten te corrigeren, rekening te houden met de technologische vooruitgang op het gebied van hergebruik en recycling van water met het oog op het efficiënte hergebruik van behandeld afvalwater en huishoudelijk afvalwater, en erop toe te zien dat de verschillende activiteiten waarbij aanzienlijke hoeveelheden afvalwater worden geproduceerd naar behoren worden gereguleerd middels de richtlijn inzake milieueffectbeoordeling. Ook heeft het Parlement zijn steun uitgesproken voor de invoering van een EU-beleid met betrekking tot waterschaarste en droogte.

Resolutie van het Europees Parlement van 3 juli 2012 inzake de uitvoering van de EU-waterwetgeving (2011/2297(INI)).

Rapporteur: Richard SEEBER (PPE-Fractie), ENVI-commissie.

Stemming in de plenaire vergadering: bij handopsteking.

23. Europese onderlinge maatschappij

Potentiële winst nog nader te bepalen

Kernproblematiek

De wettelijke verankering van het concept van een "Europese onderlinge maatschappij" zou de grensoverschrijdende overdracht van en samenwerkingsverbanden tussen bestaande nationale onderlinge maatschappijen mogelijk maken, aangezien er momenteel aanzienlijke hindernissen moeten worden overwonnen om het recht op vrijheid van vestiging of de vrijheid van dienstverlening buiten hun nationale rechtsgebieden te kunnen uitoefenen. Dit zou meer rechtszekerheid en potentiële schaalvoordelen verschaffen en derhalve het mutualisme bevorderen als een bedrijfsmodel dat grensoverschrijdend kan opereren binnen de EU.

Op verzoek van de Commissie juridische zaken van het Parlement is er onlangs een *Europese meerwaardebeoordeling* over dit onderwerp opgemaakt.¹¹³ Dit document kan worden gedownload op:

<http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/documents.html?word=%22European+Mutual+Societies%22&documentType=STUDIES&id=&body=EAVA&dateStart=&dateEnd=&action=submit>

Nadere analyse

Onderlinge maatschappijen verstrekken *onder andere* gezondheidszorg, verzekeringen en sociale uitkeringen aan ongeveer 230 miljoen Europese burgers en verschaffen werk aan ruim 350.000 mensen. De invoering van een wettelijk statuut voor Europese onderlinge maatschappijen zou een duidelijk en eenvormig stelsel voor de sector creëren, de mededinging bevorderen en de keuze voor de consumenten verruimen, de diversificatie van de markt vergroten, en verzekeringsmarkten potentieel weerbaarder maken in toekomstige crises. De volledige omvang van de te behalen potentiële efficiëntiewinst moet nog worden beoordeeld.

Standpunt van het Europees Parlement op dit gebied

Het Parlement is van mening dat het concept van een Europese onderlinge maatschappij wettelijk moet worden vastgelegd en als mogelijkheid beschikbaar moet zijn voor onderlinge maatschappijen die grensoverschrijdend willen opereren. Er zijn gedetailleerde aanbevelingen gedaan met betrekking tot de doelstellingen en het toepassingsgebied van het voorstel en het toekomstige beheer van dergelijke onderlinge maatschappijen. Het Parlement acht het betreuenswaardig dat de Commissie sedert de intrekking van haar voorstel voor een statuut voor Europese onderlinge maatschappijen in 2006 nog geen nieuwe voorstellen heeft ingediend. Uit de door de Commissie georganiseerde raadpleging van de betrokkenen inzake de resultaten van een onderzoek naar de "huidige stand van zaken en de vooruitzichten van onderlinge maatschappijen in Europa"¹¹⁴ kwam naar voren dat er onder de respondenten veel belangstelling bestaat voor de mogelijkheid tot oprichting van een Europese onderlinge maatschappij. Het Parlement is derhalve van mening dat de Commissie er goed aan zou doen om op grond van de artikelen 352 en/of eventueel 114 VWEU, nieuwe voorstellen op dit terrein in te dienen.

¹¹³ Blanca Ballester, afdeling Europese Meerwaarde, Europees Parlement, *Een statuut voor Europese onderlinge maatschappijen: Europese meerwaardebeoordeling*, januari 2013.

¹¹⁴ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/mutuals/prospects_mutuals_fin_en.pdf

Resolutie van het Europees Parlement van 14 maart 2013 betreffende het Statuut van de Europese onderlinge maatschappij (2012/2039(INI)).

Rapporteur: Luigi BERLINGUER (S&D-Fractie), JURI-commissie.

Stemming in de plenaire vergadering: bij handopsteking.

Verklaring van het EP van 10 maart 2011 over de opstelling van een Europees statuut voor onderlinge maatschappijen, verenigingen en stichtingen.¹¹⁵

Ondertekend door 386 EP-leden.

¹¹⁵ PB C 199 E van 7.7.2012, blz. 187.

24. Bestuursprocesrecht van de EU

Potentiële winst nog nader te bepalen

Kernproblematiek

Een uniforme, algemene "wet bestuursprocesrecht" op EU-niveau zou bijdragen tot een efficiënter bestuur van de Unie en mogelijk kostenbesparingen opleveren, aangezien duidelijke en consistente normen voor de interactie tussen de EU-instellingen en het publiek de lasten zouden verminderen en burgers tijd en geld zouden besparen. Bovendien zou het aantal geschillen erdoor afnemen, zouden hulpbronnen efficiënter gebruikt worden en zouden IT-systemen en diensten voor e-overheid gerationaliseerd worden. De totale potentiële besparingen zijn aanzienlijk, maar momenteel nog moeilijk vast te stellen.

Op verzoek van de Commissie juridische zaken van het Parlement is er in 2012 een *Europese meerwaardebeoordeling* over dit onderwerp opgemaakt.¹¹⁶ Dit document kan worden gedownload op:

<http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/documents.html?word=%22Law+of+administrative+procedure%22&documentType=STUDIES&id=&body=EAVA&dateStart=&dateEnd=&action=submit>

Nadere analyse

De Commissie heeft op het gebied van e-overheid in een aparte mededeling opgemerkt dat de potentiële winst door de rationalisatie van onsamenhangende IT-systemen voor communicatie naar het publiek aanzienlijk zou zijn, en besparingen van ruim 2 miljoen euro over een periode van vier jaar zou opleveren. Er is nog geen totaalcijfer bekend dat de (directe en indirecte) gevolgen op de korte en de lange termijn in getallen weergeeft.

Standpunt van het Europees Parlement op dit gebied

Het Parlement heeft er bij de Commissie op aangedrongen om op basis van artikel 298 VWEU een voorstel in te dienen voor een verordening houdende een Europese wet bestuursprocesrecht, die ten doel zou hebben binnen de instellingen, organen en instanties van de Unie het recht te waarborgen op een behoorlijk bestuur, dat open, doeltreffend en onafhankelijk zou moeten zijn. Het zou erop gericht moeten zijn de grondbeginselen van goed bestuur te codificeren, de door de administratie van de Unie te volgen procedure te regelen voor de behandeling van individuele gevallen waarbij een natuurlijk of rechtspersoon partij is, een oplossing te bieden in andere situaties waarbij een persoon rechtstreeks of persoonlijk in contact komt met de administratie van de Unie, en het zou een universeel geheel van beginselen moeten omvatten en een procedure vaststellen die als *de minimis*-regel moet gelden daar waar er geen *lex specialis* bestaat.

¹¹⁶ Monika Nogaj, afdeling Europese Meerwaarde, Europees Parlement, *Law of Administrative Procedure of the European Union: European Added Value Assessment*, november 2012.

Resolutie van het Europees Parlement van 15 januari 2013 met aanbevelingen aan de Commissie betreffende het bestuursprocesrecht van de Europese Unie (2012/2024(INI)).

Rapporteur: Luigi BERLINGUER (S&D-Fractie), JURI-commissie.

Stemming in de plenaire vergadering: VOOR: 572 stemmen - TEGEN: 16 - ONTHOUDINGEN: 12.

25. Grensoverschrijdend vrijwilligerswerk in de EU

Potentiële winst nog nader te bepalen

Kernproblematiek

Vrijwilligerswerk heeft een positief effect op de economische groei. Ramingen voor 13 lidstaten laten zien dat de gemiddelde bijdrage aan de algehele economie van vrijwilligerswerk alleen al in de sportsector ca. 0,82 procent van het bbp bedraagt, wat resulteert in een winst van ca. 83 miljoen euro per jaar.¹¹⁷ De meer systematische bevordering van vrijwilligerswerk op Europees niveau zou derhalve een positief effect hebben op het bbp van de EU. Het Parlement bestudeert manieren om deze agenda verder uit te breiden.

Nadere analyse

Er wordt bij het Europees Parlement op verzoek van zijn Commissie cultuur en onderwijs een *Europese meerwaardebeoordeling* opgemaakt om de potentiële voordelen van meer grensoverschrijdend vrijwilligerswerk voor de Europese economie te bepalen. De voorlopige resultaten daarvan worden in het najaar van 2014 verwacht. In deze studie zal worden getracht de bestaande wettelijke, administratieve en andere belemmeringen te traceren die verhinderen dat vrijwilligerswerk zijn volledige potentieel kan bereiken, de kosten van niet-optreden te kwantificeren, en de reeds in de verslagen van het Parlement gevraagde wetgevingsmaatregelen nader onder de loep te nemen, in het licht van de tot dusver door de Commissie geleverde follow-up.

Andere ramingen van de kosten van een niet-verenigd Europa

In het in 2006 gepubliceerde *Manifest voor vrijwilligerswerk in Europa* van het Europees Centrum Vrijwilligerswerk werd de economische waarde van vrijwilligerswerk in het Verenigd Koninkrijk geraamd op ruim 65 miljard euro per jaar, ofwel 7,9 procent van het bbp.¹¹⁸ Er werd tevens in gesteld dat elke euro overheidssubsidie die besteed werd om vrijwilligerswerk te ondersteunen, 30 euro aan werk opleverde. De ramingen voor Polen lieten zien dat de meerwaarde van vrijwilligerswerk in 2004 124 miljoen euro bedroeg. In een door het Johns Hopkins' Comparative Non-Profit Sector Project gepubliceerd onderzoek kwam naar voren dat vrijwilligerswerkers in veel landen het equivalent van 3 tot 5 procent van de beroepsbevolking vertegenwoordigen. Naar schatting hebben zij in de 37 onderzochte landen voor 400 miljard USD aan de wereldeconomie bijgedragen, wat gemiddeld overeenkomt met 1 procent van het bbp.

Standpunt van het Europees Parlement op dit gebied

Het Parlement heeft erop gewezen dat gemakkelijke toegang tot vrijwilligersactiviteiten wat betreft kosten, beschikbaarheid van informatie en infrastructuur en de verstrekking van een aansprakelijkheids- en ongevallenverzekering van essentieel belang zijn om vrijwilligerswerk in alle leeftijdscategorieën te kunnen bevorderen. Vrijwilligerswerk kan als een actieve methode voor het

¹¹⁷ GHK, *Volunteering in the European Union*, 2010, te vinden op: http://ec.europa.eu/citizenship/about-the-europe-for-citizens-programme/studies/index_en.htm

¹¹⁸ Europees Centrum Vrijwilligerswerk, *Manifest voor vrijwilligerswerk in Europa*, 2006.

opbouwen van een civiele maatschappij bijdragen tot de ontwikkeling van de interculturele dialoog en een belangrijke rol spelen bij de bestrijding van vooroordelen en racisme. Het Parlement heeft de Commissie gevraagd een Europees fonds voor de ontwikkeling van vrijwilligerswerk op te richten, om ervoor te zorgen dat er een toereikende ondersteunende infrastructuur wordt ingesteld, en om nader onderzoek te verrichten naar de haalbaarheid van een Europees statuut voor vrijwilligersorganisaties.

Het Parlement heeft aangedrongen op: i) een wetgevingsvoorstel voor een Europees statuut voor verenigingen, zodat zij over het rechtskader beschikken om te kunnen opereren, om de administratieve kosten die verbonden zijn aan grensoverschrijdende vrijwilligersactiviteiten te kunnen verminderen en structuren voor vrijwilligerswerk op EU-niveau in te voeren die de mobiliteit van vrijwilligers in de EU bevorderen; ii) de instelling van één enkel aanspreekpunt in de vorm van een dienst die verantwoordelijk is voor vrijwilligersbeleid; en iii) de invoering van een vrijwilligersbeleid om de dialoog en de samenwerking tussen belanghebbenden in de respectieve lidstaten te bevorderen.

Resolutie van het Europees Parlement van 10 december 2013 over vrijwilligerswerk en vrijwilligersactiviteiten in Europa (2013/2064(INI)).

Rapporteur: Marco SCURRIA (PPE-Fractie), CULT-commissie.

Stemming in de plenaire vergadering: VOOR: 565 - TEGEN: 104 - ONTHOUDINGEN: 13.

De kosten van een niet-verenigd Europa per beleidsterrein (in miljard euro per jaar)

Beleidsterrein		Initiële berekening - maart 2014	Geactualiseerde berekening - juli 2014
<i>Lopende werkzaamheden: Beleidsterreinen waarvan de potentiële efficiëntiewinsten tot dusver zijn berekend</i>			
1	Digitale interne markt	260	340
2	Verwezenlijking en voltooiing van de bestaande interne markt	235	300
3	De bankenunie en het afwenden van een nieuwe financiële crisis	35	35
4	Voltooiing van de hervorming van de financiële dienstensector	60	60
5	Gemeenschappelijke minimale werkloosheidsverzekering voor de eurozone	15	15
6	Een betere coördinatie van het begrotingsbeleid	31	31
7	Gemeenschappelijk depositogarantiestelsel	30	30
8	Gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB)	26	26
9	Trans-Atlantische handelsovereenkomst (TTIP)	60	60
10	Geïntegreerde energiemarkten	50	50
11	Gelijk loon voor gelijk werk	13	13
12	BTW en bestrijding van belastingontduiking	7	9
13	Bestrijding van geweld tegen vrouwen	7	7
14	Informatie en raadpleging van werknemers	3	3
15	Interne Europese vervoersruimte	2,5	5,5
16	Europese onderzoeksruimte	1	9
17	Betere EU-donorcoördinatie op het gebied van ontwikkelingsbeleid	0,8	0,8
18	Vennootschapsrecht inzake de grensoverschrijdende verplaatsing van vennootschapszetels	0,2	0,2
19	EU-codificatie van het internationaal privaatrecht	0,1	0,1
<i>Lopende werkzaamheden: Beleidsterreinen waarvan de potentiële efficiëntiewinsten nog moeten worden berekend</i>			
20	Betere gebruikmaking van het Europees aanhoudingsbevel	-	0,04
21	Codificatie van passagiersrechten	-	0,09
22	Waterwetgeving	-	-
23	Europese onderlinge maatschappij	-	-
24	Bestuursprocesrecht van de EU	-	-
25	Grensoverschrijdend vrijwilligerswerk in de EU	-	-
Totale kosten van een niet-verenigd Europa		836,6	994,73

Cost of NON-EUROPE Map

TOTAL: ± € 990 billion

Dit onderzoek bundelt de nog lopende werkzaamheden aan een langetermijnproject om de "kosten van een niet-verenigd Europa" op een aantal beleidsterreinen in kaart te brengen en te analyseren. Dit concept, waar het Europees Parlement in de jaren '80 voor het eerst mee kwam, wordt hier gebruikt om de potentiële efficiëntiewinst voor de Europese economie op dit moment in cijfers uit te drukken. Deze winst kan geboekt worden door een reeks onlangs door het Parlement bepleite beleidsinitiatieven voort te zetten, variërend van een bredere en diepere digitale interne markt tot een beter gecoördineerd nationaal en Europees beleid voor defensie en ontwikkelingssamenwerking. De voordelen kunnen worden gemeten in extra gegenereerd bbp of een rationeler gebruik van overheidsmiddelen. Volgens de laatste analyses kan de Europese economie door dergelijke maatregelen mettertijd een stimulans van ca. 990 miljard euro krijgen, hetgeen overeenkomt met 7,5 procent van het huidige bbp. Het onderzoek moet bijdragen aan de steeds bredere discussie over de beleidsprioriteiten van de Europese Unie voor de komende vijfjarige institutionele cyclus, van 2014 tot 2019.

Dit is een publicatie van het
 Directoraat effectbeoordeling en Europese meerwaarde
 Directoraat-generaal parlementaire onderzoeksdiensten, Europees Parlement

PE 563.350
 ISBN: 978-92-823-5854-2
 DOI: 10.2861/66747
 CAT: QA-01-14-665-NL-C